

Curtea de Conturi a Republicii Moldova

RAPORTUL ANUAL

2013

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

H O T Ă R Î R E A nr.48 din 07 octombrie 2014

cu privire la aprobarea Raportului asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și patrimoniului public (Raportul anual 2013)

În conformitate cu art.133 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, art.8 alin.(1) lit.b), art.15 alin.(2) și alin.(4), art.16 lit.h) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008, Curtea de Conturi

h o t ă r ă ș t e:

1. Se aprobă Raportul asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și patrimoniului public (Raportul anual 2013) și se prezintă Parlamentului Republicii Moldova.
2. Prezenta hotărâre și Raportul asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și patrimoniului public (Raportul anual 2013) se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în termen de 15 zile din data examinării în Parlament.

Serafim URECHEAN
Președintele Curții de Conturi

Aprobat
prin Hotărîrea Curții de Conturi
nr. 48 din 7 octombrie 2014

RAPORTUL
asupra administrării și întrebuințării
resurselor financiare publice
și patrimoniului public
(Raportul anual 2013)

Chișinău, 2014

Sumar

Lista abrevierilor	5
Introducere	7
CAPITOLUL I.....	8
Rezultatele și impactul activității de audit	8
I.1. Evaluarea controlului intern din cadrul entităților auditate.....	9
I.2. Rezultatele activității de audit a Curții de Conturi	11
I.3. Impactul activității de monitorizare a executării cerințelor înaintate prin hotărârile Curții de Conturi incluse în Raportul anual 2012	14
I.4. Parteneriatul cu organele de drept și alte organe de resort.....	17
CAPITOLUL II.....	20
Formarea, administrarea și întrebuințarea resurselor bugetului public național.....	20
II.1 Auditul Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat	20
II.2 Auditul Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat	26
II.3 Auditul Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală	29
II.4 Auditul bugetelor unităților administrativ-teritoriale.....	32
CAPITOLUL III.....	43
Fondurile publice și gestiunea economică	43
III.1. Administrarea patrimoniului public local.....	43
III.2 Administrarea fondurilor publice în cadrul întreprinderilor municipale	46
CAPITOLUL IV.....	53
Auditul situațiilor financiare	53
IV.1 Inspectoratul Fiscal Principal de Stat	53
IV.2 Serviciul vamal.....	55
IV.3 Ministerul Tineretului și Sportului	56
IV.4. Auditul situațiilor financiare ale Centrului pentru Drepturile Omului.....	58
CAPITOLUL V.....	59
Auditul conformității	59
V.1 Procesul de deetatzare a proprietății publice și a activităților postprivatizare	59
V.2 Procesul de avizare, aprobare și formare a prețurilor la medicamente.....	61

V.3 Administrarea taxei pe valoarea adăugată	64
V.4 Managementul financiar la Comisia Națională a Pieței Financiare.....	68
V.5 Managementul financiar în cadrul Fondului Ecologic Național.....	69
V.6 Conformitatea gestionării fondurilor publice de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor.....	74
CAPITOLUL VI.....	77
Auditul performanței.....	77
VI.1 Eficiența programelor de ajutor social	77
VI.2 Implementarea mecanismului de restituire a bunurilor și achitare a compensațiilor persoanelor supuse presiunilor politice	80
VI.3 Performanța gestionării resurselor umane în domeniul ocrotirii sănătății	83
CAPITOLUL VII.....	86
Auditul sistemelor informaționale	86
VII.1 Progresele și perspectivele automatizării proceselor în domeniul afacerilor interne.....	87
VII.2 Progresele și perspectivele automatizării Registrului unic de licențiere.....	88
VII.3 Sistemul informațional de management al datoriei publice.....	90
CAPITOLUL VIII.....	92
Audituri realizate în conformitate cu angajamentele internaționale	92
VIII.1 Auditul proiectelor finanțate din surse externe.....	92
VIII.1.1 Proiectul „Servicii de sănătate și asistență socială”	92
VIII.1.2 Proiectul „Consolidarea eficacității rețelei de asistență socială”	94
VIII.2 Auditul mediului	95
VIII.2.1 Protecția și utilizarea durabilă a apelor din râuri și fluvii	95
VIII.2.2 Utilizarea durabilă a terenurilor agricole	98
CAPITOLUL IX.....	101
Audituri realizate la solicitarea fracțiunilor parlamentare	101
IX.1 Managementul financiar al Î.S. „CRIS „Registru””	101
IX.2 Principalele constatări ale auditului conformității gestionării fondurilor publice de către Direcția Sănătății a Consiliului municipal Chișinău.....	104
Încheiere.....	105
Anexe	106

Lista abrevierilor

AAPC	Autorități ale administrației publice centrale
AAPL	Autorități ale administrației publice locale
AMDM	Agencia Medicamentului și Dispozitivelor Medicale
AMT	Asociația Medicală Teritorială
APC	Autorități publice centrale
APL	Autorități publice locale
APP	Agencia Proprietății Publice
ARFC	Agencia Relații Funciare și Cadastru
ATOFM	Agencia teritorială pentru ocuparea forței de muncă
BASS	Bugetul asigurărilor sociale de stat
BC	Bancă comercială
BNM	Banca Națională a Moldovei
BPN	Bugetul public național
BS	Bugetul de stat
CA	Consiliul de administrare
CCRM	Curtea de Conturi a Republicii Moldova
CL	Consiliu local
CMF	Centrul medicilor de familie
CNMS	Centrul Național de Management în Sănătate
CNAM	Compania Națională de Asigurări în Medicină
CNAS	Casa Națională de Asigurări Sociale
CNPF	Comisia Națională a Pieței Financiare
CNS	Conturi naționale de sănătate
CNȘPMU	Centrul Național Științifico-Practic de Medicină Urgentă
CSPM Chișinău	Centrul de Sănătate Publică Municipal Chișinău
CSI	Comunitatea Statelor Independente
CTAS	Casa teritorială de asigurări sociale
DASPF	Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei
DRS	Direcția raională statistică
FAOAM	Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală
FEN	Fondul Ecologic Național
ICAS	Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice
IDA	Agencia Internațională pentru Dezvoltare
IES	Inspectoratul Ecologic de Stat
IFPS	Inspectoratul Fiscal Principal de Stat
IFST	Inspectoratul Fiscal de Stat Teritorial
INN	Institutul de Neurologie și Neurochirurgie
IMCo	Institutul Mamei și Copilului
IMSP	Instituție medico-sanitară publică
IO	Institutul Oncologic
IPAPS "Nicolae Dimo"	Institutul de Pedologie, Agrochimie și Protecție a Solului "Nicolae Dimo"

ISSAI	Standardele internaționale ale instituțiilor supreme de audit
ISA	Instituția Supremă de Audit
Î.M.	Întreprindere municipală
Î.S.	Întreprindere de stat
Î.S. "ASD"	Întreprinderea de stat "Administrația de Stat a Drumurilor"
Î.S."CRIS"Registru""	Întreprinderea de stat "Centrul Resurselor Informaționale de Stat "Registru""
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MEc	Ministerul Economiei
MFC	Management financiar și control
MM	Ministerul Mediului
MMPSF	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei
MTIC	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor
MTID	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor
MTS	Ministerul Tineretului și Sportului
MS	Ministerul Sănătății
OTC	Oficiul cadastral teritorial
RGEFF	Registrul general electronic al facturilor fiscale
S.A.	Societate pe acțiuni
SCM	Spitalul Clinic Municipal
SCR	Spitalul Clinic Republican
SHS	Serviciul Hidrometeorologic de Stat
SR	Spital raional
SFS	Serviciul Fiscal de Stat
SI	Sistemul informațional
SI „DMFAS”	Sistemul informațional „Managementul și analiza financiară a datoriei publice”
SNC	Standarde naționale de contabilitate
SV	Serviciul Vamal
TI	Tehnologii informaționale
TIC	Tehnologii informaționale și comunicații
TVA	Taxa pe valoarea adăugată
UAT	Unitate administrativ-teritorială
UIP	Unitatea de implementare a proiectelor
UMP	Unitatea de management al proiectelor
USMF	Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”
UTA Găgăuzia	Unitatea teritorial-administrativă Găgăuzia

Introducere

„Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate”¹. Astfel, principala îndatorire a statului este asigurarea echitabilă pentru toți cetățenii a condițiilor favorabile pentru educație, sănătate, securitate, mediul de afaceri etc. Preocuparea autorităților publice trebuie să fie materializată într-o activitate rezultativă, pe măsura așteptărilor cetățenilor.

Rolul Curții de Conturi în promovarea eficienței activității sectorului public este semnificativ deoarece, avînd statut de independență² față de sistemul de administrație publică, aceasta își organizează activitatea în numele și pentru beneficiul societății. Grație instituției supreme de audit, societatea și organele interesate, inclusiv Parlamentul, sînt informate despre rezultatele reale ale activității autorităților administrației publice, în rapoartele de audit fiind abordate cele mai importante probleme și deficiențe în gestionarea fondurilor publice.

Curtea de Conturi joacă un rol esențial în utilizarea cu maximă eficiență și deplină transparență a banului public, avînd și un rol de importanță critică, în special în prezent cînd Republica Moldova parcurge o perioadă de criză economică, caracterizată prin austeritate bugetară și evoluție destul de incertă a principalilor indicatori macroeconomici, care impun concentrarea managementului financiar pe optimizarea cheltuielilor publice și monitorizarea evoluției acestora.

În perioada de referință, rapoartele de audit ale Curții de Conturi au reflectat o gamă largă de subiecte, toate oferind suport pentru îmbunătățirea eficienței, consolidarea responsabilității autorităților publice în vederea protejării intereselor contribuabililor și cetățenilor. În activitatea de audit Curtea de Conturi se axează pe problemele administrației publice centrale și locale și, nu în ultimul rînd, pe performanța implementării în instituțiile publice a managementului financiar și controlului intern, ca element fundamental în asigurarea unor standarde înalte în activitatea acestora.

Curtea de Conturi își planifică și desfășoară activitatea în mod independent, orientîndu-se de prevederile legale și standardele internaționale de audit, efectuînd următoarele tipuri de audit: auditul financiar, auditul conformității, auditul performanței și alte tipuri de audit, care au drept scop:

- sporirea gradului de încredere al utilizatorilor raportului financiar prin atestarea faptului că situațiile financiare ale entităților sînt întocmite și prezentate în conformitate cu cadrul general de raportare financiară;
- obținerea asigurării că activitățile entităților din sectorul public sînt conforme actelor legislative și reglementărilor care le guvernează etc.;
- oferirea unei asigurări că programele și activitățile guvernamentale sînt implementate cu respectarea principiilor economicității (minimizarea costului resurselor), eficienței (maximizarea utilizării resurselor), eficacității (atingerea rezultatelor planificate) și propunerea soluțiilor de îmbunătățire.

Curtea de Conturi, conform mandatului său, nu dispune de competențe investigaționale și judiciare, totuși, în cazul în care descoperă fraude, nereguli sau încălcări a căror examinare nu ține de competența sa, informează organele de drept sau alte organe de resort.

¹ Art.1 din Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29.07.1994.

² Art.6 din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 (în continuare – Legea Curții de Conturi).

Avînd drept obiectiv evaluarea și promovarea managementului financiar și controlului intern, Curtea de Conturi prin monitorizarea și cuantificarea impactului de implementare a recomandărilor înaintate urmărește progresul înregistrat pe parcursul anilor în acest domeniu. În această ordine de idei, ținem să menționăm că deși recomandările sînt formulate și monitorizate de Curtea de Conturi, răspunderea privind implementarea unui management eficient al fondurilor publice rămîne în seama autorităților publice.

Scopul Raportului asupra administrării și întrebuițării resurselor financiare publice și patrimoniului public este de a prezenta Parlamentului, Guvernului și societății civile principalele constatări și concluzii rezultate din activitatea de audit și unele posibile soluții care ar contribui la promovarea corectitudinii și eficientizarea utilizării banului public.

Prezentul Raport se referă în principal la exercițiul bugetar 2013 și include cele mai semnificative rezultate ale misiunilor de audit realizate în perioada noiembrie 2013 – septembrie 2014, fiind structurat în 9 capitole:

Primul capitol cuprinde o sinteză a activității de audit și a impactului implementării recomandărilor înaintate prin Hotărârile Curții de Conturi incluse în Raportul precedent;

Capitolul doi oferă o viziune generală asupra modului de formare, administrare și întrebuițare a resurselor Bugetului Public Național;

Capitolul trei reprezintă sinteza constatărilor cu privire la administrarea și gestionarea patrimoniului de către autoritățile publice locale și întreprinderile municipale;

Capitolul patru conturează principalele caracteristici ale auditului situațiilor financiare, cu elucidarea celor mai importante probleme atestate în cadrul acestui tip de audit;

Capitolul cinci definește auditul conformității și integrează principalele constatări de conformitate a managementului financiar și gestionării fondurilor publice de către autoritățile publice;

Capitolul șase se referă la auditul de performanță și include trei teme de rezonanță, care au făcut obiectul acestui tip de audit;

Capitolul șapte cuprinde auditul sistemelor informaționale, progresele și perspectivele dezvoltării lor;

Capitolul opt conține o sinteză a evaluării modului de implementare a proiectelor finanțate din surse externe și un rezumat al constatărilor și problemelor ce țin de protecția și utilizarea durabilă a apelor din râuri și fluvii, precum și a terenurilor agricole;

Capitolul nouă integrează un rezumat al principalelor constatări din rapoartele de audit realizate la solicitarea fracțiunilor parlamentare;

Anexa nr.1 prezintă lista hotărârilor adoptate de Plenul Curții de Conturi în perioada noiembrie 2013 – septembrie 2014 și entitățile supuse auditului;

Anexa nr.2 conține un sumar al opiniilor exprimate de auditorii Instituției Supreme de Audit ca rezultat al misiunilor de audit.

CAPITOLUL I.

Rezultatele și impactul activității de audit

I.1. Evaluarea controlului intern din cadrul entităților auditate

Prezentul capitol oferă o imagine de ansamblu asupra implementării controlului intern în autoritățile și instituțiile publice auditate pe parcursul perioadei de referință, fiind reflectate cele mai importante constatări din rapoartele de audit.

Prin sinteza din acest capitol se reliefează importanța și nivelul de implementare a controlului intern în entitățile publice auditate, cât și necesitatea de ameliorare a unor aspecte relevante în procesul respectiv.

Conform prevederilor **Legii nr.229 din 23 septembrie 2010** privind controlul financiar public intern, entitățile publice sînt obligate să se orienteze spre un sistem modern de gestiune a finanțelor publice, care să armonizeze ansamblul politicilor și procedurilor concepute și implementate de către managementul și personalul entității publice, în vederea furnizării unei asigurări rezonabile pentru atingerea obiectivelor entității publice într-un mod economic, eficient și eficace; respectarea regulilor externe, a politicilor și regulilor managementului; protejarea bunurilor și a informațiilor; prevenirea și depistarea fraudelor și greșelilor; asigurarea calității documentelor de contabilitate și producerea în timp util a informațiilor de încredere privind segmentul financiar și de management.

Obiectivul general al controlului financiar public intern este promovarea unui grad avansat de răspundere managerială în utilizarea fondurilor publice. Răspunderea este nucleul unei bune guvernări, iar Curtea de Conturi, prin activitatea pe care o desfășoară, devine un element indispensabil al procesului complex de bună guvernare³, una dintre cele mai pregnante așteptări ale societății civile în privința activității desfășurate de managerii din sectorul public.

Controlul intern este un proces integrat, organizat de managerul entității publice și de personalul acesteia, incluzînd auditul intern pentru gestionarea riscurilor și oferirea unei asigurări rezonabile privind atingerea obiectivelor și rezultatelor planificate, în scopul garantării bunei guvernări. Răspunderea managerială⁴ reprezintă un instrument puternic care, atunci cînd este aplicat în mod constant, asigură eliminarea riscului de fraudă, corupție sau alte iregularități și derivă din responsabilitatea managerului pentru toate cele 5 componente ale sistemului de MFC în sectorul public: *mediul de control, managementul performanțelor și al riscurilor, activitățile de control, informarea și comunicarea, monitorizarea și evaluarea*, precum și de auditul intern⁵. Astfel, definirea și implementarea conceptului de responsabilitate managerială în sectorul public, prin elaborarea raportului anual asupra sistemului de control intern/managerial, are drept consecință responsabilizarea conducerii entităților publice privind implementarea și dezvoltarea controlului intern.

Printre atribuțiile Curții de Conturi este și cea de auditare a sistemelor de control intern⁶ din cadrul entităților care intră în competența sa de verificare, respectiv, a MFC, precum și a auditului intern în vederea identificării și îmbunătățirii controlului intern neperformant. În acest context, în cadrul misiunilor de audit desfășurate în perioada de referință de către auditorii publici externi unul dintre obiectivele de audit a constituit evaluarea modului de organizare, implementare și menținere a sistemului de MFC, a auditului intern și stabilirea legăturii de cauzalitate între rezultatele obținute și deficiențele/iregularitățile constatate în cadrul activității entităților auditate.

³ *buna guvernare* – mod de a guverna prin care se asigură atingerea obiectivelor cu respectarea principiilor de transparență și răspundere, economicitate, eficiență și eficacitate, legalitate și echitate, etică și integritate (Legea nr.229 din 23.09.2010).

⁴ *răspundere managerială* – conștientizare și asumare de către managerul entității publice a responsabilității pentru acțiunile, deciziile și politicile promovate, inclusiv pentru maximizarea rezultatelor prin optimizarea resurselor, pe baza principiilor bunei guvernări, precum și obligația de a raporta despre obiectivele și rezultatele atinse (Legea nr.229 din 23.09.2010).

⁵ Art.5 alin.(2) din Legea nr.229 din 23.09.2010 privind controlul financiar public intern.

⁶ Art.28 alin.(1) lit.h) din Legea Curții de Conturi.

Dat fiind că organizarea corespunzătoare a sistemului de control intern vizează în mod direct calitatea gestionării financiare și economice a entității, s-a urmărit identificarea curenților acestui sistem cauzatoare de erori sau disfuncționalități în administrarea fondurilor publice ale entităților verificate.

Sintetizând constatările și concluziile de audit privind conformitatea și eficiența implementării controlului intern în cadrul entităților auditate, se relevă că deși evoluția controlului financiar public intern, inclusiv a activității de audit intern și sistemului MFC în sectorul public, a cunoscut în ultima perioadă de timp un trend ascendent vizibil, mai există rezerve/deficiențe ce au generat o serie de probleme în organizarea, implementarea și dezvoltarea/consolidarea acestui proces. Astfel, se pot menționa următoarele:

- ✓ deși conform Declarației privind buna guvernare, emise de managerii entităților publice, s-a afirmat că sistemul MFC la nivelul instituției este organizat, implementat și funcțional, în cadrul misiunilor de audit s-a constatat că, în mare parte, instituționalizarea sistemului este la etapa de **pregătire** sau de **implementare**, fiind constituite grupuri de lucru în acest sens, identificate și inițiată descrierea unor procese de bază/operationale, stabilite și descrise unele proceduri, activități de control;
- ✓ tendința de implementare formală a controlului intern în unele entități, fiind elaborate doar câteva documente (*proceduri operaționale, registrul riscurilor* etc.) care nu sînt aplicate în practică ori sînt nefuncționale, condiționează o eficacitate scăzută a acestuia și, respectiv, a elementelor sale componente;
- ✓ deși managementul riscurilor reprezintă un instrument de necesitate stringentă conducerii entităților publice pentru luarea deciziilor corecte și optime în condiții de risc și incertitudine economică, neinstituirea sau insuficienta dezvoltare a procesului respectiv în cadrul sistemelor de MFC al unor instituții are drept consecință tendința de a fi unul static, neasigurînd obiectivele stabilite;
- ✓ au fost identificate cazuri de instituire a unităților de audit intern în cadrul entităților publice, potrivit structurii organizatorice, care, din diverse motive (insuficiența capacităților profesionale, salarii mici) pe parcursul perioadei de referință nu au fost funcționale, nefiind suplinite cu personal calificat;
- ✓ au fost constatate cazuri de dublă subordonare a auditului intern ca urmare a includerii acestuia în cadrul altor subdiviziuni, fapt ce contravine prevederilor legale și afectează obiectivitatea, independența și eficiența activității auditului intern;
- ✓ au fost atestate situații cînd activitatea auditului intern a inclus și sarcini operaționale, incompatibile cu atribuțiile legale, ceea ce sugerează că nu au fost înțelese corect esența și importanța activității auditului intern.

În acest context se remarcă că, deși este aprobat cadrul normativ de bază aferent dezvoltării sistemului MFC, acesta nu este pe deplin funcțional, iar conceptul de răspundere managerială nu este implementat în totalitate, sistemul actual de management al finanțelor publice, de cele mai multe ori, funcționînd într-un cadru centralizat de luare a deciziilor de control. În vederea remedierii prezentei situații, este absolut necesar ca entitățile publice prin conducătorii acestora să asigure instituirea unui sistem de management orientat spre atingerea rezultatelor și asigurarea gestionării corecte a finanțelor publice alocate, cu eliminarea riscurilor majore și punerea accentului pe performanță. În acest scop, este necesar ca entitățile publice să aibă clar definite atît obiectivele anuale și strategice de activitate, cît și rezultatele și impacturile scontate, iar managerii lor trebuie să asigure interdependența clară între activitățile anuale desfășurate și obiectivele stabilite. Astfel, concomitent cu dezvoltarea controlului intern în entitățile publice, responsabilitatea pentru implementarea unor proceduri de verificare a corectitudinii/performanței managementului financiar și proceselor economico-financiare ce țin de gestionarea fondurilor publice o poartă conducătorii entităților respective.

Auditul intern este considerat ultimul nivel al sistemului de control intern al entității și este o activitate independentă și obiectivă, care oferă unei organizații o asigurare în ceea ce privește gradul de control deținut asupra operațiunilor, o ghidează pentru a-i îmbunătăți activitatea și contribuie la adăugarea unui plus de valoare. Auditul intern, prin activitățile pe care le desfășoară, adaugă valoare atât prin evaluarea sistemului de control intern și analiza riscurilor asociate activităților auditabile, cât și prin recomandările cuprinse în raportul întocmit și transmis în scopul asigurării atingerii obiectivelor organizației.

Activitatea de audit intern este foarte complexă. Un auditor intern trebuie să cunoască specificul entității publice în care activează, cadrul normativ relevant auditului intern, sistemul MFC. Auditorul intern trebuie să posede cunoștințe, abilități și alte competențe necesare pentru a-și exercita responsabilitățile individuale, în același timp să contribuie la dezvoltarea, implementarea, menținerea și îmbunătățirea acestui sistem. Competențele profesionale ale auditorului intern produc adevărate beneficii pentru entitate, printr-o evaluare, pe baza standardelor de audit și a celor mai bune practici, a politicilor, procedurilor și operațiunilor realizate de entitate.

Activitatea eficientă a auditorilor interni depinde, pe de o parte, de abilitatea lor profesională, iar pe de altă parte, de motivare, care în prezent este net inferioară sarcinilor și responsabilităților înaintate pentru funcția lor.

În contextul celor expuse, Curtea de Conturi, prin rapoartele sale de audit, a înaintat un șir de recomandări referitoare la măsurile necesare de întreprins în vederea remedierii deficiențelor/lacunelor constatate în organizarea, implementarea și/sau dezvoltarea/consolidarea controlului intern, care fiind realizate vor contribui esențial la îmbunătățirea gestiunii fondurilor publice.

Recomandări Parlamentului:

- Să solicite Guvernului revizuirea statutului și mecanismului de remunerare a auditului intern.

I.2. Rezultatele activității de audit a Curții de Conturi

Potrivit Programului anual al activității de audit⁷, CCRM, în perioada noiembrie 2013 – septembrie 2014, a realizat 40 misiuni de audit, inclusiv 4 misiuni conform angajamentelor internaționale și 2 misiuni la solicitarea fracțiunilor parlamentare.

În scopul alinierii/armonizării activității de audit a Curții de Conturi la Standardele Internaționale ale Instituțiilor Supreme de Audit (în continuare – ISSAI) și bunele practici în domeniu, începând cu decembrie 2013 Curtea a decis punerea în aplicare a Standardelor Internaționale de Audit ISSAI de nivelul 3⁸ și a Liniilor Directoare de Audit (ISSAI 1000-9999)⁹ în cadrul efectuării misiunilor de audit al situațiilor financiare, de conformitate și de performanță.

În perioada de referință, CCRM a adoptat **37** de hotărâri privind aprobarea a **40** rapoarte de audit, din care: *25 de rapoarte de audit al conformității (62%), 7 rapoarte de audit financiar (18 %), 5 rapoarte*

⁷ Hotărârea Curții de Conturi nr.54 din 04.12.2012 „Privind aprobarea Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2013” (cu modificările și completările ulterioare) și Hotărârea Curții de Conturi nr.61 din 11.12.2013 „Privind aprobarea Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2014” (cu modificările și completările ulterioare).

⁸ Hotărârea Curții de Conturi nr.60 din 11.12.2013 „Cu privire la aplicarea Standardelor Internaționale de Audit ale Instituțiilor Supreme de Audit de nivelul 3 – ISSAI 100, ISSAI 200, ISSAI 300, ISSAI 400, în cadrul misiunilor de audit ale Curții de Conturi”.

⁹ Hotărârea Curții de Conturi nr.7 din 10.03.2014 „Cu privire la aplicarea Liniilor Directoare de Audit (ISSAI 1000-9999) în cadrul auditului public”.

de audit al performanței (13%), 3 rapoarte de audit TI (7 %), fiind auditate 392 de entități¹⁰ și colectate probe de la 238 de entități, la unele dintre acestea – în cadrul mai multor misiuni de audit (Anexa nr.1). Activitatea de audit din perioada de referință a fost orientată spre efectuarea unor misiuni de audit mai complexe, cu o arie de auditare mai extinsă, ceea ce a contribuit la o majorare a numărului de entități supuse auditării și la abordarea unor probleme/aspecte semnificative din domeniul de importanță social-economică.

Categoriile de entități supuse auditului	Număr total	Auditul conformității	Auditul financiar	Auditul performanței și TI
<i>Autorități publice centrale</i>	13	8	2	3
<i>Instituții publice</i>	124	85	4	35
<i>Autorități publice locale</i>	211	184	-	27
<i>Întreprinderi de Stat/Societăți pe Acțiuni</i>	21	18	-	3
<i>Întreprinderi Municipale</i>	240	240	-	-
<i>Altele (FISM, SRL, comisii speciale etc.)</i>	21	15	-	6
Total (392+238)	630	550	6	74

Sursă: Datele generalizate de angajații Direcției generale metodologie, planificare și analiză, potrivit informațiilor din Rapoartele de audit.

Datele din **Tabelul nr.1** denotă că preponderent entitățile verificate au fost supuse auditului conformității, care a avut drept scop atestarea respectării cadrului legislativ-normativ ce vizează gestionarea fondurilor publice. Din totalul entităților supuse auditului conformității, 77 % constituie autoritățile administrației publice locale și întreprinderile municipale, fiind aprobate 7 rapoarte de audit cu privire la evaluarea conformității procesului bugetar și administrării întreprinderilor municipale. De asemenea, au fost supuse auditului conformității 8 APC, 85 de instituții publice și 18 Întreprinderi de Stat/Societăți pe Acțiuni, fiind aprobate 18 rapoarte de audit.

Concomitent, în perioada de referință au fost supuse auditului de performanță 61 de entități, dintre care 2 – APC, 27 – AAPL, 27 – IP și 5 comisii speciale, obiectivul acestor audituri fiind evaluarea eficienței și eficacității administrării fondurilor publice de către ei.

La încheierea misiunilor de audit, pe baza probelor de audit obținute, auditorii și-au exprimat opiniile asupra situațiilor financiare și au formulat concluzii referitor la conformitatea gestionării fondurilor publice, inclusiv a patrimoniului public. Opiniile/concluziile de audit au fost formulate în conformitate cu ISSAI aplicate de Curtea de Conturi, în scopul obținerii unei asigurări rezonabile, și nu absolute, că rapoartele/situațiile financiare nu sînt afectate de erori semnificative, iar administrarea patrimoniului public a fost realizată în concordanță cu scopul, obiectivele și atribuțiile entității auditate. Astfel, din totalul de **11** opinii exprimate ce țin de acuratețea și corectitudinea rapoartelor (situațiilor) financiare, **5** opinii au fost cu rezerve și **6** – fără rezerve. Este de menționat că în perioada

¹⁰ Numărul total de entități care au fost supuse auditării în perioada de referință a fost stabilit luînd în calcul principiul „o entitate o singură dată”, indiferent de numărul și tipul auditului efectuat la aceasta.

de referință, comparativ cu anii precedenți, nu au fost cazuri de exprimare a opiniilor contrare sau de refuz de exprimare a opiniei de audit. De asemenea, în funcție de tematica și scopul auditului, au fost formulate **35** concluzii de audit. Informațiile privind opiniile/concluziile auditorilor Curții de Conturi urmare a activităților de audit desfășurate sînt prezentate în Anexa nr.2 la prezentul Raport.

Rezultatele verificărilor efectuate în cadrul activităților de audit

Acțiunile de audit efectuate pe parcursul perioadei vizate au reliefat cazuri de nerespectare a reglementărilor legale, constatîndu-se abateri și nereguli atît în gestionarea fondurilor publice, inclusiv a patrimoniului public, cît și la raportarea financiară care au influențat semnificativ calitatea gestiunii economico-financiare a entităților verificate, valoarea neregulilor și abaterilor însumînd circa 8596,2 milioane lei.

Analiza comparativă a datelor relevă că, similar anilor precedenți, cele mai evidente și frecvente nereguli s-au constatat la organizarea contabilității și raportării financiare, constituind **4720,9 milioane lei**, sau **55%** din valoarea totală a deficiențelor, dintre care circa **77,7%**, sau **3668,9 milioane lei** țin de admiterea erorilor în datele evidenței contabile și în raportarea situațiilor financiare, iar **22,3%**, sau **1052,0 milioane lei** – de neînregistrarea corespunzătoare în evidența contabilă a patrimoniului public și a altor bunuri materiale. De menționat că deficiențele respective au un caracter persistent, ceea ce denotă o preocupare insuficientă a factorilor de decizie în vederea îmbunătățirii managementului financiar contabil, care să ofere informații complete și corecte, aceste nereguli fiind constatate atît în cadrul auditării UAT, cît și a APC.

O pondere substanțială în totalitatea neregulilor și deficiențelor o formează și abaterile de ordin legislativ-normativ pentru care nu poate fi cuantificat impactul valoric. În acestea se înscriu deficiențele și neregulile admise la efectuarea achizițiilor publice – **824,3 milioane lei**, administrarea veniturilor bugetare – **852,0 milioane lei**, neînregistrarea patrimoniului public la OCT – **613,2 milioane lei** etc. Neregulile admise sînt cauzate de nerespectarea unor proceduri stabilite de cadrul normativ-legislativ și, deși **nu generează venituri suplimentare și nici nu au determinat producerea de prejudicii directe**, pot afecta, pe termen mediu și lung, managementul financiar și buna gestionare a banului public.

Analogic anilor precedenți, executorii primari de buget din cadrul APL nu au asigurat un management eficient privind stabilirea, evidența și încasarea veniturilor bugetare. Astfel, pe parcursul misiunilor de audit s-au constatat abateri și erori în procesul de elaborare și planificare bugetară în sumă totală de **47,2 milioane lei**.

Concomitent, se denotă întreprinderea pe parcursul desfășurării misiunilor de audit de către entitățile auditate a unor măsuri/acțiuni în scopul remedierii neregulilor și abaterilor constatate, cele din urmă însumînd circa 750,6 milioane lei. Astfel,

- a fost restabilit în evidența contabilă/ înregistrat corespunzător patrimoniul în valoare de **670,1 milioane lei**, precum și din contul lucrărilor de construcție și reparație în valoare de **41,0 milioane lei**;
- au fost corectate erorile admise în evidența contabilă în ceea ce privește operațiunile economice efectuate sau unele elemente contabile în valoare de **29,1 milioane lei**;
- a fost înregistrat la OCT patrimoniul proprietate publică în valoare de **9,5 milioane lei**;
- au fost aduse în concordanță valoarea și suprafețele imobilelor înregistrate în evidența contabilă cu datele oficiului cadastral (**27 imobile și terenuri** cu suprafața de **12,5 ha**);
- au fost încasare în BPN taxe și impozite în valoare de **0,3 milioane lei**;
- au fost restituite mijloace financiare achitate neregulamentară în sumă de **0,1 milioane lei** și recuperate pierderi, pagube în sumă de **0,2 milioane lei**;

- au fost recalculat impozite, taxe, alte plăți în sumă de **0,3 milioane lei**.

În concluzie, ținem să remarcăm că deficiențele și neregulile menționate persistă din an în an, pentru redresarea situației fiind absolut necesară întreprinderea următoarelor acțiuni:

- revizuirea și modernizarea cadrului legislativ și regulator în vederea eliminării curențelor și ambiguităților pentru implementarea unor politici și proceduri clare, eficiente și transparente;
- armonizarea cadrului legal în materie de proces bugetar, îmbunătățirea capacităților de planificare bugetară a veniturilor și cheltuielilor;
- consolidarea continuă a capacităților de administrare fiscală și vamală în vederea acumulării eficiente a veniturilor în BPN, inclusiv la componenta reducerea restanțelor, ținându-se cont de faptul că acestea au tendința de majorare;
- consolidarea capacităților de asimilare a fondurilor publice, inclusiv a granturilor și mijloacelor obținute ca suport bugetar;
- urgentarea implementării sistemului MFC și a auditului intern, care ar asigura buna gestionare a banilor publici;
- consolidarea continuă a autonomiei decizionale și financiare în cadrul autorităților publice locale;
- identificarea soluțiilor și mijloacelor în scopul înregistrării la organul cadastral a patrimoniului proprietate publică;
- îmbunătățirea managementului la gestionarea, transmiterea în locațiune, înstrăinarea/privatizarea patrimoniului public etc.

I.3. Impactul activității de monitorizare a executării cerințelor înaintate prin hotărârile Curții de Conturi incluse în Raportul anual 2012

Cuantificarea impactului activității Curții de Conturi, a măsurilor întreprinse de entități reprezintă un element necesar în procesul de asumare și intensificare a responsabilității conducătorilor administrațiilor și instituțiilor publice.

În perioada de referință unele entități auditate au dat dovadă de atitudine conștientă la executarea hotărârilor Curții de Conturi incluse în Raportul anual 2012¹¹, prin întreprinderea măsurilor de rigoare în vederea remedierii deficiențelor și iregularităților constatate de audit. Cel mai frecvent sînt remediate neregulile ce țin de organizarea și raportarea financiară. Astfel, în perioada raportată entitățile auditate au restabilit în evidența contabilă bunuri, imobile, terenuri proprietate publică în valoare de **101,6 milioane lei**, au asigurat înregistrarea la OTC a patrimoniului proprietate publică în valoare de **51,1 milioane lei**, inclusiv 3 imobile cu suprafața de **88,5 m²**. Totodată, au întreprins măsuri de corectare a erorilor admise în evidența contabilă privind operațiunile economice efectuate sau unele elemente contabile, valoarea acestora constituind **329,8 milioane lei**, au calculat taxe, impozite și alte plăți în sumă de **0,4 milioane lei**, au întreprins măsuri de încasare la BPN a sumei de **0,3 milioane lei** și de restituire a plăților achitate neregulamentar în sumă de **0,3 milioane lei**; au întreprins măsuri de încasare a creanțelor de la darea în arendă a patrimoniului public în sumă de **1,0 milioane lei**.

¹¹ Hotărîrea Parlamentului nr.51 din 28.03.2014 privind Raportul Curții de Conturi asupra administrării și întrebunțării resurselor financiare publice și a patrimoniului public în anul 2012.

Prin urmare, suma totală a deficiențelor remediate – 1235,1 milioane lei (inclusiv a neregulilor remediate în timpul misiunii de audit), a depășit de 41 de ori bugetul CCRM pe anul 2013.

Curtea de Conturi, prin identificarea problemelor/carențelor pe parcursul misiunilor de audit, înaintarea recomandărilor și monitorizarea executării lor, contribuie și la armonizarea cadrului legal și regulator în domeniile auditate. Printre cele mai semnificative se remarcă următoarele:

În domeniul bugetar-fiscal:

- aprobarea Legii privind finanțele publice și responsabilității bugetar-fiscale;
- reglementarea modului de urmărire a restanțelor la buget;
- elaborarea unui nou mecanism de monitorizare și administrare a veniturilor în vederea asigurării încasării depline și în termen a datoriilor agenților economici;
- aprobarea modificărilor și completărilor la Regulamentul cu privire la modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor incluse pe teritoriul Republicii Moldova;
- operarea modificărilor în Legea privind finanțele publice locale și în Codul fiscal, în contextul estimării transferurilor către bugetele UAT;

În sistemul public de asigurări medicale:

- operarea modificărilor în Regulamentul cu privire la modul de constituire și administrare a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, în contextul revizuirii cadrului normativ ce reglementează procurările din fondul de dezvoltare, în special ce țin de transportul sanitar;

În domeniul administrării și gestionării patrimoniului de către entitățile economice:

- revizuirea condițiilor de remunerare a muncii administratorilor/conducătorilor întreprinderilor cu capital majoritar de stat și ai întreprinderilor monopoliste, cuantumului lunar total al salariului și a altor drepturi salariale;

În domeniul tehnologiilor informaționale:

- aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare a societății informaționale „Moldova digitală 2020”;

În domeniul mediului:

- elaborarea și aprobarea Strategiei energetice a Republicii Moldova până în anul 2030 și a Planului național de acțiuni în domeniul energiei din surse regenerabile pentru anii 2013-2020;
- aprobarea Regulamentului privind furnizarea serviciilor energetice;
- aprobarea Regulamentului cu privire la biocombustibilul solid care stabilește noțiunile, clasele și cerințele de calitate, precum și condițiile de plasare pe piață și supraveghere a produselor din biomasă atât de producție autohtonă, cât și din import, destinate pentru utilizare în gospodăriile și clădirile mici din sectorul rezidențial, comercial și public.

Totodată, deși se atestă o tendință relativ pozitivă pe parcursul perioadei raportate, există unele rezerve la capitolul executarea cerințelor și implementarea recomandărilor înaintate autorităților publice, altor entități verificate. În mare parte, situația este determinată de lipsa consecvenței persoanelor cu funcții de răspundere în vederea implementării bunelor practici la gestionarea resurselor și patrimoniului public, dar și de implicarea insuficientă a Guvernului și Parlamentului în acest proces. Printre cauzele ce determină situația creată sînt lipsa unor decizii ferme din partea aparatului administrativ privind implementarea bunelor practici în gestionarea fondurilor publice, neidentificarea tuturor posibilităților de realizare a unor acțiuni concrete, corelate cu cerințele și

recomandările CCRM orientate la remedierea deficiențelor constatate și, ce-i mai important, excluderea acestora pe viitor.

Unii dintre factorii care influențează negativ procesul de realizare integrală a cerințelor și recomandărilor pot fi:

- iresponsabilitatea factorilor de decizie din cadrul entităților verificate, precum și lipsa pîrghiilor de responsabilizare a acestora;
- neimplicarea APC și AAPL în cazurile în care entitățile din subordine nu execută hotărârile CCRM;
- pregătirea profesională insuficientă a personalului din cadrul acestor entități etc.

Un exemplu elocvent de atitudine neconformă vizavi de concluziile și recomandările Curții de Conturi servește Agenția „Moldsilva”. În această autoritate publică, al cărei management are ca responsabilitate buna guvernare a fondurilor publice, hotărârile Instituției Supreme de Audit sînt ignorate, modul de cooperare cu misiunile de audit fiind unul neadecvat, respectiv, substanța acțiunilor de remediere a iregularităților fiind una deficitară.

În consecință, în cadrul Agenției „Moldsilva” sînt perpetuate aceleași deficiențe/neregularități, mai cu seamă:

- active neinventariate, neînregistrate, necadastrate, subevaluate și înstrăinate;
- activități economice neracordate la rezultate conform principiului cost-beneficiu. La originea unui asemenea mod degradant de gestiune economică fiind: managementul (instituțional, corporativ și financiar) nesistemic și contraperformant, implicit iresponsabil și defectuos; sistemul de control intern nefuncțional.

În contextul celor menționate, conchidem că neconformarea integrală a entităților prin întreprinderea măsurilor de eliminare a neregulilor și carențelor constatate în cadrul misiunilor de audit poate condiționa și pe viitor disfuncționalități în gestionarea resurselor și patrimoniului public, precum și perpetuarea aceluiași încălcări. Excluderea acestor fenomene negative, cu siguranță, va avea impact asupra procesului de implementare a recomandărilor CCRM și, respectiv, asupra procesului de utilizare corectă și performantă a resurselor financiare publice, spre beneficiul întregului stat.

Analogic anilor precedenți, situația constatată privind executarea cerințelor și implementarea recomandărilor a îngrijorat atît CCRM, cît și societatea civilă, care în perioada raportată a avut o implicare constantă în sprijinirea acțiunilor de implementare a recomandărilor Curții, pentru a sensibiliza opinia publică și autoritățile statului în ce privește necesitatea unei abordări cu mult mai responsabile în utilizarea mijloacelor și a patrimoniului public.

În scopul sporirii impactului activității de audit, îmbunătățirii managementului finanțelor publice, depășirii situației create, prin intensificarea responsabilității factorilor de decizie ai entităților în vederea executării cerințelor și implementării recomandărilor CCRM, prin **Legea nr.41 din 27.03.2014**¹² au fost operate modificări în **Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008**¹³ și în **Codul contravențional al Republicii Moldova**¹⁴, potrivit cărora neexecutarea hotărârilor Curții atrage răspunderea contravențională, în condițiile legii.

Ridicarea nivelului de responsabilitate al managerilor la acumularea și utilizarea mijloacelor publice, precum și la sporirea eficienței activității de audit public extern, obținerea impactului dorit în îmbunătățirea managementului finanțelor publice sînt posibile numai în contextul conlucrării cu toate autoritățile responsabile, inclusiv cu Parlamentul.

¹² Legea nr.41 din 27.03.2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

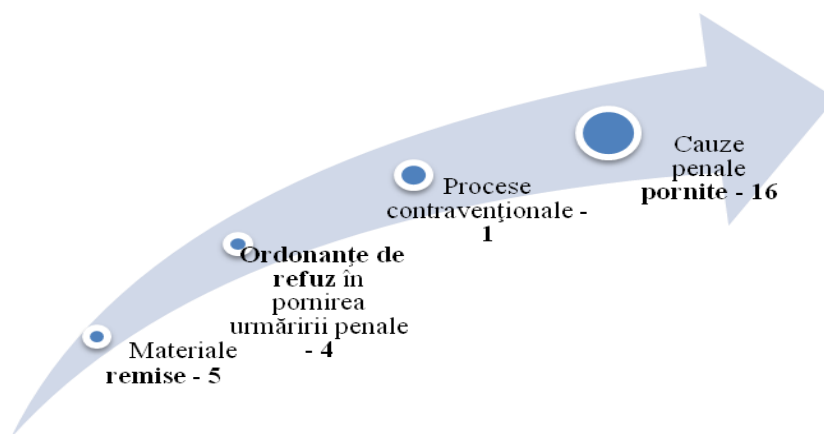
¹³ Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008.

¹⁴ Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24.10.2008.

De subliniat că, comparativ cu anul precedent, s-a ameliorat situația privind prezența persoanelor invitate la ședințele publice ale Plenului CCRM, în cadrul cărora se examinează rezultatele misiunilor de audit, ceea ce ne face să credem că responsabilii de gestionarea eficientă a banului public încep să conștientizeze necesitatea și importanța implementării în entitățile pe care le conduc a unui management financiar conform și eficient. Astfel, la cele 37 de ședințe publice ale Plenului CCRM convocate în perioada raportată au fost prezenți circa 88% din totalul persoanelor invitate, sau cu 31% mai mult față de perioada precedentă.

I.4. Parteneriatul cu organele de drept și alte organe de resort

Pe parcursul perioadei de referință, Curtea de Conturi, în scopul gestionării și raportării faptelor care au avut la bază suspiciuni rezonabile de fraudă/infracțiuni/indici de corupție, în corespundere cu prevederile Legii Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 a remis organelor de drept **5 materiale ale auditurilor realizate**, în urma examinării acestora fiind pornite **16 cauze penale, emise 4 ordonanțe de refuz în pornirea urmăririi penale și înaintat 1 proces contravențional**. Totodată, unele materiale remise au fost comasate cu **2 dosare penale pornite anterior**. În prezent, **un material** se află în proces de examinare.

Astfel, în perioada de raportare, interacțiunea Curții de Conturi cu organele de drept s-a bazat pe auditurile aprobate prin următoarele hotărâri.

1. Hotărârea Curții de Conturi nr.59 din 25.11.2013 „Privind Raportul auditului regularității managementului financiar pe anul 2012 în cadrul Ministerului Mediului și Fondului Ecologic Național”

În scopul verificării încălcărilor constatate de misiunea de audit, Procuratura Generală a Republicii Moldova a supus investigării 38 de proiecte ecologice finanțate din mijloacele financiare ale FEN și implementate pe întreg teritoriul Republicii Moldova pe parcursul anului 2012. Urmare a verificărilor efectuate, a fost dispusă pornirea a **7 cauze penale** în baza art.191 (*delapidarea averii străine*), art.327 (abuzul în serviciu), art.328 (*depășirea atribuțiilor de serviciu*) și art.329 (*neglijența în serviciu*) din Codul penal.

Actualmente se întreprind măsurile necesare în vederea investigării complete și sub toate aspectele a cauzelor penale, identificării persoanelor vinovate și asigurării reparării daunelor cauzate FEN.

Totodată, materialele auditului au fost examinate de către Centrul Național Anticorupție în cadrul cauzei penale intentate conform art.329 alin.(2) lit.b) din Codul penal (*neglijența în serviciu*) în privința persoanelor responsabile de la Ministerul Mediului.

2. Hotărîrea nr.63 din 13.12.2013 „Privind Raportul auditului gestionării patrimoniului public de către Agenția „Moldsilva” și întreprinderile din subordine pe anii 2011–2012”

În urma examinării materialelor auditului, Procuratura Generală a constatat gestionarea frauduloasă de către Agenția „Moldsilva” și subdiviziunile teritoriale a fondului silvic, manifestată prin:

- ✓ încălcarea legislației la transmiterea în arendă a terenurilor fondului silvic;
- ✓ edificarea construcțiilor ilegale care nu fac parte din categoria celor ușor demontabile, în unele cazuri în lipsa documentelor permissive;
- ✓ utilizarea ilegală de către factorii de decizie ai întreprinderilor teritoriale pentru silvicultură a mijloacelor financiare, inclusiv prezența restanțelor considerabile la achitarea plății de arendă etc.

În baza rezultatelor investigațiilor, în privința factorilor de decizie ai Agenției „Moldsilva” și subdiviziunilor teritoriale au fost pornite **6 urmăriri penale**, după cum urmează:

- ✓ **urmărirea penală conform art.328 alin.(1) Cod penal** pe faptele comise în procesul desfășurării de către Agenția „Moldsilva” a licitației în cadrul căreia au fost transmise în arendă 90 loturi de teren din fondul silvic, cu încălcarea prevederilor Regulamentului privind licitațiile cu strigare și cu reducere, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.136 din 10.02.2009;
- ✓ **urmărirea penală conform art.328 alin.(1) Cod penal** pe faptul atribuirii terenurilor din fondul silvic pentru edificarea unor construcții capitale de proporții de către Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice. Cauza este instrumentată de Procuratura mun. Chișinău;
- ✓ **urmărirea penală conform art.191 alin.(2) lit.b) și lit.d) Cod penal** pe faptul delapidării de către persoanele responsabile din cadrul Întreprinderii pentru Silvicultură Bălți a 402 litri de benzină și a 274 m³ de gaze naturale. Cauza este instrumentată de Procuratura mun. Bălți;
- ✓ **urmărirea penală conform art.191 alin.(4) Cod penal** pe faptul delapidării producției forestiere cu valoarea de 67969 lei. Cauza este instrumentată de Procuratura mun. Bălți;
- ✓ **urmărirea penală în baza art.327 alin.(1) Cod penal** pe faptul acordării ilegale a salariilor și concediilor suplimentare plătite angajaților, în valoare de 131,1 mii lei, în privința factorilor de decizie ai Întreprinderii pentru Silvicultură Edineț. Cauza este instrumentată de Procuratura raionului Edineț;
- ✓ **urmărirea penală în baza art.329 alin.(1) Cod penal** pe faptul neglijenței în serviciu privind imposibilitatea recuperării de către Întreprinderea pentru Silvicultură Soroca a datoriei în valoare de 73600 lei de la un agent economic. Cauza este instrumentată de Procuratura raionului Soroca.

Totodată, Procuratura raionului Dubăsari, referitor la sesizarea Procuraturii Generale privind încălcările constatate în cadrul auditului efectuat de Curtea de Conturi, în urma examinării încălcărilor constatate în cadrul a 3 procese penale, a dispus de a refuza pornirea urmăririi penale din motivul existenței circumstanțelor care exclud urmărirea penală. Astfel, Procuratura raionului Dubăsari a refuzat în pornirea urmăririi penale în partea faptelor privind:

- ✓ încheierea de către Primăria com. Ustia, r-nul Dubăsari cu un agent economic a unui contract de suprafață a 8,9 ha de terenuri din fondul silvic pe o perioadă de 99 ani, în scopul edificării unor construcții de menire socială;
- ✓ suprapunerea a 31 de terenuri proprietate privată a persoanelor fizice, destinate pentru grădini și construcții, cu terenurile fondului silvic situat în trupul de pădure Holercani Mohnata (s. Holercani, r-nul Dubăsari);

- ✓ transmiterea în arendă a terenului din fondul forestier cu suprafața de 0,1 ha, situat în extravilanul s. Holercani, r-nul Dubăsari unei persoane fizice care este membră a familiei unui funcționar public din efectivul de conducere al Agenției „Moldsilva”, fiind totodată și membru al Comisiei de licitație.

Ca urmare a sesizării Procuraturii raionului Rezina, Agenția „Moldsilva” a înaintat o cerere de chemare în judecată privind demolarea construcțiilor neautorizate edificate de un agent economic și restabilirea terenului fondului forestier. Concomitent, Procuratura raionului Rezina a pornit un proces contravențional în baza **art.179 din Codul contravențional**, a cărui sancțiune prevede obligatoriu demolarea construcțiilor neautorizate. Cauza contravențională a fost expediată în instanța de judecată pentru examinare în fond.

3. Hotărîrea Curții de Conturi nr.1 din 04.02.2014 „Privind Raportul auditului performanței în domeniul mediului „Protecția și utilizarea durabilă a apelor din râuri și fluvii”

În baza materialelor auditului, a fost dispusă pornirea a **3 cauze penale**:

- ✓ conform **art.329 alin.(2) lit.b) Cod penal**, pe faptul îndeplinirii necorespunzătoare de către factorii de decizie ai Consiliului raional Strășeni a obligațiilor de serviciu, ca rezultat al atitudinii neglijente sau neconștiincioase, care a cauzat urmări grave FEN. Cauza este instrumentată de Procuratura Generală;
- ✓ conform **art.191 alin.(5) Cod penal**, pe faptul delapidării averii străine, săvârșite în proporții deosebit de mari în legătură cu utilizarea neconformă și nejustificată de către FEN a mijloacelor publice în valoare de 10,6 milioane lei. Cauza este instrumentată de Procuratura Generală;
- ✓ conform **art.244 alin.(2) lit.b) Cod penal**, la compartimentul achizițiilor nejustificate, cu referire la încălcările admise de un agent economic pe faptul evaziunii fiscale a întreprinderilor ce a condiționat neachitarea impozitului în proporții deosebit de mari. Cauza este instrumentată de Centrul Național Anticorupție.

4. Hotărîrea Curții de Conturi nr.21 din 08.04.2014 „Privind Raportul auditului conformității administrării fondurilor publice în cadrul întreprinderilor municipale pe anul 2013”

În urma examinării materialelor auditului, Procuratura municipiului Chișinău a dispus refuzul în pornirea urmăririi penale și clasarea procesului penal în privința ÎMSL „Buiucani”, ÎM „Liftservice”, ÎM „Parcul Urban de Autobuse”, ÎM „Chișinău proiect”, ÎM „Piața Centrală”, din motivul lipsei elementelor constitutive ale infracțiunii.

În ceea ce privește ÎM „Infocom”, materialele respective ale auditului au fost comasate cu cauza penală pornită anterior, conform semnelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de **art.191 alin.(5) Cod penal**, pe faptul delapidării averii străine în proporții deosebit de mari de către directorul întreprinderii.

5. Hotărîrea Curții de Conturi nr.22 din 06.05.2014 „Privind Raportul auditului operațional al Proiectului „Servicii de Sănătate și Asistență Socială pentru perioada 2011-2013”

Materialele aferente auditului menționat au fost remise Centrului Național Anticorupție, actualmente aflându-se în proces de examinare.

Pe parcursul anului 2014, în scopul sporirii eficacității procesului de prevenire și combatere a faptelor ilicite ce rezultă din administrarea și utilizarea frauduloasă a resurselor financiare publice, precum și

din administrarea neconformă a patrimoniului public au fost elaborate, coordonate și semnate acorduri de colaborare între Curtea de Conturi și organele de drept.

Totodată, în temeiul prevederilor art.9 alin.(1) din Legea Curții de Conturi, pentru eficientizarea conlucrării și interacțiunii, Instituția Supremă de Audit, Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne și Centrul Național Anticorupție au aprobat Regulamentul Consiliului de colaborare din care fac parte specialiști calificați ai organelor de drept nominalizate.

În contextul colaborării cu alte organe de resort, pe parcursul anului 2014 au fost transmise spre examinare Comisiei Naționale de Integritate 3 hotărâri ale Curții de Conturi privind eventualele încălcări ale regimului juridic al conflictului de interese, dintre care o hotărâre pe exercițiul bugetar 2013¹⁵. În prezent materialele remise se află în proces de examinare.

CAPITOLUL II.

Formarea, administrarea și întrebuințarea resurselor bugetului public național

II.1 Auditul Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat

Potrivit prevederilor legale¹⁶, Curtea de Conturi efectuează anual, în mod obligatoriu, auditul Raportului Guvernului privind executarea din exercițiul bugetar expirat a bugetului de stat.

Misiunea de audit al Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2013 a fost efectuată la Ministerul Finanțelor, care este responsabil de executarea de casă a bugetelor de toate nivelurile, prin intermediul sistemului trezorerial, asigurând evidența veniturilor în baza încasărilor efective în ordinea colectării, efectuarea de cheltuieli în conformitate cu Legea bugetară anuală, administrarea veniturilor și cheltuielilor prin conturi distincte bazate pe clasificția bugetară și asigurarea serviciului datoriei de stat, cu întocmirea și prezentarea Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul bugetar încheiat conform cadrului legal de reglementare.

Exercițiul bugetar pe anul 2013 a înregistrat nivelul de executare a veniturilor de 99,5%, sau 22436,7 milioane lei, și a cheltuielilor – de 97,4%, sau 23901,2 milioane lei. Drept urmare, nu au fost încasate venituri în sumă de 108,0 milioane lei și nu au fost valorificate limitele de alocații aprobate prin Legea bugetară anuală în sumă de 629,3 milioane lei.

Comparativ cu anul 2012, se relevă tendința de creștere a veniturilor și cheltuielilor bugetului de stat, concomitent atestându-se descreșterea deficitului bugetar. Ca rezultat al execuției anuale, a fost înregistrat un deficit bugetar de 1464,5 milioane lei, sau cu 521,3 milioane lei mai puțin decât nivelul precizat. Ponderea deficitului bugetar în PIB pe anul 2013 a atins nivelul de 1,5%, înregistrând o descreștere față de anul 2012 cu 0,3 puncte procentuale. Soldurile disponibile de mijloace bănești (pe toate componentele) în conturile trezoreriale la 31.12.2013 au constituit 1619,9 milioane lei.

¹⁵ Hotărârea Curții de Conturi nr.25 din 20.05.2014 „Privind Raportul auditului conformității gestionării fondurilor publice de către Ministerul Transportului și Infrastructurii Drumurilor și unele entități subordonate”.

¹⁶ Art.31 din Legea Curții de Conturi.

Obiectivul auditului a constat în oferirea unei asigurări rezonabile referitor la faptul că Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2013, elaborat de MF, în aspectele semnificative este întocmit conform prevederilor legale, prezintă informația financiară bazată pe datele evidenței sistemului trezorerial și pe datele consolidate ale rapoartelor executorilor de buget.

Principalele constatări

Sinteza constatărilor auditului Curții de Conturi asupra execuției de ansamblu a bugetului de stat pe anul 2013 a relevat următoarele.

- Prezența unor carențe/rezerve în procesul elaborării bugetului, în special la justificarea prognozelor în aspectul tipurilor veniturilor bugetului de stat. Aceste circumstanțe au determinat modificări bugetare prin identificarea veniturilor suplimentare și altor surse de finanțare și revizuirea cheltuielilor. Devierile cele mai semnificative între veniturile precizate și încasările efective se înregistrează în fiecare an la unele și aceleași tipuri de venituri (TVA, accizele la produsele din tutun, impozitul pe venitul din activitatea de întreprinzător, granturi etc.).
- Neraportarea unor venituri în conformitate cu clasificția bugetară și neîncasarea altor tipuri de venituri. Astfel, veniturile bugetului de stat au fost majorate cu 17,5 milioane lei, urmare a reflectării neregulamentare a mijloacelor achitate de B.C. „Investprivatbank” S.A. în proces de lichidare, fapt ce a determinat majorarea veniturilor bugetului de stat și diminuarea deficitului bugetar în aceeași mărime. De asemenea, nu s-au încasat la bugetul de stat mijloacele aferente includerii în tariful la gazele naturale a 4 dolari SUA pentru 1000 m³ de gaze în sumă de 3,4 milioane lei, destinate recuperării cheltuielilor bugetului de stat.
- Menținerea unei evoluții de creștere a restanțelor agenților economici la bugetul de stat constituie o problemă continuă a bugetului de stat, fapt ce denotă necesitatea consolidării capacităților MF, în comun cu organele cu atribuții de administrare fiscală, în vederea colectării integrale a veniturilor. Astfel, la finele anului 2013 restanțele agenților economici au constituit 1432,6 milioane lei (din care plățile de bază – 721,9 milioane lei), care, comparativ cu situația din 31.12.2012, s-au majorat cu 239,5 milioane lei (20,0%).
- În aspectul componentelor, cheltuielile au fost executate sub nivelul prevăzut. Astfel, executarea la componenta fonduri speciale a înregistrat nivelul de 82,5%; la mijloace speciale – de 90,8%; la proiecte finanțate din surse externe – de 91,7%; la componenta de bază – de 98,9%.
- Gradul de însușire a alocațiilor bugetare aprobate, în aspectul executorilor primari de buget, a variat de la 69,6% până la 99,9%, ca rezultat nefiind utilizate alocații în sumă de 629,3 milioane lei.
- Modul actual de finanțare a transferurilor bugetelor de alt nivel nu permite MF să monitorizeze gradul de utilizare reală a mijloacelor alocate conform destinațiilor preconizate în vederea corelării finanțării cu nivelul real de execuție și/sau întreprinderii măsurilor de rambursare a mijloacelor finanțate, dar nevalorificate. Astfel, din totalul transferurilor la FAOAM de 2161,2 milioane lei, 25,1 milioane lei au fost alocate CNAM pentru Programul național de profilaxie și combatere a diabetului zaharat, real fiind valorificate (cheltuieli efective) doar 8,8 milioane lei, diferența de circa 16,3 milioane lei rămânând în conturile CNAM, suma respectivă fiind raportată ca datorii debitoare.

Analogic, din mijloacele alocate de la bugetul de stat pentru prestațiile sociale și achitarea pensiilor prin BASS au rămas neutilizate 20,7 milioane lei, fapt condiționat de solicitarea în exces a necesarului de alocații, suma respectivă aflându-se în conturile CNAS și fiind raportată ca datorie debitoare.

O situație similară se menține și în cazul alocării transferurilor bugetelor UAT, fiind atestate discrepanțe semnificative între datele privind executarea reală a indicatorilor care au stat la baza calculării mărimii transferurilor pentru atenuarea disproporțiilor și armonizarea posibilităților financiare ale bugetelor UAT.

- Rămîne problematică tendința de creștere a cheltuielilor bugetului de stat pentru achitarea titlurilor executorii, care în anul 2013 au constituit 42,0 milioane lei, majorîndu-se cu 5,9 milioane lei față de anul precedent.
- Distribuirea și utilizarea mijloacelor alocate din fondul de rezervă al Guvernului se efectuează în unele cazuri cu abateri de la normele regulamentare, iar nerestituirea soldurilor neutilizate are ca impact generarea datoriilor debitoare.
- Lipsa unor reglementări unice privind gestionarea situațiilor de finanțare a fondului rutier în cazul neacumulării și/sau supraacumulării surselor de constituire a acestui fond, concomitent fiind atestată lipsa unei raportări unice și integre vizînd administrarea unei părți a fondului rutier de către autoritățile publice locale.
- Menținerea situației de creștere a datoriilor creditoare și debitoare, ca rezultat al execuției de către executorii de buget a cheltuielilor efective peste limitele alocațiilor stabilite, nefinanțării depline a cheltuielilor și achitării în avans de către executori a bunurilor și serviciilor. Totodată, se remarcă lipsa unui mecanism funcționabil de monitorizare a respectării prevederilor legale¹⁷ referitoare la efectuarea cheltuielilor efective ținînd cont de datoriile creditoare existente la începutul anului. Drept urmare, la 31.12.2013 datoriile debitoare au constituit 812,9 milioane lei, iar cele creditoare – 532,0 milioane lei.
- Neînregistrarea în evidență/neraportarea de către autoritățile publice centrale (fondatori) în evidența contabilă a valorii capitalului social al întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni monitorizate, precum și a mijloacelor fixe și obiectelor de mică valoare și scurtă durată. Astfel, pentru că MF nu consolidează bilanțurile instituțiilor publice finanțate de la BPN, unele rapoarte și dări de seamă ce țin de situațiile patrimoniale nu asigură plenitudinea datelor raportate la acest capitol.
- Prezența tendinței de trecere a gestionării mijloacelor bugetare prin intermediul sistemului instituțiilor financiare, inclusiv urmare a trecerii, cu începere din 01.01.2013, a instituțiilor de învățămînt superior de stat la autonomie financiară, în condițiile în care Legea nr.847-XIII din 24.05.1996 prevedea exhaustiv executarea de casă a bugetelor de toate nivelurile și monitorizarea acestora prin sistemul trezorerial al MF, în special ținîndu-se cont de faptul că Contul Unic Trezorerial este destinat gestionării mijloacelor publice, cu condiția respectării principiilor bugetare. Se menționează că, pe parcursul anului bugetar, MF atrage surse interne și externe de finanțare pentru acoperirea decalajului temporar de casă al bugetului de stat, fiind suportate cheltuieli suplimentare, în timp ce în conturile instituțiilor menționate se înregistrează permanent solduri de mijloace publice.

Concluzii

În baza activităților desfășurate s-a atestat că Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2013 a fost elaborat și prezentat de MF în conformitate cu prevederile legale, conținînd informații bazate pe datele evidenței trezoreriale și pe datele consolidate ale rapoartelor executorilor de buget. Indicatorii privind executarea de casă a bugetului de stat pe anul 2013 la venituri și

¹⁷ Art.10 din Legea nr.847-XIII din 24.05.1996 privind sistemul bugetar și procesul bugetar (în continuare – Legea nr.847-XIII din 24.05.1996).

cheltuieli, sub toate aspectele semnificative, oferă o imagine fidelă pentru anul bugetar încheiat la 31.12.2013.

Concomitent, se remarcă existența unor carențe în aspectul conformității proceselor de planificare, executare și raportare a veniturilor și cheltuielilor bugetului de stat. În special, se atestă repetat deficiențe aferente administrării fondului rutier și fondului de rezervă al Guvernului, raportării situațiilor patrimoniale, situațiilor de creștere a restanțelor față de bugetul de stat, precum și a datoriilor debitoare și creditoare etc.

Se remarcă tendința privind trecerea executării finanțelor publice de către unele instituții publice prin sistemul instituțiilor financiare, în situația în care Legea privind sistemul bugetar și procesul bugetar prevede exhaustiv executarea de casă a bugetelor de toate nivelurile și monitorizarea acestora prin sistemul trezorerial al MF, în special ținându-se cont de faptul că Contul Unic Trezorerial este „*un tot întreg și destinat gestionării mijloacelor bugetului public național*”, cu condiția respectării principiilor bugetare.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- asigurarea calității planificării indicatorilor bugetului de stat în aspectul tipurilor de venituri și monitorizarea regularității exercitării de către organele de competență a funcțiilor de administrare fiscală, în vederea asigurării plenitudinii încasării plăților aferente veniturilor bugetului de stat;
- responsabilizarea executorilor de buget pentru estimarea reală a necesităților de cheltuieli și buna guvernare a fondurilor publice;
- asigurarea înregistrării, evidenței și raportării de către fondatori în evidența contabilă a valorii capitalului social al întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni monitorizate;
- revizuirea, aprobarea reglementărilor privind finanțarea cheltuielilor fondului rutier, în cazul neacumulării/supraacumulării veniturilor provenite din sursele de constituire a acestuia, precum și raportării integrale, ținând cont de administrarea unei părți a fondului rutier de către autoritățile publice locale;
- monitorizarea situațiilor privind datoriile debitoare și creditoare, cu implementarea unei discipline bugetare eficiente pentru excluderea tendinței de formare și creștere a acestora;
- examinarea situației referitor la trecerea executării mijloacelor bugetare de către unele instituții publice prin sistemul instituțiilor financiare, în condițiile în care Legea nr.847-XIII din 24.05.1996 prevede exhaustiv executarea de casă a bugetelor de toate nivelurile și monitorizarea acestora prin Trezoreria de Stat a Ministerului Finanțelor, cu asigurarea racordării normelor legale;
- monitorizarea soluționării situației privind încasarea la bugetul de stat a mijloacelor aferente includerii în tariful la gazele naturale a 4 dolari SUA pentru 1000 m³ de gaze, destinate recuperării cheltuielilor suportate de bugetul de stat;
- asigurarea conformității repartizării mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului.

***Auditul managementului datoriei publice pe anul 2013 la Ministerul Finanțelor și
Directoratul Liniei de Credit pe lângă Ministerul Finanțelor***

Auditul managementului datoriei publice efectuat la Ministerul Finanțelor și Directoratul Liniei de Credit pe lângă Ministerul Finanțelor a avut drept scop oferirea unei asigurări rezonabile asupra faptului că managementul datoriei publice este realizat conform cadrului legal.

În vederea unei bune administrări a datoriei de stat, a fost elaborat Programul „Managementul datoriei de stat pe termen mediu (2013-2015)”, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.221 din 25.03.2013¹⁸, stabilind ca obiective prioritare: (i) asigurarea finanțării măsurilor prevăzute în bugetul de stat cu minimum de cheltuieli pe termen mediu și lung și la nivel optim de risc; (ii) dezvoltarea pieței valorilor mobiliare de stat, prioritate fiind acordată instrumentelor cu termen mai lung de circulație; (iii) monitorizarea continuă a riscurilor și a indicatorilor de sustenabilitate a datoriei de stat.

- Raportul privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2013, ca parte componentă a Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2013, a fost elaborat în conformitate cu datele înregistrate în Registrele de stat privind datoria de stat, garanțiile de stat și recreditarea de stat, cu datele generate de S.I. „DMFAS”, precum și cu datele privind executarea de casă a bugetului de stat din sistemul Trezoreriei de Stat.
- Potrivit datelor raportate, soldul datoriei publice la 31.12.2013 a constituit 31891,1 milioane lei, înregistrînd o creștere cu 2613,5 milioane lei față de soldul din 31.12.2012. Nivelul datoriei publice în PIB, la 31.12.2013, reprezintă 31,8%, sau cu 1,2 puncte procentuale mai puțin față de anul precedent.
- Datoria de stat deține o pondere de 73,8% din totalul datoriei publice, urmată de datoria Băncii Naționale a Moldovei (în continuare – BNM) de 18,2%, datoria întreprinderilor din sectorul public – 7,2%, și datoria UAT – 0,8%.

Obiectivul auditului a constat în oferirea unei asigurări rezonabile asupra faptului că managementul datoriei publice este realizat conform cadrului legal de către Ministerul Finanțelor și Directoratul Liniei de Credit de pe lângă Ministerul Finanțelor.

Principalele constatări

- Sinteza constatărilor auditului managementului datoriei publice pe anul 2013 la Ministerul Finanțelor și Directoratul Liniei de Credit pe lângă Ministerul Finanțelor a relevat următoarele.
- MF a stabilit parametrii de risc pe anul de gestiune reieșind din structura curentă a portofoliului datoriei de stat în vederea monitorizării continue a riscurilor și evitării expunerii majore a portofoliului datoriei de stat față de anumite tipuri de risc.
- Demararea restructurării emisiunii valorilor mobiliare de stat cu termen de circulație mai îndelungat, avînd ca scop dezvoltarea pieței primare a valorilor mobiliare de stat. De asemenea, MF, în comun cu BNM, a ajustat cadrul normativ aferent valorilor mobiliare de stat la condițiile de implementare a platformei unice de tranzacționare a instrumentelor monetar-valutare.
- Corectarea soldului datoriei publice pe anii 2011 și 2012 cu 160,4 milioane lei și, respectiv, cu 259,9 milioane lei la compartimentul datoria întreprinderilor din sectorul public și UAT, ca rezultat al măsurilor întreprinse în cadrul auditului.
- Nevalorificarea în termen a resurselor provenite din împrumuturile externe, condiționată de tergiversarea procedurilor de implementare, neîndeplinirea unor condiții contractuale, neutilizarea tuturor instrumentelor financiare stabilite în acordurile de finanțare.

¹⁸ Hotărîrea Guvernului nr.221 din 25.03.2013 „Cu privire la aprobarea Programului „Managementul datoriei de stat pe termen mediu (2013-2015)” (în continuare – Hotărîrea Guvernului nr.221 din 25.03.2013).

- Anularea de către unii creditori externi a unor părți din împrumuturile externe contractate, care, cumulativ, pînă la 31.12.2013 au însumat circa 1094,3 milioane lei aferente unor părți din 29 de împrumuturi. Din acest total, în perioada exercițiului bugetar 2013 au fost anulate circa 58,3 milioane lei aferente a 6 împrumuturi externe.
- Extinderea perioadei de valorificare pentru unele împrumuturi externe, condiție în care s-a majorat rata dobînzii la aceste împrumuturi, condiționînd costuri suplimentare bugetului.
- Nerecuperarea deplină la bugetul de stat a datoriilor debitorilor garantați pentru împrumuturile interne și externe acordate, cît și a datoriilor beneficiarilor recreditați, care, la 31.12.2013, constituiau circa 4160,6 milioane lei, inclusiv 810,2 milioane lei, sau 19,5% care reprezintă datoria cu termen de achitare expirat.
- În pofida măsurilor întreprinse de MF, rămîne problematică respectarea conformității raportării de către întreprinderile din sectorul public și UAT a soldului datoriei publice. Astfel, prin prisma responsabilităților ce le revin, se atestă că unele dintre acestea nu s-au responsabilizat în acest sens. În așa mod, neraportarea de către 10 subiecți ai datoriei publice care aveau înregistrate datorii pînă la finele anului 2011 în sumă de 160,4 milioane lei și pînă în anul 2012 – în sumă de 259,9 milioane lei, au condiționat modificarea pe parcursul anului 2013 a soldului datoriei publice cu 420,3 milioane lei.
- Unele întreprinderi din sectorul public și UAT nu s-au conformat prevederilor regulamentare privind prezentarea MF a rapoartelor privind înregistrarea împrumuturilor și a rapoartelor trimestriale privind soldul datoriei, prezentînd aceste rapoarte cu întîrziere de pînă la 236 de zile. În aceste circumstanțe, MF nu deține informații veridice referitoare la monitorizarea situației cu privire la datoria publică, în special ce ține de structura datoriei întreprinderilor din sectorul public și UAT.
- Din totalul creanței de 428,5 milioane lei preluate de MF prin emiterea obligațiilor de stat urmare a procesului de lichidare a B.C. „Investprivatbank” S.A., pînă la momentul actual au fost transferate la bugetul de stat din valorificarea activelor acesteia doar 51,5 milioane lei.
- Examinările auditului au relevat conformitatea administrării mijloacelor financiare destinate recreditării de către Directoratul Liniei de Credit pe lîngă Ministerul Finanțelor, nefiind stabilite iregularități datorită implementării și respectării proceselor și procedurilor conform condițiilor stabilite în manualele de operațiuni coordonate cu donatorii externi.

Concluzii

Activitățile MF în anul de gestiune 2013 au fost conforme cadrului legal privind managementul datoriei publice, totodată acestea necesită îmbunătățiri în vederea eliminării deficiențelor constatate atît de prezentul audit, cît și de auditurile precedente. MF a asigurat respectarea limitelor stabilite prin Legea bugetului de stat pe anul 2013¹⁹, soldului datoriei de stat interne și externe, cheltuielilor pentru deservirea datoriei de stat și soldului garanțiilor de stat.

În anul 2013 a fost constatată persistența problemelor ce țin de nerespectarea modului și termenului de raportare a soldului datoriilor întreprinderilor din sectorul public și UAT, situație ce influențează conformitatea și veridicitatea raportării soldului datoriei publice. Este stringentă problema nerecuperării la bugetul de stat a datoriilor debitorilor garantați și ale beneficiarilor recreditați, care ar fi o sursă considerabilă a bugetului de stat. Astfel, soldul debitorilor garantați față de MF pentru împrumuturile interne și externe acordate, conform datelor raportate la 31.12.2013, constituie 388,3 milioane lei, sau cu 15,9 milioane lei mai puțin decît la începutul anului. Din suma datoriei totale,

¹⁹ Legea bugetului de stat pe anul 2013 nr.249 din 02.11.2012.

316,1 milioane lei, sau 81,4%, reprezintă datoriile cu termenul de achitare expirat. Soldul datoriei beneficiarilor recreditați constituie totalul echivalent a 3772,3 milioane lei, din care datoria expirată – 494,1 milioane lei. Se reiterează problematica nevalorificării în termen a resurselor împrumuturilor externe, tergiversarea procedurilor de implementare a proiectelor finanțate din aceste surse datorită neîndeplinirii condițiilor contractuale, neutilizării tuturor instrumentelor financiare stabilite în acordurile de finanțare, ceea ce determină anularea de către unii creditori externi a unor părți din împrumuturile externe contractate, iar în cazurile de extindere a perioadei de valorificare – costuri suplimentare bugetului.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- intensificarea, prin intermediul Cancelariei de Stat și Ministerului Finanțelor, a măsurilor de monitoring față de autoritățile publice centrale responsabile de conformarea managementului datoriei publice reglementărilor aprobate, inclusiv prin consolidarea elementelor sistemului de control intern aferente proceselor de administrare, monitorizare și raportare a datoriei publice;
- asigurarea monitorizării continue a situației portofoliului datoriei de stat și evitarea riscurilor de afectare a managementului datoriei publice, ca rezultat al nevalorificării integrale și în termen a resurselor alocate pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe;
- examinarea situației și întreprinderea măsurilor rezultative în vederea recuperării la bugetul de stat a datoriilor debitorilor garantați și recreditați, în special a datoriilor cu termenul de achitare expirat.

II.2 Auditul Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat

Raportul Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat (în continuare – BASS) pe anul 2013 a fost emis potrivit cerințelor MF și integrează veniturile și cheltuielile aprobate, precizate, executate și achitate în perioada de referință. Raportarea s-a bazat pe datele înregistrate în Sistemul Informațional al Casei Naționale de Asigurări Sociale (în continuare – CNAS) și reflectă indicatorii prevăzuți în Legea nr.250 privind bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2013 și în cadrul de raportare aplicabil.

Examinarea procesului de elaborare a BASS a relevat că bazele și politicile bugetar-fiscale de constituire a acestui buget au rămas neschimbate, CNAS elaborând planul anual în temeiul obiectivelor de politici în domeniul protecției sociale, analizei tendințelor și performanțelor înregistrate în anii precedenți și conform prognozei indicilor macroeconomici.

BASS pe anul 2013, urmare a completărilor și modificărilor bugetare, a fost stabilit la venituri în sumă de 10685,8 milioane lei și la cheltuieli – de 10765,8 milioane lei, cu un deficit de 80,0 milioane lei.

Pe parcursul anului de referință, în BASS au fost acumulate venituri în sumă de 10589,9 milioane lei, cu o neexecutare a prevederilor anuale în sumă de 95,9 milioane lei și executate cheltuieli în sumă de 10716,2 milioane lei, fiind înregistrat un deficit de 126,3 milioane lei.

Analiza și evaluarea posibilităților de acoperire a necesităților privind achitarea drepturilor de prestații de asigurare socială din resursele proprii atestă în anul 2013 o insuficiență de mijloace financiare în sumă de 1131,9 milioane lei.

Obiectivul auditului a constat în verificarea și evaluarea proceselor operaționale aferente situațiilor financiare din Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2013, prezentat Guvernului de către CNAS, și oferirea unei asigurări rezonabile că acesta nu prezintă denaturări semnificative, oferind o imagine reală și fidelă a situațiilor existente.

Principalele constatări

Referitor la indicatorii și factorii ce au determinat nivelul executării acestora, Curtea de Conturi a constatat:

- ✓ la capitolul venituri – unele rezerve în evidența contribuabililor, precum și în acțiunile întreprinse pentru asigurarea prezentării și verificării veridicității declarațiilor obligatorii ale contribuabililor;
- ✓ la capitolul cheltuieli – unele aspecte nesemnificative de neconformitate privind calcularea cuantumului inițial al pensiei, întocmirea necorespunzătoare a unor dosare de pensionare, deficiențe la confirmarea venitului asigurat și la documentarea procesului de stabilire a indemnizațiilor.

În aspectul surselor de formare, se relevă că veniturile BASS au fost acumulate din venituri proprii (7761,8 milioane lei) și transferuri de la bugetul de stat (2828,1 milioane lei). Evoluția ponderii veniturilor BASS atât în PIB, cât și în veniturile BPN în anii 2011-2013 sînt în descreștere, ceea ce creează o situație incertă pentru sistemul protecției sociale.

Totodată, analiza și evaluarea acțiunilor de identificare și înregistrare a posibilelor obligațiuni la BASS și de obținere a unor venituri a relevat că există rezerve la planificarea, executarea și raportarea veniturilor BASS, care se exprimă prin:

- nedeținerea informațiilor complete privind potențialii contribuabili care au obligația de a participa la formarea veniturilor BASS, cauza fiind necontrapunerea datelor deținute de CNAS cu referire la contribuabili cu datele privind posibilitățile plătitori la BASS, înregistrați de unele autorități centrale de specialitate. Astfel, în comparație cu datele unor autorități centrale de specialitate, la CNAS sînt înregistrate mai puține: persoane juridice/ întreprinzători individuali – cu 17326 de unități (cu excepția filialelor și reprezentanțelor); notari, cabinete de avocați, birouri asociate de avocați, executori judecătorești și mediatori – cu 368 de unități; gospodării țărănești și persoane fizice deținătoare de patentă de întreprinzător – cu 13934 de unități. De asemenea, pentru contribuabilii înregistrați pînă în anul 2010 de către Camera Înregistrării de Stat persistă riscul evidenței incomplete a acestora în SI al CNAS și, respectiv, neidentificării posibilelor venituri în BASS;
- neprezentarea/prezentarea cu depășirea termenului stabilit de către contribuabili a declarațiilor obligatorii, ceea ce afectează înregistrarea conformă a contribuțiilor și veniturilor în BASS²⁰. Totodată, lipsa informațiilor complete în conturile personale ale asiguraților afectează acordarea drepturilor la prestațiile de asigurări sociale;
- prezența datoriilor contribuabililor față de BASS, soldul la începutul anului de referință constituind 918,8 milioane lei, iar la finele anului – 965,6 milioane lei, dintre care cu risc de

²⁰ În perioada de referință, 59871 de contribuabili nu au prezentat declarația privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, din care pentru 46667 de contribuabili CNAS le-a atribuit categoria „inactiv”, ceea ce poate afecta cuantumul contribuțiilor în BASS.

nerecuperare ținute în evidență specială – 116,6 milioane lei (12,1%). Astfel, datoriile luate în evidență specială au fost generate de întreprinderile aflate în procedură de insolvență (404 contribuabili), în cadrul cărora activau salariați care, indiferent de faptul achitării creanțelor față de BASS, vor beneficia pe viitor de toate drepturile pentru prestațiile de asigurări sociale. Situația în cauză determină formarea indirectă a dezechilibrului între veniturile și cheltuielile acestui buget.

În aspectul cheltuielilor, se relevă că cheltuielile efective în perioada de raportare au constituit 10710,5 milioane lei, fiind în creștere, comparativ cu anul precedent, cu 950,9 milioane lei, situație generată de majorarea numărului de beneficiari de prestații sociale și de indexările anuale ale unor tipuri de prestații. Cheltuielile BASS în ultimii 3 ani (2011-2013) atestă o tendință de descreștere atât în PIB, cât și în cheltuielile BPN, ceea ce denotă o neconcordanță între ritmul de creștere a cheltuielilor BASS și ritmul de creștere a indicatorilor macroeconomici.

În anul de referință, 83,4% din mijloacele BASS au fost destinate prestațiilor de asigurări sociale (inclusiv beneficiarilor de pensii – 70,4%), prestațiilor de asistență socială revenindu-le 16,6%. Verificările auditului nu au identificat erori semnificative ce ar influența veridicitatea raportării financiare, totodată fiind constatate unele neconformități în procesul de acordare, documentare și determinare a unor prestații sociale. Aceste situații au fost cauzate în special de insuficiența controlului intern la documentarea și calcularea plăților sociale de către CTAS-uri.

Totodată, este de menționat că din anul 2013 CNAS a inițiat procesul de confirmare a venitului asigurat utilizat la calcularea pensiilor doar în baza datelor din contul personal de asigurări sociale, ceea ce va stabili coraportul dintre mărimea contribuției la BASS și mărimea prestației acordate.

La capitolul prestații acordate cetățenilor care au participat la lichidarea urmărilor avariei de la C.A.E. Cernobil, se remarcă lipsa unui sistem complex de gestionare a prestațiilor aferente, înregistrările fiind efectuate în 3 SI diferite și, respectiv, în 3 dosare, ceea ce nu asigură integritatea datelor.

Concomitent, au fost atestate carențe la acordarea indemnizației lunare pentru creșterea copilului pînă la vârsta de 3 ani, fiind generate de lacunele în activitatea responsabililor de declararea și verificarea contribuțiilor la BASS, ceea ce a permis obținerea de către beneficiari a indemnizațiilor majorate. În acest context, au fost atestate nereguli în procesul de stabilire, argumentare și documentare a acestor prestații.

Concluzii

Procesul de formare a veniturilor BASS în anul 2013 a fost afectat de subestimarea veniturilor și de creșterea deficitului, ceea ce indică necesitatea intensificării procesului de administrare și control la capitolul venituri, inclusiv la restanțe.

Cheltuielile în perioada de referință au fost influențate de creșterea numărului de beneficiari de prestații sociale și de indexările anuale a unor tipuri de prestații, precum și de unele neconformități ce nu au afectat veridicitatea raportării financiare.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- întreprinderea măsurilor în vederea implementării și asigurării unei discipline bugetare eficiente, cu responsabilizarea și intensificarea activităților autorităților implicate în procesul de formare, administrare și control al bugetului asigurărilor sociale de stat, atât la venituri, cât și la cheltuieli.

II.3 Auditul Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală

Asigurarea obligatorie de asistență medicală reprezintă un sistem autonom, garantat de stat de protecție financiară a populației în domeniul ocrotirii sănătății, prin constituirea unor fonduri bănești destinate acoperirii cheltuielilor pentru tratarea stărilor condiționate de survenirea evenimentelor asigurate (maladie sau afecțiune). În anul 2013, fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală au fost aprobate la venituri în sumă de 4119,3 milioane lei, fiind executate la nivel de 101,1% (4161,0 milioane lei) și la cheltuieli – 4319,3 milioane lei, executate la nivel de 97,9% (4226,1 milioane lei), deficitul constituind suma de 65,1 milioane lei, care a fost acoperit din contul soldurilor înregistrate la conturile CNAM.

Executarea peste nivelul planificat a veniturilor FAOAM în anul 2013 a fost determinată de intensificarea activității instituțiilor de stat abilitate cu atribuții de încasare, monitorizare și control al acestora, în special din încasarea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală de la angajatori și angajați (cu 26,1 milioane lei), a primelor încasate de la persoanele fizice care au obligația de a se asigura în mod individual (cu 17,9 milioane lei) și a dobânzii aferente mijloacelor temporar disponibile (cu 5,4 milioane lei).

Obiectivul auditului a constat în oferirea unei asigurări rezonabile referitor la faptul că Raportul Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2013 în aspectele semnificative a fost întocmit conform cerințelor stabilite, iar mijloacele publice acumulate în FAOAM au fost administrate conform prevederilor legale.

Principalele constatări

Auditul a identificat următoarele:

- imposibilitatea evaluării de către misiunea de audit a progresului și impactului utilizării banilor publici în realizarea obiectivelor programelor și subprogramelor, generată de lipsa indicatorilor măsurabili prestabiliți la aprobarea cheltuielilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală;
- utilizarea mijloacelor financiare din FAOAM la nivel de 97,9%, cauzată de nevalorificarea în deplină măsură de către beneficiarii contractați a acestor mijloace și, respectiv, de menținerea soldurilor semnificative la conturile CNAM (284,5 milioane lei). Astfel, se denotă valorificarea fondului de rezervă la nivel de 58,1%, a fondului măsurilor de profilaxie – de 73,1%, a fondului de dezvoltare și modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale – de 76,0%;
- nereflectarea indicatorilor facturați și realizați în facturile pentru serviciile medicale prestate și livrate de către instituțiile medico-sanitare a determinat imposibilitatea evaluării volumului de servicii medicale real acordat, comparativ cu cel contractat;
- lipsa/nereflectarea indicatorilor realizați și criteriilor clare ce au stat la baza distribuirii suplimentare, la finele anului 2013, a mijloacelor din fondul de bază (86,4 milioane lei) au determinat repartizarea aleatorie a acestor mijloace;
- formarea și/sau majorarea nefundamentată și nejustificată a stocurilor de medicamente costisitoare, generată de lipsa unor argumentări ale necesității acestora din partea MS și instituțiilor medicale. În acest context, se relevă că mijloacele destinate procurării produselor antivirale în sumă de 40,0 milioane lei, transferate IMSP „Spitalul Clinic Republican”, au generat majorarea soldului de medicamente la finele anului de raportare (90,4 milioane lei) cu 44,9 milioane lei față de soldul înregistrat (45,5 milioane lei) la începutul perioadei de gestiune;

- lipsa destinației și indicatorilor măsurabili bazați pe rezultate ai mijloacelor din bugetul de stat pentru realizarea programelor naționale de ocrotire a sănătății, în sumă de 25,1 milioane lei, nu a permis evaluarea utilizării acestora conform destinației și obiectivelor stabilite;
- atribuțiile Comisiei mixte (formată preponderent și condusă de reprezentanții MS) de gestiune a mijloacelor fondului de dezvoltare și modernizare a IMSP în procesul de selectare și aprobare a proiectelor investiționale a determinat suprapunerea administrativă a acestor atribuții, care, potrivit prevederilor legale, sînt delegate CNAM;
- aprobarea de către Comisia mixtă a proiectelor investiționale în sume ce depășesc semnificativ (244,8 milioane lei) mijloacele financiare aprobate pentru fondul de dezvoltare, nestabilirea tranșelor în funcție de perioada anului bugetar condiționează situații de incapacitate de plată în viitor a contractelor încheiate și de realocare a mijloacelor din alte fonduri pentru acoperirea deficitului;
- derularea proiectelor investiționale în lipsa monitorizării și controlului din partea Comisiei mixte și CNAM, precum și neatragera experților în domeniu în scopul evaluării utilizării conforme a mijloacelor fondului creează situații de nerealizare a obiectivelor stabilite;
- nevalorificarea mijloacelor financiare din fondul de profilaxie, determinată de realizarea la un nivel redus a scopurilor propuse, a generat majorarea soldurilor la acest capitol.

În cadrul auditului situațiilor financiare și conformității gestionării fondurilor publice la IMSP „Institutul Oncologic” și IMSP „Centrul Național Științifico-Practic de Medicină Urgentă” au fost relevate unele nereguli și abateri de la normele legale ce țin de planificarea și utilizarea mijloacelor FAOAM, gestionarea patrimoniului public, efectuarea procedurilor de achiziție publică și alți factori ce au generat unele rezerve ale managementului instituțiilor auditate.

Astfel, se relevă:

- planificarea necesităților reale ale instituției și valorificarea mijloacelor FAOAM în limita alocațiilor disponibile nu a asigurat o activitate durabilă în prestarea serviciilor medicale, determinînd situații de insuficiență a mijloacelor financiare și formarea pierderilor (7,2 milioane lei IMSP CNȘPMU și 9,7 milioane lei la IMSP IO). Concomitent, majorarea finanțării la finele anului cu 2,5 milioane lei (IMSP IO) în lipsa unor criterii și indicatori măsurabili stabiliți regulamentar denotă o distribuție aleatorie și nejustificată a mijloacelor FAOAM;
- implicarea factorului de decizie extern (fondatorul) în lipsa atribuțiilor statuate și nerespectarea cadrului normativ au determinat organizarea licitației publice (63,4 milioane lei) pentru reconstrucția unor edificii, expunînd riscului de neasigurare a calității la realizarea proiectului investițional și nefiind justificată valoarea achiziției organizate prin neverificarea devizelor actualizate. În aceste circumstanțe, IMSP CNȘPMU și-a asumat angajamente în lipsa acoperirii financiare (3,4 milioane lei), fiind generate și cheltuieli suplimentare/neprevăzute în sumă de 2,1 milioane lei;
- neatingerea unor obiective ce țin de modernizarea patrimoniului (IMSP CNȘPMU) și nedeținerea în gestiune permanentă a unor spații pentru amplasarea stațiilor de asistență medicală urgentă generează situații de risc privind neasigurarea continuității acordării asistenței medicale de urgență populației, precum și funcționalității adecvate a instituției;
- deficiențele în realizarea atribuțiilor ce țin de desfășurarea achizițiilor publice au condiționat depășirea limitelor de mijloace disponibile la achiziționarea bunurilor (cu 3,2 milioane lei la IMSP CNȘPMU și, respectiv, cu 4,7 milioane lei la IMSP IO); lipsa datelor exacte în planul de procurări; neasigurarea principiilor de transparență; întocmirea neconformă a proceselor-verbale

ale grupului de lucru și a dosarelor de achiziții publice; neasigurarea depunerii regulamentare a garanției de bună execuție; nerespectarea principiului de utilizare eficientă a mijloacelor financiare;

- lipsa de reglementări privind procesul de coordonare și înregistrare a contractelor de achiziție a medicamentelor și produselor parafarmaceutice condiționează, în unele cazuri, tergiversarea perioadei de livrare a acestora și, ca rezultat, generează riscul neaprovizionării în termen a instituțiilor cu medicamente;
- gestionarea insuficientă a procesului de aprovizionare cu medicamente a IMSP IO a generat neasigurarea necesarului de medicamente pentru tratamentul specific prescris pacienților, iar la IMSP CNȘPMU a condiționat acumularea stocurilor de medicamente și procurarea de produse farmaceutice în lipsa acoperirii financiare (2,3 milioane lei);
- neconcordanța cadrului regulator privind evidența și raportarea financiară de către instituțiile publice ce activează pe principiul nonprofit a generat denaturări evidente vizînd înregistrarea capitalului social (la IMSP CNȘPMU – 77,4 de milioane lei, și la IMSP IO – 65,3 de milioane lei);
- recuperarea tardivă de către fondator (MS) a achitărilor efectuate de IMSP IO pentru tratamentul pacienților în instituțiile medicale de peste hotarele republicii a cauzat imobilizarea mijloacelor financiare;
- lipsa procedurilor de control intern clare și distincte pentru procesele de remunerare a muncii a condiționat: necompletarea statelor de personal, situație în care entitățile mențin un număr semnificativ de funcții vacante (205 unități la IMSP CNȘPMU și 270 unități la IMSP IO), ceea ce a determinat cumulara acestora și a generat riscul acordării asistenței medicale necalitative; achitarea plăților, sporurilor suplimentare în lipsa evaluării performanțelor profesionale; neplanificarea adecvată a cheltuielilor aferente compensării drepturilor pentru concediul de odihnă anual neutilizat.

Concluzii

Executarea mijloacelor din FAOAM în anul 2013, în aspectele semnificative, a fost raportată integral, potrivit cerințelor, totodată fiind reliefate unele neconformități în administrarea mijloacelor și patrimoniului public.

Curtea de Conturi relevă persistența unor probleme de sistem constatate din an în an, care nu se soluționează de autoritățile centrale de specialitate și influențează plenitudinea și uniformitatea înregistrării și raportării financiare și patrimoniale de către IMSP, cum ar fi: *neajustarea metodologiei de evidență și raportare* pentru instituțiile publice încadrate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, care ar fi compatibilă cu forma organizatorico-juridică a instituțiilor nonprofit; *nerevizuirea cadrului normativ* existent pentru stabilirea unor criterii de performanță în cadrul contractării serviciilor medicale din contul mijloacelor FAOAM; *lipsa politicilor durabile* în domeniul resurselor umane.

Recomandări Parlamentului

Să solicite autorităților centrale de specialitate:

- ajustarea metodologiei de evidență și raportare pentru instituțiile publice încadrate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, care ar fi compatibilă cu forma organizatorico-juridică a instituțiilor nonprofit; stabilirea unor criterii de performanță la aprobarea cheltuielilor

FAOAM, precum și în cadrul contractării serviciilor medicale din contul mijloacelor acestor fonduri.

II.4 Auditul bugetelor unităților administrativ-teritoriale

Auditul public extern al autorităților publice locale rămâne în continuare axat pe problemele ce țin de relevanța managementului resurselor publice, exercitat de către AAPL conform competențelor și responsabilităților aferente în condițiile legii.

Astfel, activitatea de audit a fost orientată pe aspectele adiționale consolidării autonomiei financiare a AAPL; fundamentarea relațiilor interbugetare; gestiunea alocațiilor bugetare; administrarea patrimoniului sub aspect de integritate și, în același timp, în calitate de generator de resurse financiare.

Obiectivul auditului bugetelor locale a fost evaluarea conformității exercițiului bugetar, plenitudinii și respectării calendarului procesului bugetar, fundamentării proiecțiilor fiscal-bugetare și administrării integrale a impozitelor/taxelor, raportării autentice a veniturilor și cheltuielilor; verificarea modului de administrare și integritate a patrimoniului public.

Activitățile-cheie desfășurate de autoritățile publice locale pentru promovarea intereselor și soluționarea problemelor colectivităților locale și prestarea serviciilor publice populației, de regulă, pot fi realizate numai în baza unei autonomii locale reale. Acest deziderat deocamdată nu poate fi cu certitudine atestat drept unul avansat. Astfel, Curtea de Conturi se pronunță și își reafirmă opțiunea de consolidare a autonomiei decizionale și financiare locale, inclusiv prin descentralizarea economico-financiară și responsabilizarea managementului autorităților publice, care rămâne un obiectiv-țintă pentru încurajarea tuturor ramurilor puterii în consolidarea eforturilor de aliniere la bunele practici.

În această ordine de idei, Instituția Supremă de Audit și-a propus drept obiectiv nu numai elucidarea (i)legalităților și (i)regularităților în gestiunea banului public, dar și identificarea cauzelor/efectelor, rezervelor/soluțiilor privind remedierea aspectelor ce vizează formarea și administrarea resurselor financiare. Astfel, activitatea de audit a fost direcționată asupra:

- funcționalității și relevanței procedurilor de fond în materie de evaluări/monitorizări ale potențialului economic aferent bazei de impozitare și, respectiv, plenitudinii impozitelor/taxelor per ansamblu, inclusiv a celor locale;
- identificării și administrării integrale a veniturilor fiscale/nefiscale destinate bugetelor locale;
- conformării subproceselor de fundamentare/alocare/gestiune a mijloacelor bugetare în limitele resurselor financiare disponibile și normelor legale/regulamentare;
- regularității și eficienței administrării patrimoniului public;
- exigenței managementului financiar-contabil;
- eficienței controlului financiar public intern;
- conformării AAPL recomandărilor (anterioare) auditului public extern.

Prezentul compartiment conține constatările și concluziile auditurilor privind regularitatea exercițiului bugetar 2013 în cadrul AAPL din raioanele Anenii Noi, Fălești, Leova și Telenești.

Principalele constatări

Curtea de Conturi reiterează că, în pofida evaluărilor precedente ale auditului public extern și recomandărilor specifice activităților de gestionare a resurselor și fondurilor publice în cadrul UAT, abaterile și neregulile nu numai că persistă, dar și rămân semnificative, practic în toate AAPL supuse procedurilor de audit.

Astfel, se rezumă:

- absența/irelevanța/inaplicabilitatea cadrului regulator de proceduri și instrumente analitice privind fundamentarea indicilor fiscal-bugetari în evaluarea/stabilirea bazei de venituri și alocațiilor de resurse financiare;
- (ne)interacțiunea (i)relevantă a autorităților de profil (economice, financiare, fiscale, statistice, cadastrale) în materie de identificare/evaluare/monitorizare a materiei de impozitare aferente bazei veridice/integrale de venituri publice;
- perpetuarea practicii de subestimare a bazei de venituri și supradimensionarea cheltuielilor solicitate din bugetul de stat. În acest sens, Curtea de Conturi în mod constant a atras atenția MF asupra disfuncționalităților de rigoare, fapt ce amplifică dezechilibrele bugetare per ansamblu;
- tolerarea de către autoritățile publice de toate nivelurile a cheltuielilor neregulate și neracordate la principiul cost-eficiență, încurajarea fenomenului de irosire a banilor publici în scopuri investiționale și de achiziții neeconomicoase.

Abaterile și iregularitățile de la reglementările legale semnalate la nivelul UAT și consemnate în rapoartele de audit (în mod repetat) au elucidat:

- o gestiune subperformantă ce ține de cuantificarea și administrarea veniturilor bugetelor locale, ca urmare a necunoașterii (sau a unui grad insuficient de cunoaștere) de către ordonatorii de credite la nivel local a procedurilor privind evaluarea, angajarea și utilizarea resurselor publice locale;
- o preocupare irelevantă și inefficientă a factorilor de decizie din cadrul AAPL în materie de evaluare și monitorizare a potențialului economic aferent formării bazei de impozitare, precum și lipsa de interacțiune a autorităților de resort (economice, financiare, fiscale, statistice, cadastrale) în derularea punctuală a subprocesului în cauză;
- lipsa sau neconcludența bazei de date privind veniturile aferente bugetelor UAT, ca urmare a neinventarierii și evaluării incorecte a materiei/bazei de impozitare aferente impozitelor și taxelor locale;
- un cadru normativ și metodologic neactualizat și, implicit, irelevant în materie de transferuri de la bugetele ierarhic superioare către cele de nivel inferior pentru uniformizarea gradului de asigurare financiară, devieri semnificative referitor la numărul de beneficiari ai serviciilor publice, precum și un mecanism inadecvat de stabilire a normativelor de cheltuieli;
- disfuncționalități în angajarea cheltuielilor fără suport de resurse financiare disponibile și admiterea aprobării de bugete nereale; necorespunderea managementului cheltuielilor exigențelor și normelor legale/regulamentare; utilizarea neregulamentară și/sau inefficientă a mijloacelor financiare;
- o stare nesatisfăcătoare a managementului financiar-contabil;
- disfuncționalități în organizarea și exercitarea controlului financiar și auditului intern.

Curtea de Conturi relevă că deficiențele în cadrul exercițiului bugetar persistă din an în an, întrucât instituțiile de resort, inclusiv cele desconcentrate în teritoriu, ignoră și se eschivează de la

responsabilitățile aferente formării resurselor financiare, mai cu seamă a bugetelor locale. Astfel, se denotă că:

- ✓ autoritățile economice, statistice, cadastrale și fiscale nu au fost implicate și, respectiv, nu s-au dedicat punctual acțiunilor de importanță locală în materie de evaluări/proгноzări/consolidări ale resurselor financiare pasibile dezvoltării teritoriilor administrate de către AAPL;
- ✓ oficiile cadastrale teritoriale nu dispun de o informație exhaustivă care ar permite evaluarea corespunzătoare a bazei de impozitare pentru impozitul pe bunurile imobile; nu dispun de o sinteză fundamentată și credibilă a datelor privind valoarea și numărul bunurilor imobile neevaluate în scopuri fiscale, precum și de date sistematizate privind valoarea și numărul bunurilor imobile (ne)evaluate în aspect teritorial;
- ✓ informațiile autorităților fiscale teritoriale nu oferă în dinamică date concludente privind indicatorii de venituri pe localități; în unele cazuri, informațiile autorităților fiscale nu întrunesc gradul plauzibil de încredere, urmare a cărui fapt nu poate servi criteriu relevant pentru determinarea veniturilor în bugetele UAT. Totodată, produsul informațional destinat evaluării bazei de impozitare în aspect teritorial, elaborat în urma recomandărilor Curții de Conturi și plasat în baza de date a Serviciului Fiscal, urmează a fi dezvoltat, perfectat și liber oferit pasibililor utilizatori;
- ✓ instituțiile statistice teritoriale nu dețin informații pentru fiecare UAT de nivelul I (orașe și sate) privind agenții economici (locul desfășurării activității de antreprenariat, numărul complet al persoanelor antrenate în câmpul muncii, date exhaustive pentru fiecare subdiviziune a agentului economic, salariile acestora etc.); nu dispun de datele necesare întocmirii calculelor stabilite de MF; mărimea grilelor de venit, conform datelor statistice, nu corespunde rigorilor cadrului normativ.

Referitor la fundamentarea și elaborarea bugetelor UAT

Misiunile de audit realizate la AAPL au constatat principalele iregularități tipice în materie de estimări/proгноze fiscal-bugetare, acestea fiind condiționate de următoarele tendințe.

În cadrul autorităților financiare s-a elucidat absența sau irelevanța:

- unui sistem clar de proceduri în subprocesul de analiză/proгноză fiscal-bugetară, inclusiv prin realizarea acțiunilor organizatorice în materie de evaluări/fundamentări economico-financiare și fiscal-bugetare, conform unui calendar pentru elaborarea bugetului cu implicarea tuturor structurilor responsabile;
- procedurilor tehnico-analitice privind subprocesul de evaluări și proiecții bugetare;
- fundamentării prognozelor fiscal-bugetare, estimările efectuate la unele categorii de venituri (UAT de nivelul I) limitându-se doar la evoluțiile realizărilor efective;
- instrumentelor analitice și informaționale relevante pentru evaluarea potențialului economic aferent formării unei baze de impozitare concludente și, implicit, a veniturilor publice generale, inclusiv a celor proprii.

De asemenea, autoritățile financiare nu au asigurat/manifestat:

- perseverența necesară pentru a impune autorităților de resort și AAPL exigențe privind neadmiterea subestimării/diminuării veniturilor prognozate;
- un sistem eficient de comunicare cu agenții economici care contribuie semnificativ la formarea bugetului UAT; disponibilitatea unui set de instrumente necesare pentru responsabilizarea

agenților economici în scopul prezentării informațiilor de rigoare pentru evaluarea și planificarea veniturilor.

Ca și în anii precedenți, misiunile de audit public extern au identificat în cadrul AAPL un șir de slăbiciuni instituționale, impactul fiind neasigurarea/nemanifestarea:

- creării unui sistem MFC eficient, conform rigorilor regulamentare, nefiind elaborate și implementate unele proceduri aferente controlului intern menite să responsabilizeze părțile implicate în procesul de evaluare/proгноzare bugetară;
- identificării și evaluării materiei generatoare de venituri și consolidării bazei financiare, implicit a celei fiscal-bugetare; creării unei baze analitico-informaționale aferente identificării/evaluării/monitorizării bazei de impozitare relevante (privind obiectele și subiecții impunerii);
- prezentării către autoritățile financiare a unor indici relevanți, precum și conlucrării corespunzătoare cu autoritățile economice, statistice, cadastrale și fiscale din teritoriu în acest sens;
- unui cadru adecvat și rezultativ de comunicare a autorităților publice de resort cu agenții economici din teritoriu, astfel nefiind interesate de monitorizarea acestora;
- evidenței cantitativ-valorice și cadastrarea fondului imobiliar în scopuri fiscale;
- respectării cadrului regulator în sfera gestiunii fondurilor publice; exercitării corespunzătoare a atribuțiilor de către personalul angajat în procesul de fundamentare și elaborare a bugetelor UAT.

Astfel:

- urmare a procedurilor de fond în cadrul auditurilor în materie de verificări/recalculari, s-a constatat că autoritățile de profil își reduc acțiunile de prognoză fiscală utilizând doar previziunile scontate, axate preponderent pe indicii dinamici din perioada precedentă, fără a ține cont de factorii ce influențează evoluțiile structurale, la elaborarea și fundamentarea bugetelor UAT fiind admise subevaluări/diminuări ale veniturilor (provenite din: impozitele pe venit; impozitele pe proprietate; plata pentru folosirea terenurilor și impozitul funciar; taxele locale), care au însumat în raioanele: Anenii Noi – 6,0 milioane lei; Fălești – 2,8 milioane lei; Leova – 3,8 milioane lei; Telenești – 3,5 milioane lei;
- practic, toate AAPL supuse auditării continuă să realizeze veniturile bugetare cu devieri semnificative între indicii stabiliți și cei efectiv realizați, ceea ce semnaleză tendințe alarmante în subprocesul de evaluare și prognozare a veniturilor, condiționate de lipsa unor date concludente și veridice privind materia/baza de impozitare;
- AAPL, autoritățile fiscale și cadastrale au demonstrat o preocupare necorespunzătoare privind identificarea și evaluarea bazei de impozitare și, respectiv, colectarea veniturilor provenite din impozitele pe proprietate (funciar și pe bunurile imobile). Ca urmare a absenței unui registru complet al deținătorilor de bunuri imobiliare existente într-o UAT, cu indicarea valorii evaluate sau neevaluate (costului acestora), persoanelor care sînt scutite de achitarea impozitului, nu au fost asigurate estimările autentice privind veniturile provenite din impozitele funciare și pe bunurile imobiliare;
- misiunile de audit realizate la AAPL au constatat amplificarea deficiențelor în elaborarea/proгноzarea veniturilor din taxele locale. Proiecțiile de venituri provenite din taxele locale s-au efectuat în lipsa informațiilor respective privind baza de impozitare. Astfel, în această categorie pot fi menționate:

- veniturile din taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii de deservire socială, în absența informațiilor generalizate privind suprafața ocupată de aceste unități, amplasarea lor, tipul de mărfuri comercializate și de servicii prestate; lipsa unei evidențe complete și relevante a informațiilor cu privire la eliberarea autorizațiilor și ținerea evidenței rețelei de comerț și prestări servicii;
- contrar prevederilor Codului fiscal, AAPL nu au stabilit cota, ci mărimea în sumă fixă a taxei pentru fiecare unitate comercială și/sau de prestări servicii de deservire socială, mai cu seamă în lipsa unei fundamentări corespunzătoare, precum și a unei metodologii bazate pe: principiul de egalitate, criterii unice de evaluare a activității comerciale a agenților economici, veniturile realizate din această activitate, necesitățile populației etc.;
- veniturile din taxa de piață au fost planificate în absența informațiilor privind suprafața totală a terenului și a imobilelor amplasate pe teritoriul pieței;
- veniturile din taxa pentru amenajarea teritoriului au fost determinate în lipsa numărului mediu scriptic trimestrial al salariaților și/sau al fondatorilor întreprinderilor;
- veniturile provenite din taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova au fost planificate neținând cont de informațiile prezentate de autoritatea de resort cu privire la numărul autovehiculelor înregistrate în aspect teritorial;
- urmare a cuantificării și planificării defectuoase a veniturilor bugetelor UAT, a cadrului normativ-metodologic irelevant privind determinarea transferurilor între bugetul de stat și bugetele de nivelul I sau II pentru uniformizarea gradului de asigurare financiară a acestora, precum și a mecanismului de stabilire a normativelor de cheltuieli necorelat la indicii fizici efectivi, bugetele raioanelor supuse auditurilor au beneficiat nejustificat de transferuri din bugetul de stat (Fălești – 0,8 milioane lei; Leova – 9,1 milioane lei; Telenești – 13,0 milioane lei);
- corectitudinea fundamentării bugetelor UAT a fost afectată și de: supraprogramarea veniturilor de unele AAPL (atât de nivelul I, cât și de nivelul II), fără a ține cont de posibilitățile reale de realizare, precum și de solicitările exagerate de alocații bugetare; includerea în programul de investiții publice a unor obiective pentru care lipsesc sursele de finanțare și care nu au la bază documentația tehnico-economică necesară și informațiile fundamentate privind necesitatea și oportunitatea efectuării cheltuielilor investiționale.

Referitor la practicile de (ne)identificare și administrare a veniturilor bugetelor UAT

Neregulile și abaterile în materie de (ne)identificare și administrare a veniturilor bugetelor locale constatate de misiunile de audit în anii precedenți au fost perpetuate și în perioada de raportare, factorii de decizie în AAPL evitând luarea de atitudine față de constatările, concluziile și recomandările misiunilor de audit realizate, inclusiv la alte autorități publice locale. Astfel, urmare a procedurilor de audit aplicate, au fost identificate categoriile de abateri care au condiționat nerealizarea integrală a veniturilor bugetelor UAT, exprimându-se prin următoarele:

- stabilirea în mod neexpertizat/nefundamentat a impozitelor/taxelor locale prin aplicarea unor cote diminuate de impunere sau prin subdimensionarea bazei impozabile; necorelarea nivelului veniturilor proprii efectiv realizate cu potențialul economico-financiar real al UAT;
- neimpunerea și neîncasarea regulamentară a plăților bugetare pentru terenurile aferente obiectivelor private și întreprinderilor, terenurile cu altă destinație decât cea agricolă, precum și cele agricole;
- neadministrarea regulamentară a veniturilor din impozitele pe bunurile imobile și a plăților din locațiunea acestora;

- neînregistrarea regulamentară a contribuabililor pasibili plății taxei pentru amenajarea teritoriului;
- neaplicarea și neîncasarea regulamentară a taxelor pentru folosirea drumurilor de către automobilele înmatriculate în Republica Moldova;
- neurmărirea regulamentară a contribuabililor pasibili plății taxelor pentru amplasarea unităților comerciale și/sau de prestări servicii (de piață, parcările auto);
- stabilirea incorectă și neîncasarea taxelor pentru prestarea serviciilor de evacuare a deșeurilor menajere solide.

În acest context, se exemplifică cazurile care indică o slabă preocupare a AAPL pentru valorificarea cu precădere a veniturilor ce pot rezulta din activitățile economice sau din valorificarea unor bunuri din patrimoniul public și cel privat al UAT. Astfel:

- gestiunea neconformă a fondului funciar, exprimată prin: nerespectarea reglementărilor referitor la impozitul funciar; necalcularea și neîncasarea regulamentară a plăților pentru terenurile aferente obiectivelor private și întreprinderilor; diminuarea neîntemeiată a suprafețelor de terenuri transmise în arendă, precum și a celor comercializate; diminuarea nejustificată a cuantumului plății pentru arenda terenurilor și a plăților provenite din comercializarea acestora, ca urmare a neaplicării regulamentare a tarifelor prevăzute de legislația în vigoare; folosirea suprafețelor de terenuri în lipsa plăților corespunzătoare și scutirea neîntemeiată de plata pentru arenda terenurilor; aplicarea eronată a indicilor cadastrali; neaplicarea corectă a bonității medii a solului, a coeficientului de amplasare a terenului, precum și a tarifului pentru un grad-hectar; neindexarea regulamentară a prețurilor în cazul eșalonării plăților pentru terenurile comercializate; necalcularea penalităților pentru neefectuarea plăților în termen etc., a condiționat neînsușirea de către autoritățile locale a veniturilor pasibile formării resurselor proprii, estimate de audit în sumă totală de la 6,9 pînă la 26,0 milioane lei (raioanele Anenii Noi, Fălești, Leova, Telenești);
- unele AAPL din raionul Fălești nu au întreprins măsurile de rigoare în vederea comercializării imobilelor (construcțiilor) cu terenurile aferente conform prevederilor legii, lipsind bugetele proprii de venituri pasibile încasării în sumă de 1,4 milioane lei;
- ca urmare a lipsei de perseverență a AAPL pentru identificarea patrimoniului public și conformarea folosirii obiectelor publice prevederilor legale, inclusiv pe cale judiciară, unele terenuri aferente bazinelor acvatice sînt utilizate în lipsa contractelor de arendă și fără achitarea plăților respective estimate de audit în sumă de la 0,7 pînă la 3,6 milioane lei (raioanele Anenii Noi, Fălești);
- din cauza neurmării modului de efectuare a calculelor și plăților pentru locațiune, absenței unor contracte de locațiune, diminuării suprafețelor aflate în locațiune, neaplicării corecte a coeficienților regulamentari etc., bugetele locale au fost lipsite de unele venituri. Astfel de cazuri au fost identificate în raioanele Anenii Noi, Fălești (1,2 milioane lei), Leova (0,1 milioane lei), Telenești (0,3 milioane lei);
- nerespectarea prevederilor regulamentare privind impozitul pe bunurile imobiliare, neexercitarea controlului respectiv din partea AAPL din raionul Anenii Noi asupra obiectelor impunerii și îndeplinirea necorespunzătoare a funcțiilor de către autoritatea fiscală din teritoriu au generat carențe la impozitarea imobilelor utilizate pentru activitatea de antreprenariat, fiind stabilite cote neregulamentare;
- neasigurarea unei monitorizări și administrări conforme, precum și nerespectarea prevederilor cadrului normativ-regulator privind înregistrarea pasibililor contribuabili, cuantificarea și

perceperea veniturilor bugetare au lipsit bugetele UAT și de alte venituri aferente taxelor pentru amplasarea unităților comerciale și/sau de prestări servicii (2,2 milioane lei), taxelor pentru amenajarea teritoriului (0,6 milioane lei), taxelor pentru prestarea serviciilor de evacuare a deșeurilor menajere solide, ale altor servicii (raioanele Anenii Noi, Fălești, Leova, Telenești);

- ca și în perioadele precedente, un impact negativ asupra exercițiului bugetar îl constituie restanțele fiscale ale contribuabililor față de sistemul bugetar (în raionul Anenii Noi – restanțe față de BPN în sumă totală de 30,1 milioane lei, inclusiv 9,0 milioane lei către bugetele locale; raionul Leova – 9,3 milioane lei și, respectiv, 2,5 milioane lei).

Cu privire la gestiunea cheltuielilor bugetare

Neregulile și lacunele constatate de misiunile de audit la AAPL referitor la angajarea și efectuarea cheltuielilor au relevat un management neexigent și inefficient al fondurilor publice; necunoașterea prevederilor legale/regulatorii privind gestiunea fondurilor publice au determinat cheltuirea inefficientă a banului public, neracordată la criteriile de cost-eficiență și neorientată cu precădere la satisfacerea necesităților colectivităților locale. În această ordine de idei, auditul public extern menționează perpetuarea:

- nerespectării prevederilor privind elaborarea și aprobarea angajamentelor de cheltuieli, ceea ce a generat utilizarea neconformă a transferurilor pentru uniformizarea gradului de asigurare financiară a UAT, planificarea și finanțarea neregulamentară a unor entități;
- cheltuielilor neregulamentare, neîntemeiate și inefficiente;
- nerespectării prevederilor regulamentare privind cheltuielile capitale;
- practicilor defectuoase de efectuare a achizițiilor publice, contrar cadrului normativ-regulator;
- managementul contabil vicios și imprudent, care a generat necontabilizări și înregistrări eronate ale situațiilor economice.

a) Carențe constatate privind cheltuielile curente ale UAT:

- în procesul de elaborare și aprobare a angajamentelor de cheltuieli, unele AAPL nu s-au conformat prevederilor legale. Astfel, iregularitățile admise în procesul de stabilire și alocare a transferurilor din bugetul de stat pentru uniformizarea gradului de asigurare financiară au determinat redistribuirea și utilizarea neregulamentară a acestora în alte scopuri, cu nerespectarea rigorilor de transparență (cazuri constatate în raioanele Fălești, Leova și Telenești);
- contrar prevederilor legale (cu privire la intangibilitatea mijloacelor financiare alocate pentru învățământ) și ca urmare a planificării defectuoase a cheltuielilor, AAPL din raionul Fălești au redistribuit neregulamentară la alți beneficiari mijloace bugetare în sumă de 2,3 milioane lei;
- la executarea cheltuielilor, unele AAPL nu au reușit să mențină cheltuielile efective în limitele maxim aprobate conform prevederilor legale, fiind admise depășiri la unele articole de cheltuieli, care au însumat circa 2,3 milioane lei (raionul Telenești);
- nerespectarea de către unele AAPL a prevederilor cadrului legal/regulamentară privind stabilirea drepturilor salariale ale personalului angajat a generat costuri neîntemeiate, neregulamentare și inefficiente pentru retribuirea muncii, precum și pentru întreținerea unităților de personal suplimentar (raioanele Fălești – 0,1 milioane lei; Leova – 1,2 milioane lei);
- unele AAPL din raionul Telenești nu au reușit să asigure un management conform în sfera asistenței sociale. Abaterile consemnate la acest capitol de cheltuieli au evidențiat un mod deficitar de gestionare a domeniului de asistență/protecție socială, fiind efectuate compensații

pentru călătoriile în transport și pentru serviciile de transport din bugetele locale în absența documentelor care ar confirma atribuirea persoanelor beneficiare la una din categoriile de populație prevăzute regulamentar. Totodată, AAPL de nivelul II nu au asigurat stabilirea (conform prevederilor legale) și acordarea de compensații persoanelor care însoțesc o persoană cu dizabilitate severă sau un copil cu dizabilități;

- gestionarea imprudentă a cheltuielilor bugetare, lipsa unui sistem de control intern eficient în cadrul AAPL supuse auditării, precum și nerespectarea actelor legislative și normative în vigoare au generat și alte iregularități semnificative la cheltuirea banilor publici, printre care: cheltuieli ce nu țin de competențele atribuite (conform prevederilor legale) AAPL, contrar destinației (pentru entități nefinanțate din bugetele locale), în sumă totală de 0,2 milioane lei (raionul Telenești); cheltuieli neregulamentare, urmare a neabandonării pe parcursul mai multor ani a practicilor de utilizare neconformă a mijloacelor din fondul de rezervă, această situație fiind condiționată de lipsa de claritate/coerență în actele normative emise de autoritățile publice locale referitor la categoriile de cheltuieli care pot fi efectuate din contul fondului respectiv (raioanele Anenii Noi – 0,4 milioane lei; Leova – 0,4 milioane lei; Telenești – 0,1 milioane lei); cheltuieli neregulamentare și ineficiente pentru exercitarea atribuțiilor de serviciu ale AAPL (raioanele Fălești – 0,3 milioane lei; Telenești – 0,4 milioane lei);

b) Iregularități de gestionare a alocațiilor capitale:

- misiunile auditului public extern au relevat că domeniul de investiții și reparații capitale rămâne în continuare afectat de nereguli, nefiind consemnate îmbunătățiri în acest sens. Abaterile, iregularitățile și încălcările identificate în sfera respectivă sînt o consecință a faptului că la AAPL:
 - lipsesc strategii, politici și proceduri reglementate/standardizate în materie de investiții publice; nu sînt întocmite programe de investiții publice, racordate la disponibilul de surse financiare;
 - modul de determinare a obiectivelor finanțate din bugetele locale este netransparent și defectuos, amplificînd în continuare dezechilibre și imobilizări de mijloace bugetare, cu un impact negativ asupra dezvoltării infrastructurii economico-sociale a UAT;
 - nu sînt organizate sisteme de monitorizare a achizițiilor publice; nu se monitorizează punctual și riguros derularea lucrărilor capitale, potrivit clauzelor contractuale;
 - proiectele investiționale nu sînt axate pe impact financiar și social, nu întrunesc criteriile de economicitate, eficiență și eficacitate;
 - nu se asigură contabilizarea regulamentară atît a lucrărilor de construcție, cît și a obiectelor finisate/reparate; nu se întocmesc actele necesare transmiterii conforme pentru gestionarea ulterioară a obiectelor edificate.

De notificat, în acest sens, că unele AAPL se eschivează și continuă practica vicioasă privind neasigurarea studiilor de impact/fezabilitate/oportunitate în cazul inițierii proiectelor investiționale, iar cele efectuate sînt de o calitate scăzută, urmare a cărui fapt unele obiecte valorificate (conduce de gaz) nu pot fi date în exploatare din lipsa consumatorilor. Practic, absența priorităților în ramura respectivă (construcții, reconstrucții și/sau reparații) reprezintă un flagel încetățenit la scară națională.

- se atestă o tradiție încetățenită privind neasigurarea mobilizării de către AAPL a resurselor financiare în scopul finisării și dării în exploatare a obiectivelor cu un grad înalt de pregătire, neelaborarea și neaprobarea, la nivel de UAT, a unor reguli de alocare a mijloacelor pentru investițiile/reparațiile capitale, în funcție de priorități. Contrar principiilor buneii guvernări și ignorînd bunul simț, în republică a devenit „o modă” inițierea unor construcții noi, fără a fi date în exploatare cele demarate anterior, fapt ce generează imobilizarea (înghețarea)/dezafectarea mijloacelor bugetare în construcții în curs de execuție, care, selectiv (aleatoriu) evaluate, constituie în total 187,5 milioane lei (raioanele Anenii Noi – 24,1 milioane lei; Fălești – 121,0 milioane lei; Leova – 23,8 milioane lei; Telenești – 18,6 milioane lei);

- nerespectarea cadrului legal/normativ în domeniul investițiilor/reparațiilor capitale a cauzat:
 - achiziționarea și executarea lucrărilor în lipsa documentației de proiect și a calculelor de deviz, elaborate și verificate regulamentar, astfel de iregularități fiind constatate în raioanele Anenii Noi – 0,5 milioane lei, Fălești – 1,0 milioane lei, Leova – 0,2 milioane lei, Telenești – 1,9 milioane lei. Totodată, neluarea în considerare a prescripțiilor Raportului de verificare, potrivit căruia s-a recomandat o altă variantă de construcție a rețelei de alimentare cu apă decât cea urmată de AAPL din Fălești, a generat irosirea și ineficiența cheltuielilor executate în sumă de 6,0 milioane lei;
 - inițierea obiectelor și executarea lucrărilor de construcții în lipsa acoperii financiare, ceea ce nu asigură un management exigent și generează dezechilibre bugetare (raionul Anenii Noi);
 - neconformarea prevederilor legal-normative și imprudența managementului AAPL manifestată la angajarea antreprenorilor, exprimată prin nesolicitarea/neprezentarea garanțiilor de bună execuție, fapt ce limitează capacitatea AAPL de a influența/despăgubi prejudiciile pasibile ca urmare a neexecutării contractelor de antrepriză. Astfel de cazuri au fost identificate în raioanele Anenii Noi, Fălești și Telenești;
 - netransmiterea regulamentară a valorii investițiilor (construcții și reparații capitale) beneficiarilor finali – 1,3 milioane lei, astfel de iregularități fiind constatate în raionul Anenii Noi. În același timp, AAPL din raionul Leova nu au asigurat contabilizarea conformă a 18 obiecte edificate (ca mijloace fixe) și date în exploatare în valoare totală de 7,7 milioane lei;
 - neatribuirea conformă a cheltuielilor capitale la majorarea valorii de bilanț a mijloacelor fixe în sumă totală de 1,8 milioane lei (raionul Anenii Noi);
 - necontabilizarea cheltuielilor destinate investițiilor și reparațiilor capitale (a volumului de lucrări executate), asemenea iregularități fiind admise în raioanele Anenii Noi (0,2 milioane lei) și Fălești (0,2 milioane lei);
- c) *(Ne)respectarea cadrului legal/regulator în materie de achiziții publice:*
 - ca și în anii precedenți, procesul achizițiilor publice din cadrul AAPL continuă să fie afectat de practici contraindicate și netransparente, ceea ce contravine principiului concurenței loiale/neutre. S-au constatat, în acest sens, frecvente cazuri de nerespectare a prevederilor legale privind achizițiile publice de mărfuri (lucrări și servicii) cu consecințe negative asupra eficienței, economicității și eficacității achizițiilor. Prin urmare, încălcările admise în procesul de efectuare a achizițiilor publice au afectat buna gestiune a mijloacelor publice și au determinat:
 - neîntocmirea programelor (planurilor) corespunzătoare privind achizițiile publice și nepublicarea anunțurilor de intenție;
 - aplicarea procedurii necorespunzătoare de atribuire a contractelor de achiziții publice de bunuri (lucrări și servicii), precum și nerespectarea regulilor de estimare a valorii contractelor și de selectare a procedurii de atribuire a contractului de achiziție;
 - superficialitate în evaluarea ofertelor la atribuirea contractelor de lucrări și implicarea insuficientă a membrilor grupurilor de lucru în verificările de rigoare în această privință;
 - angajarea neregulamentară a lucrărilor și modul defectuos de monitorizare a executării contractelor;
 - majorarea nejustificată a valorii contractului de lucrări prin încheierea de acte adiționale de lucrări suplimentare apărute pe parcurs (inclusiv majorarea prețurilor), stabilite supradimensionat față de cantitățile necesare executării obiectivului;
 - neînstituirea procedurilor privind inițierea, derularea și monitorizarea proceselor de achiziții publice, cu atribuții și responsabilități exhaustive pentru personalul implicat în activitățile din acest domeniu; desfășurarea achizițiilor cu nerespectarea legalității și principiilor de transparență, liberă concurență, tratament egal și eficiență a fondurilor publice;

- eludarea rigorilor în materie de verificări și coordonări extrainstituționale privind corectitudinea efectuării procedurilor de achiziții publice, ca urmare a neprezentării dărilor de seamă autorității de resort;
- neconstituirea și/sau neînregistrarea garanțiilor de bună execuție;

d) Neregulile și abaterile de la cadrul legal/regulator în domeniul achizițiilor publice au generat:

- efectuarea de achiziții publice cu nerespectarea reglementărilor în vigoare privind programarea/planificarea acestora; în lipsa publicării anunțurilor de intenție; fără înregistrarea invitațiilor și ofertelor; cu neracordarea la principiile de transparență, liberă concurență, precum și privind conflictul de interese (raioanele Fălești – 13,6 milioane lei, Leova – 5,9 milioane lei, Telenești);
- angajarea de lucrări și servicii cu evitarea procedurilor de achiziții publice și fără desfășurarea licitațiilor (raioanele Fălești – 1,8 milioane lei; Telenești – 1,0 milioane lei);
- achiziții fără suport financiar corespunzător, inclusiv angajarea de lucrări neasigurate financiar (raionul Fălești – 43,8 milioane lei);
- divizarea achizițiilor în scopul evitării (ocolirii) procedurilor legale de achiziții publice, astfel de iregularități fiind constatate în raioanele Anenii Noi (3,2 milioane lei) și Fălești (1,0 milioane lei);
- majorarea neregulamentară a valorii lucrărilor contractate și a prețurilor; efectuarea lucrărilor suplimentare; modificarea elementelor ofertei și a altor clauze contractuale, cu introducerea unor elemente noi (raionul Fălești – 4,0 milioane lei);
- neprezentarea sau prezentarea eronată și cu întârziere la Agenția Achiziții Publice a dărilor de seamă privind contractele de achiziție publică (raioanele Anenii Noi, Leova);

e) Calitatea și (im)prudența managementului financiar-contabil:

- în materie de gestiune contabilă, auditul extern continuă să ateste un cumul de iregularități și iresponsabilitate cu impact asupra fidelității situațiilor financiare efective. Printre cauzele principale sînt: lipsa și/sau fluctuația sporită a lucrătorilor contabili, necunoașterea reglementărilor legale în domeniul financiar-contabil, interpretarea eronată a prevederilor legale, lipsa unor proceduri de control intern bine determinate, precum și neposedarea abilităților profesionale în domeniul financiar, în general, și în cel contabil, în particular, mai ales la primăriile satelor, comunelor, orașelor. Cele mai frecvente abateri constatate de misiunile de audit vizează:
 - neînregistrarea în evidența contabilă a operațiunilor/tranzacțiilor financiar-economice în momentul efectuării sau înregistrării neconforme a acestora;
 - neînregistrarea în contabilitate a tuturor operațiunilor de intrare și/sau ieșire a unor bunuri din patrimoniu;
 - înregistrări contabile neveridice care, evident, denaturează situațiile financiare/patrimoniale raportate;
 - lipsa evidenței analitice a unor conturi contabile, care sînt obligatorii conform normelor în vigoare, ceea ce a determinat imposibilitatea urmăririi destinației unor cheltuieli.

Concluzii

Prin prezentele constatări Curtea de Conturi își propune să sensibilizeze forurile supreme ale statului, precum și publicul larg referitor la faptul că banul public nu este gestionat în modul corespunzător, la origine fiind un șir de slăbiciuni/incapacități instituționale, inclusiv de natură umană, în special:

- vidul normativ-metodologic în materie de identificare/evaluare/monitorizare a potențialului economic aferent formării bazei de impozitare concludente;
- preocuparea neadecvată a AAPL privind inventarierea și evaluarea masei impozabile aferente proiecțiilor fiscal-bugetare, implementarea, în acest sens, a unor sisteme eficiente și adiționale cuantificării, evaluării, administrării și colectării integrale a veniturilor bugetare;
- lipsa și/sau irelevanța interacțiunii dintre autoritățile/entitățile de resort în materie de evaluare, prognozare și percepere a impozitelor, taxelor și altor plăți bugetare;
- deficitul de comunicare al autorităților publice de resort cu agenții economici din teritoriu, care contribuie semnificativ la formarea veniturilor bugetare, în scopul evaluării și prognozării veniturilor din activitatea acestora;
- absența unui mecanism bazat pe criterii fundamentate de stabilire a normativelor de finanțare bugetară; lipsa de preocupare pentru utilizarea eficientă și în condiții de economicitate a bunurilor și fondurilor AAPL; nerespectarea prevederilor legale la efectuarea cheltuielilor finanțate din mijloacele financiare publice;
- perpetuarea practicii păguboase de utilizare a mijloacelor bugetare pentru investițiile capitale; absența analizelor asupra raporturilor cost-beneficiu și cost-eficiență pentru evaluarea impactului angajamentelor de cheltuieli investiționale;
- nerespectarea legislației privind achizițiile publice;
- ignorarea exigențelor managementului financiar-contabil, nerespectarea legislației în materie de control financiar și audit public intern și lipsa/fluctuația sporită de personal contabil. În acest sens, se relevă că AAPL tergiversează implementarea prevederilor Legii privind controlul financiar public intern, în consecință acestea (inclusiv entitățile din subordine) nu dispun de regulamente interne și proceduri scrise cu privire la controlul intern, nu au descris procesele de lucru și nu au stabilite riscurile aferente.

Recomandări Parlamentului

În contextul celor consemnate, Curtea de Conturi reiterează recomandările anterioare privind angajarea plenară a comisiilor parlamentare permanente și a Guvernului în vederea:

- consolidării competențelor, autonomiei decizionale și a responsabilităților autorităților publice locale;
- descentralizării fiscal-bugetare și creării premiselor pentru sporirea durabilă a bazei economico-financiare a UAT de toate nivelurile, evaluarea, în acest sens, a mecanismelor de redistribuire a impozitelor regularizatoare pentru stimularea APL în generarea/extinderea bazei fiscale;
- stabilirea unor criterii fundamentate, transparente și sustenabile de determinare a cuantumului transferurilor cu destinație specială pentru atenuarea disproporțiilor în dezvoltarea socioeconomică și uniformizarea capacităților AAPL în scopul prestării serviciilor publice de calitate.

CAPITOLUL III.

Fondurile publice și gestiunea economică

III.1. Administrarea patrimoniului public local

Curtea de Conturi monitorizează consecvent evoluția managementului patrimoniului aflat în gestiunea autorităților publice locale. Această preocupare rămîne în agenda auditului public extern deoarece activele respective (în special, fondul imobiliar) sînt și trebuie să servească o sursă importantă de venituri bugetare. De reiterat, în acest sens, că o parte însemnată din active/fonduri care au fost preluate în gestiune de către administrațiile puterii locale nu au fost supuse procedurilor de rigoare (evidență, cadastrare, (re)evaluare), respectiv, nu pot fi utilizate/valorificate la justa lor valoare, suportînd, în același timp, o dezintegrare fizică în lipsa de mijloace aferente întreținerii lor. Acest „cerc vicios” are la origine și un cadru normativ necorespunzător, precum și un management instituțional contraperformant, tolerat de către autoritățile centrale, cît și de cele locale (executive/deliberative).

În această ordine de idei, este necesar de menționat următoarele deficiențe/iregularități:

- monitorizarea necorespunzătoare de către autoritățile publice centrale privind respectarea de către AAPL a cadrului legal-normativ în materie de patrimoniu public local;
- neimplicarea punctuală a autorităților de profil în asigurarea cadastrării integrale a patrimoniului imobiliar, evaluarea și evidența cantitativ-valorică a fondurilor respective;
- nepreocuparea corespunzătoare a AAPL privind înregistrarea, evidența și gestiunea operațională a patrimoniului imobiliar în scopuri de integritate per ansamblu;
- lipsa și/sau neconcludența cadrului regulator-metodologic în materie de evidență contabilă și raportare financiară a patrimoniului imobiliar preluat și administrat de UAT;
- nefinalizarea procesului de identificare, delimitare, înregistrare și evidență a patrimoniului public (inclusiv funciar) local, de stat și privat;
- necuprinderea în operațiunea de inventariere a tuturor elementelor patrimoniale, precum și ne(re)evaluarea corespunzătoare a acestora în vederea înregistrării conforme în evidență a valorii lor;
- ineficiența procedurilor de control intern, precum și absența unei evidențe concludente a patrimoniului public și a raportării veridice a situațiilor patrimoniale.

Confruntîndu-se cu o varietate de carențe/nereguli la originea cărora sînt factorii nominalizați, AAPL, în consecință, realizează contraperformanțe, și anume:

- nu au asigurat înregistrarea drepturilor patrimoniale asupra patrimoniului public în Registrul bunurilor imobile, valoarea totală estimată constituind circa 627,0 milioane lei, precum și a terenurilor cu suprafața de cel puțin 38,7 mii ha;
- nu au înregistrat și contabilizat corespunzător patrimoniul proprietate publică, inclusiv a celui transmis în gestiune IMSP și ÎM;
- nu au înregistrat regulamentar la autoritatea cadastrală conductele de gaz și nu au asigurat evidența conformă a unor astfel de conducte, ceea ce reprezintă un pericol pentru exploatarea conformă a acestora;

- au admis o administrare neconformă și un monitoring ineficient atât asupra activității entităților fondate, cât și a patrimoniului transmis în gestiunea acestora;
- nu au asigurat gestionarea conformă și evidența corespunzătoare a fondului funciar etc.

Principalele constatări

Cumulul de slăbiciuni și carențe evocate continuă să genereze iregularități și lacune, cele mai semnificative exprimându-se prin:

- neînregistrarea obligatorie a drepturilor asupra patrimoniului public în Registrul bunurilor imobile în sumă totală de peste 627,0 milioane lei (raioanele Telenești – 167,3 milioane lei; Leova – 155,8 milioane lei; Fălești – 113,1 milioane lei; Anenii Noi – 193,8 milioane lei); neînregistrarea drepturilor asupra terenurilor proprietate publică locală cu suprafața de 38,7 mii ha (raioanele Leova – 18,9 mii ha; Fălești – 2,9 mii ha; Anenii Noi – 16,9 mii ha);
- înregistrarea la OCT a drepturilor patrimoniale asupra unor imobile după alte persoane/autorități decât cele care real sînt proprietarii acestora, ceea ce relevă o activitate neconformă a organelor cadastrale. În acest context, se relevă că neidentificarea, nedelimitarea și neînregistrarea regulamentară a patrimoniului public proprietate locală din domeniul public și domeniul privat, precum și neînregistrarea conformă a drepturilor patrimoniale la entitatea cadastrală constituie un impediment semnificativ în gestiunea eficientă a patrimoniului și acumularea veniturilor pasibile, ceea ce evident generează un risc major de integritate/pierdere a patrimoniului respectiv. Totodată, deși AAPL încearcă să-și justifice inacțiunile privind înregistrarea conformă a patrimoniului public prin lipsa mijloacelor financiare, în același timp misiunile de audit nu atestă preocuparea de rigoare a administrațiilor locale în soluționarea, inclusiv cu concursul/aportul Guvernului, a problemei propriu-zise;
- necontabilizarea și contabilizarea neconformă a bunurilor/situațiilor patrimoniale (imobile, rețele ingineresti etc.) în valoare totală de peste 164,5 milioane lei (raioanele Telenești – 56,1 milioane lei; Leova – 36,5 milioane lei; Fălești – 38,5 milioane lei; Anenii Noi – 33,4 milioane lei). Totodată, AAPL supuse auditării nu dețin informații privind fondul locativ neprivatizat rămas în proprietatea acestora și nu au întreprins măsuri privind încasarea chiriei de la locatari și întreținerea corespunzătoare a imobilelor respective;
- transmiterea, în lipsa deciziilor respective ale consiliilor locale și documentelor confirmative, patrimoniului în gestiunea IMSP și ÎM, precum și fără stabilirea drepturilor și obligațiilor gestionarului patrimoniului și proprietarului acestuia;
- necontabilizarea și netransmiterea în modul corespunzător la deservire a rețelelor de gaz, ceea ce nu permite determinarea persoanelor responsabile de întreținerea acestora (cu risc semnificativ de exploatare);
- efectuarea necalitativă a inventarierilor, exprimată prin atitudinea iresponsabilă a comisiilor de inventariere, care nu au efectuat confruntarea existenței faptice cu cea scriptică, prin ce s-a admis eliminarea din procesul de inventariere a unei părți importante din patrimoniul local, în special a terenurilor și fondului locativ de imobile;
- neutilizarea patrimoniului public și neîntreprinderea măsurilor de conservare a lui, acesta continuînd să degradeze rapid, aflîndu-se la etapa de demolare, iar AAPL nu au întreprins măsuri eficiente pentru soluționarea situației vizate, totodată fiind constatate cazuri de efectuare a investițiilor în obiective similare deja existente;
- transmiterea neregulamentară a patrimoniului public, inclusiv în parteneriat public-privat, precum și neasigurarea utilizării eficiente a acestuia, recuperării investițiilor publice și prestării

calitative a serviciilor de interes public local (mai cu seamă în domeniul serviciilor de aprovizionare cu apă și canalizare), ceea ce a condiționat utilizarea fondurilor publice în scopuri private;

- decontarea neregulamentară a patrimoniului public cu riscul înstrăinării abuzive a fondurilor publice;
- prezentarea APP a unor rapoarte denaturate (neveridice) privind patrimoniul public aflat în proprietatea AAPL.

Neregulile ce țin de fondul funciar sînt de natura:

- lipsei la AAPL a registrelor exhaustive privind deținătorii, suprafața și tipul terenurilor, ceea ce determină riscul întocmirii incorecte a dărilor de seamă funciare (totodată registrele cadastrale existente ale deținătorilor de terenuri nu oferă o imagine veridică a situațiilor funciare privind terenurile aflate în proprietatea UAT și nici privind repartizarea lor către deținători);
- neevaluării și necontabilizării terenurilor proprietate publică locală;
- neasigurării unei evidențe conforme a decontărilor pentru arenda/vînzarea terenurilor și neîntreprinderea măsurilor necesare pentru încasarea acestora;
- nefinalizării procesului de delimitare a terenurilor proprietate publică a statului, a UAT și a celor private, ceea ce determină posibilitatea de folosire neconformă a lor;
- deficitului de reglementări clare privind atribuirea terenurilor pentru construcția locuințelor, ceea ce permite realizarea ulterioară a acestora de către beneficiari, fără obținerea unor avantaje de către APL;
- exercitării unui control inefficient asupra integrității și folosirii eficiente a fondului funciar, inclusiv al celui silvic;
- neasigurării unui control și a unei coordonări exhaustive privind activitatea specialiștilor pentru reglementarea regimului funciar al primăriilor satelor/comunelor și orașelor din UAT, precum și executarea necorespunzătoare de către aceștia a funcțiilor de bază.

Concluzii

Monitorizarea neadecvată din partea autorităților publice centrale de resort a activității administrației locale a creat un vid în materie de instrumente regulatorii și administrative, care se soldează cu deficiențe, cum ar fi:

- exercitarea formală și nesistemică a atribuțiilor de serviciu de către corpul de funcționari din administrația locală, pîrghiile de responsabilizare a acestora fiind neadecvate;
- deficitul de comunicare (pe verticală și orizontală), asistența inconsistentă/inconsecventă din partea autorităților publice centrale de profil și a celor cu funcții regulatorii privind implementarea la nivel local a strategiilor și mecanismelor aferente politicilor publice (naționale, sectoriale, regionale);
- necunoașterea și/sau aplicarea eronată de către factorii responsabili a prevederilor legale privind administrarea/gestionarea, angajarea și utilizarea patrimoniului public local;
- ignorarea exigențelor managementului financiar-contabil privind inventarierea și evidența patrimoniului imobiliar și neconformarea factorilor decizionali cadrului legal în materie de control financiar și audit intern.

Recomandări Parlamentului

În susținerea celor consemnate, Curtea de Conturi reiterează mesajul de sensibilizare a Legislativului asupra problemelor de fond aferente gestionării de către AAPL a patrimoniului public local, a căror remediere devine posibilă doar în contextul:

- impulsivării înregistrării, cadastrării și evidenței fizice/valorice a patrimoniului imobiliar, determinând sursele de finanțare și/sau eșalonarea plăților pentru aceste acțiuni;
- revizuirii/reevaluării/completării cadrului legal/regulator pentru consolidarea autonomiei patrimoniale a AAPL, în special prin urgentarea delimitării exprese a proprietății;
- acordării administrațiilor puterii locale a asistenței și suportului (tehnic/juridic) în apărarea/promovarea intereselor lor patrimoniale.

III.2 Administrarea fondurilor publice în cadrul întreprinderilor municipale

Întreprinderile municipale (ÎM) reprezintă un spectru larg de activități economice, mai cu seamă servicii prestate populației de autoritățile locale în teritoriul administrat. Acest segment foarte important, conform evaluărilor auditului public extern, încă nu a devenit o preocupare stringentă a administrațiilor locale în materie de gestiune conformă și eficientă a fondurilor materiale și nemateriale alocate ÎM, respectiv, aportul valoric al AAPL nu generează sinergie și plusvaloare.

Obiectivul auditului a constat în oferirea unei asigurări rezonabile asupra faptului că administrarea ÎM de către AAPL a fost exercitată în spiritul exigențelor și standartelor aferente unui management corporativ și financiar performant, precum și eficienței antreprenoriale în gestiunea fondurilor publice.

Principalele constatări

Probele de audit acumulate prin chestionarea managementului a 225 de ÎM fondate de AAPL din mun. Chișinău și raioanele Edineț, Drochia, Florești, Sîngerei, Fălești, Ungheni, Orhei, Telenești, Hîncești, Anenii Noi, Cahul, inclusiv a 118 unități economice supuse auditării selective, precum și prin evaluarea sistemului de management corporativ și financiar, aplicarea testelor în detaliu asupra operațiunilor economico-financiare denotă că cadrul legal și normativ, cu prevederi contradictorii și carențe de funcționalitate, aferent administrării proprietății publice, inclusiv transmise în gestiune economică corporativă la nivel local, preocuparea nesistemică și neadecvată a administrației publice locale în materie de funcționare regulamentară și eficientă a subiecților de antreprenariat constituiți pentru dezvoltarea infrastructurii și prestarea serviciilor publice au generat o stare de lucruri absolut intolerantă în continuare. Perpetuarea fenomenelor negative în administrarea patrimoniului de stat, inclusiv a celui gestionat de AAPL, este și o consecință a deficitului de responsabilitate managerială atestat de auditul public extern la nivelul autorităților publice centrale de resort. Astfel, Instituția Supremă de Audit a identificat un șir de slăbiciuni instituționale, iregularități și eventuale riscuri, în special:

- abordarea fragmentară de către autoritățile publice centrale de profil a politicilor și reglementărilor administrării patrimoniului public per ansamblu, inclusiv a gestionării de către ÎM a fondurilor transmise de AAPL. La originea unei asemenea situații se află, în primul rând, un cumul de deficiențe ale cadrului legislativ, care, în opinia auditului public extern, necesită o

revizuire esențială pentru remedierea coliziunilor și lacunelor generatoare de ambiguități și controverse în aplicarea normelor de rigoare;

- managementul corporativ și financiar din cadrul ÎM este recunoscut drept unul nesistemic, neperformant și neorientat spre rezultate și eficiență. Practicile defectuoase de gestiune economică a fondurilor publice denotă lipsa de preocupare și supraveghere de către fondatori, în persoana AAPL, a acestui domeniu. În consecință, se atestă că ÎM reprezintă un aspect al economiei naționale cu potențial nevalorificat, respectiv, subevaluat, managementul entităților nefiind interesat de realizarea obiectivelor cost-beneficiu, precum și a standardelor de cultură a serviciilor în detrimentul intereselor cetățenilor;
- managementul financiar-contabil nu contribuie la consolidarea disciplinei financiare și nu asigură integritatea bunurilor publice din gestiunea ÎM.

Referitor la cadrul juridic de activitate a ÎM

Cadrul legal-normativ de reglementare a activității ÎM necesită a fi supus unei expertize, respectiv, unei revizuirii punctuale, pentru a fi actualizat în spiritul creației legislative. Acest deziderat reiese din faptul că normele actuale conțin multiple suprapuneri regulatorii, care creează incertitudini și interpretări neuniforme/contradictorii. Astfel:

- unele prevederi legale ce țin de înregistrarea ÎM (inclusiv a filialelor și reprezentanțelor acestora), înființate de AAPL, privind elaborarea regulamentului ÎM, precum și privind modul de exercitare a dreptului de proprietate publică al UAT fac referire la prevederi legale abrogate, respectiv, acest cadru juridic fiind depășit și anacronic;
- anumite prevederi legal-normative stabilesc efectuarea unor activități/tranzacții în baza deciziilor consiliilor de administrare ale ÎM, însă nici un act legislativ nu prevede obligativitatea creării consiliilor respective în cadrul ÎM;
- se atestă un vid regulator de norme/prescripții relevante și aferente reglementării modului de constituire, reorganizare și lichidare a ÎM;
- cadrul legal-normativ nu conține o definiție exhaustivă a noțiunii gestiune economică, ca urmare nu este clar care din atributele dreptului de proprietate (posesiune, folosință, dispoziție) exercită ÎM asupra bunurilor publice, ceea ce condiționează un risc în administrarea bunurilor transmise în gestiune economică entității, inclusiv de înstrăinare neconformă și/sau de dezintegrare a proprietății publice a UAT;
- conform cadrului legal, ÎM urmează să asigure evidența contabilă distinctă a bunurilor proprietate din domeniul public aflate în gestiunea lor, călăuzindu-se în acest sens de normele aprobate de MF, care pînă în prezent nu a asigurat implementarea prevederilor de rigoare;
- lipsesc reglementări exhaustive privind evidența contabilă la AAPL a bunurilor aflate în gestiunea economică a ÎM;
- suprapunerile și neclaritățile regulatorii privind evidența patrimoniului public transmis în gestiune ÎM, precum și unele noțiuni utilizate (care nu specifică concret dreptul de proprietate) generează interpretări de natură fiscală, mai cu seamă controverse privind modul de calculare și deducere în scopuri fiscale a uzurii și cheltuielilor de reparație a bunurilor.

Această „radiografie” denotă absența și/sau incoerența/irelevanța unor politici publice în domeniul administrării proprietății statului (în special, a celei transmise în gestiune ÎM), consecințele exprimându-se și prin neconvergența acestora cu atribuțiile/competențele delegate autorităților centrale de resort (Guvernul, responsabil de aprobarea actelor normative; Ministerul Economiei – de

promovarea politicii statului în acest domeniu; Ministerul Finanțelor – în calitate de regulator național în materie de contabilitate și raportare financiară; Agenția Proprietății Publice – responsabilă de ținerea Registrului patrimoniului public). În același timp, suprapunerile și confuziile atestate în cadrul legal-normativ, precum și neîntreprinderea măsurilor de rigoare în vederea armonizării adecvate a actelor legale/normative au generat iregularități, neconformități și lacune în administrarea bunurilor proprietate publică a UAT transmise în gestiune ÎM.

Referitor la regularitatea constituirii ÎM și la relațiile cu fondatorul

Coliziunile juridice stabilite în materie de cadru legal-normativ privind constituirea și activitatea ÎM, nerespectarea de către AAPL, în calitate de fondatori ai entităților respective, a prevederilor în vigoare, deficitul/absența de supraveghere din partea autorităților publice locale asupra activității economico-financiare a ÎM, inclusiv disfuncționalitățile sistemelor de management, supraveghere și inspecție financiară, au produs iregularități în întregul ciclu de activități ale unităților economice în cauză, drept rezultat fiind constatate:

- neinițierea studiilor de impact (economic, social etc.) privind fezabilitatea fondării ÎM;
- necorespunderea (neconformarea) actelor de constituire (statutelor) ale ÎM prevederilor cadrului legal-normativ în vigoare;
- monitorizarea contraindicată, respectiv, neasigurarea gestionării eficiente a activității economico-financiare în cadrul ÎM din partea fondatorilor (CL);
- nestandardizarea managementului corporativ și operațional al proceselor de business;
- nestabilirea/neaprobarea indicilor de gestiune economico-financiară a ÎM raportați la rezultate;
- activitatea administratorilor ÎM în lipsa și/sau cu clauze neracordate la rezultate și eficiență în contractele individuale de muncă încheiate cu fondatorul;
- nejustificarea transmiterii patrimoniului în gestiune economică ÎM (lipsa actelor de inventariere anexate la statutele entităților);
- delegarea ÎM a unor activități de interes public, care nu țin de domeniul antreprenoriatului, precum și dotarea necorespunzătoare a ÎM cu resursele financiare/materiale necesare desfășurării activităților de antreprenoriat.

În contextul celor menționate, se atestă că:

- la momentul creării ÎM, nu toate AAPL dispuneau de o fundamentare tehnico-economică privind necesitatea constituirii unităților economice, precum și nu dispuneau de resursele financiare/materiale necesare dotării acestora în scop de antreprenoriat. Ca urmare, o parte din entitățile fondate, nefiind asigurate de către autoritățile respective cu capitalul social corespunzător, au fost inactive (de la momentul înființării și până în prezent), iar altele și-au încetat activitatea din diverse motive, în primul rând din cauza serviciilor/produselor nesolicitate de consumator;
- unele reglementări din statutele ÎM nu întrunesc rigorile legal-normative, ceea ce generează premise pentru fondatori de a se eschiva de la responsabilitățile aferente unei gestionări conforme/prudente a patrimoniului public în detrimentul comunității în ansamblu;
- unele reglementări din contractele individuale de muncă ale administratorilor ÎM sînt neactualizate, nu conțin clauze administrative aferente unei gestiuni economice orientate spre cost-beneficiu, creînd astfel condiții pentru înregistrarea unor rezultate păguboase;

- lipsa unor reglementări exhaustive în statutele ÎM privind modul de utilizare a profitului net creează riscul de risipă financiară, exprimat prin utilizarea beneficiilor economice contrar intereselor colectivităților locale.

Referitor la organizarea managementului corporativ și financiar în cadrul ÎM

Atît fondatorii (CL), cît și administratorii ÎM nu au manifestat respect și prudență privind implementarea sistemelor de management corporativ și financiar, gestiunea economică nefiind axată pe rezultate și eficiență a fondurilor materiale/financiare administrate. Drept rezultat, auditul a identificat multiple incompetențe instituționale, la a căror origine sînt:

- neformularea/absența viziunilor/strategiilor de dezvoltare a ÎM;
- absența business-planurilor corporative, respectiv, neracordarea obiectivelor ÎM spre o gestiune economică relevantă în beneficiul comunității;
- administrarea nesistemică și neaxată pe reguli și norme, în spiritul standardelor de calitate ale managementului corporativ;
- nefundamentarea și netransparența politicilor tarifare în cadrul ÎM, pentru realizarea unui echilibru rezonabil între interesele economice ale fondatorilor și cele ale beneficiarilor de servicii prestate;
- managementul financiar-contabil necorespunzător, de o credibilitate deficitară și generator de indisciplină și risipă.

În acest sens, se relevă:

- deficitul de viziuni cuprinzătoare ale fondatorului și ale managementului ÎM referitor la modul de dezvoltare a entităților, gradul de conformare intereselor publicului, cu costuri justificate/raționale/acceptabile, eficiența folosirii fondurilor publice, care denotă o stare nesatisfăcătoare în activitatea ÎM;
- atît fondatorii (CL), cît și managementul ÎM nu au asigurat aprobarea și implementarea strategiilor de dezvoltare pe termen mediu și lung a entităților, care ar reflecta situația actuală și de perspectivă a pieței în domeniul de activitate și ar stabili principalele direcții/priorități de dezvoltare a ÎM;
- ÎM nu dispun de planuri de afaceri (pe termen scurt și mediu), fapt ce denotă incapacitatea managementului de a prognoza business-activitățile și de a gestiona riscurile aferente. Totodată, ÎM nu dispun nici de planuri investiționale, orientate spre extinderea, modernizarea și formarea unui nou model de prestare a serviciilor, care ar asigura creșterea calității acestora și generarea beneficiilor economice;
- neimplementarea de către conducerea ÎM a principiilor de bază ale administrării proprietății publice, ceea ce denotă lipsa unui sistem de procese și proceduri în spiritul bunei guvernări;
- ÎM nu au constituite business-procese și proceduri clare, cum ar fi: evaluarea și înregistrarea riscurilor ce pot afecta îndeplinirea obiectivelor și realizarea performanțelor planificate, asigurarea integrității patrimoniului prin încheierea contractelor de răspundere materială, divizarea sarcinilor prin întocmirea fișelor de post, organizarea evidenței contabile și respectarea prevederilor legale la efectuarea operațiunilor contabile, efectuarea inventarierii anuale a activelor etc.;
- ținerea evidenței contabile a operațiunilor economice s-a efectuat fără politici de contabilitate elaborate corespunzător, astfel nefiind stabilită plenitudinea normelor, regulilor și procedurilor

adoptate de managementul entităților pentru ținerea contabilității și întocmirea rapoartelor financiare;

- politicile tarifare aplicate de către fondatori (CL) și managementul ÎM nu întrunesc rigorile privind fundamentarea analitică și, corespunzător, reglementarea justificată a costurilor și veniturilor operaționale aferente serviciilor (produselor) prestate de întreprinderi, ceea ce necesită ca managementul ÎM să-și revizuiască atribuțiile și responsabilitățile în scopul realizării beneficiilor economice la costuri optime;
- controlul asupra respectării procedurilor de achiziții de mărfuri, lucrări și servicii necesită îmbunătățire. În context, achiziția de mărfuri, lucrări și servicii în cadrul ÎM a afectat eficiența și eficacitatea utilizării mijloacelor financiare și bunurilor publice.

Modul de administrare a patrimoniului public din gestiunea economică a ÎM

Evaluările de audit denotă că practicile atestate în activitatea ÎM contravin principiilor și normelor prudentiale în materie de gestiune economică corporativă, la origine aflându-se o atitudine necorespunzătoare din partea atât a fondatorilor (AAPL), cât și a autorităților publice centrale de resort, care, prin neimplicarea/nesupravegherea de rigoare, și-au neglijat astfel atribuțiile prin lăsarea lucrurilor la discreția (cheremul) managementului respectiv. În acest sens, consecințele unei asemenea situații sînt determinate de:

- neconformarea managementului normelor regulamentare și prudentiale;
- transmiterea în gestiune ÎM a patrimoniului în lipsa sau cu un deficit de resurse financiare;
- arenda/locățiunea bunurilor imobile în lipsa contractelor în cauză;
- preocuparea insuficientă a factorilor de decizie ai AAPL și ai ÎM de gestionarea eficientă și conformă a patrimoniului public local și de prestarea unor servicii publice calitative;
- neimplementarea recomandărilor anterioare ale Curții de Conturi.

În acest context, se relevă că:

- ÎM nu au asigurat utilizarea eficientă și întreținerea corespunzătoare a bunurilor imobile proprietate municipală aflate în gestiunea sa, ceea ce determină degradarea/dezintegrarea acestora;
- darea în arendă/locățiune a bunurilor imobile și a terenurilor proprietate publică locală, aflate în gestiunea ÎM, s-a efectuat cu un șir de deficiențe, care cauzează neîncasarea veniturilor publice aferente, ce se exprimă prin: lipsa acordului fondatorului ÎM privind darea în arendă/ locățiune, lipsa unui concurs transparent la selectarea arendașului/locatarului, nefundamentarea mărimii plății de arendă/locățiune, lipsa unui control eficient din partea ÎM la asigurarea respectării condițiilor contractuale. Totodată, se atestă o lipsă de consecvență privind relațiile economice dintre ÎM și consumatori, și anume: prestarea de servicii preponderent sau integral în lipsa contractelor încheiate cu consumatorii și cu alte ÎM și/sau neasigurarea întocmirii corespunzătoare a contractelor, în acestea nefiind prevăzute mărirea tarifelor, termenele de achitare, mărirea penalității etc.;
- lipsa procedurilor de control intern suficiente și nivelul necorespunzător al disciplinei financiare au condiționat formarea creanțelor cu termenul de prescripție expirat. Totodată, ÎM supuse auditării nu dispun de reglementări interne privind modul de constatare, urmărire și încasare a acestor creanțe;

- unele ÎM nu au asigurat o administrare prudentă a bunurilor publice, acumulînd datorii creditoare semnificative care periclitează activitatea operațională a ÎM, inclusiv cu riscul generării incapacității de plată;
- administrarea neriguroasă și imprudentă a bunurilor proprietate publică din gestiunea ÎM a implicat entitățile respective în multiple litigii judiciare, cu riscul pierderii/dezintegrării patrimoniului.

Referitor la managementul financiar-contabil

Curtea de Conturi relevă o stare defectuoasă a managementului financiar-contabil, exprimată prin evidență și raportare neautentică, care nu oferă o imagine fidelă a fondurilor gestionate de către ÎM. Situația menționată a fost generată de:

- neînregistrarea regulamentară a drepturilor patrimoniale în Registrul bunurilor imobile;
- necunoașterea reglementărilor legale în domeniul contabilității și raportării financiare, interpretarea eronată a prevederilor legale, precum și pregătirea insuficientă a personalului angajat în domeniu, atât din cadrul ÎM, cât și din AAPL (de nivelul I și nivelul II);
- absența unei evidențe conforme a patrimoniului public și a raportării veridice a situațiilor patrimoniale;
- lipsa unor Norme metodologice privind evidența patrimoniului public al UAT (responsabil MF);
- necuprinderea în operațiunea de inventariere a tuturor elementelor patrimoniale, precum și ne(re)evaluarea corespunzătoare a activelor fixe în vederea înregistrării conforme în evidență a valorii acestora;
- nerespectarea prevederilor regulamentare, ceea ce condiționează înregistrări neconforme ale operațiunilor economice efectuate, deținerea de bunuri materiale fără contabilizarea corespunzătoare a valorii acestora, deficiențe în evidența decontărilor, precum și o raportare eronată a situațiilor patrimoniale;
- neîntreprinderea măsurilor de rigoare în vederea remedierii erorilor și deficiențelor stabilite conform recomandărilor auditurilor/controlărilor anterioare, ceea ce amplifică indisciplina și iregularitatea.

În consecință:

- AAPL și ÎM fondate de acestea nu au asigurat înregistrarea în registrul cadastral a drepturilor de proprietate asupra bunurilor imobile transmise în gestiune întreprinderilor, ceea ce a cauzat pierderea drepturilor de proprietate asupra unor bunuri imobile și menținerea riscului de pierdere a altor proprietăți;
- formarea neregulamentară a fondului statutar al ÎM, lipsa la fondator a evidenței investițiilor alocate, neînregistrarea conformă în evidența contabilă a patrimoniului aflat în gestiunea acestor entități generează prezentarea unor date eronate referitor la activele ÎM, care are ca efect dispariția evidenței patrimoniului public și, ca urmare, condiționează pierderea (prin înstrăinare) a drepturilor de proprietate asupra acestora;
- evidența haotică și raportarea neveridică a informațiilor privind numărul ÎM fondate, capitalul statutar și situațiile financiare ale acestora sînt consecințe ale faptului că unele ÎM nu au prezentat, iar fondatorii (CL) nu au solicitat prezentarea rapoartelor financiare, nu au întocmit acte de verificare a patrimoniului gestionat;

- gestionarea de către ÎM a fondurilor fixe de menire socială nu le oferă posibilitatea de a adopta o politică de contabilitate menită să asigure atribuirea rațională a cheltuielilor directe și indirecte, precum și formarea rezultatului financiar credibil și argumentat;
- la unele ÎM conservarea și casarea mijloacelor fixe s-a efectuat cu abateri de la prevederile actelor normative în vigoare, fapt ce creează riscul de neintegritate a patrimoniului proprietate publică aflat în gestiunea ÎM și generează deficiențe la ținerea evidenței contabile a acestora;
- contrar prevederilor legal-normative (Legea contabilității, Standardele Naționale de Contabilitate, Regulamentul privind inventarierea), la desfășurarea inventarierii anuale ÎM nu efectuează evaluarea corespunderii valorii de bilanț a activelor pe termen lung, mărfurilor și materialelor, prețurilor de piață ale acestora, nefiind trecute înregistrările corespunzătoare în evidența contabilă, precum și nefiind înregistrate propunerile privind decontarea unor bunuri ca urmare a uzurii acestora (fizice și morale).

Concluzii

Autoritățile publice locale continuă să manifeste atitudine contraindicată în materie de funcționalitate a ÎM, respectiv, de gestiune defectuoasă a fondurilor publice aflate în posesie. Se invocă perpetuarea, iar în unele cazuri amplificarea factorilor generatori de gestiune economică ineficientă, management corporativ nestandardizat și contraperformant, cu efecte păguboase intereselor publice. Aceste situații sînt cauzate de:

- un cumul de deficiențe ale cadrului legislativ, care, în opinia auditului public extern, necesită o revizuire esențială pentru remedierea deficiențelor ce creează ambiguități și controverse în aplicarea prevederilor legal-normative de rigoare;
- absența și/sau incoerența/irelevanța unor politici publice în domeniul administrării proprietății statului (mai cu seamă a celei transmise în gestiune ÎM), efectele exprimîndu-se și prin neconvergența acestora cu atribuțiile/competențele delegate autorităților centrale de resort;
- deficitul/absența de supraveghere din partea autorităților publice locale asupra activității economico-financiare a ÎM, inclusiv disfuncționalitățile sistemelor de management, supraveghere și inspecție financiară;
- necunoașterea și/sau aplicarea eronată de către factorii responsabili atît din cadrul AAPL, cît și al ÎM a prevederilor legal-normative ce reglementează domeniul ÎM, precum și administrarea, gestionarea, angajarea și utilizarea patrimoniului public local transmis în gestiune economică acestora;
- ignorarea exigențelor managementului financiar-contabil și neconformarea factorilor decizionali cadrului legal în materie de control financiar și audit intern;
- lipsa asistenței și controlului din partea autorităților publice centrale de profil și a celor cu funcții regulatorii privind starea de lucruri în această sferă delegată administrației locale.

În context, se relevă că administrarea defectuoasă a proprietății publice în cadrul ÎM nu a fost reclamată nici de Oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat, responsabile de controlul administrativ asupra relevanței actelor aprobate de AAPL, inclusiv în domeniul gestiunii fondurilor publice de către ÎM.

Recomandări Parlamentului

Să atragă atenție Guvernului la necesitatea unei autosesizări, de comun cu autoritățile centrale de resort și administrațiilor locale, privind impactul gestionării economice în cadrul ÎM, inițiind în acest sens audieri publice pentru redresarea situației atestate, o atenție sporită acordînd relevanței:

- revizuirii și reactualizării cadrului legal/regulator privind administrarea bunurilor proprietate publică (mai cu seamă a celor transmise în gestiune ÎM) pentru consolidarea autonomiei patrimoniale a APL și delimitarea expresă a proprietății;
- reglementării certe a competențelor locale privind administrarea de către UAT a patrimoniului din gestiune, precum și stabilirii unor prevederi exhaustive privind evidența proprietății publice a UAT;
- sistemului de monitoring financiar al ÎM aplicat, în condițiile legislației, de către autoritățile de profil.

CAPITOLUL IV.

Auditul situațiilor financiare

Auditul situațiilor financiare constă în examinarea situațiilor financiare pe bază de teste de audit, pentru stabilirea conformității, elaborării și prezentării situațiilor financiare anuale în raport cu normele naționale și internaționale de contabilitate general acceptate. Prin efectuarea auditului financiar Curtea de Conturi contribuie la sporirea gradului de încredere al utilizatorilor situațiilor financiare. Acest lucru este obținut prin exprimarea unei opinii de către auditori cu privire la faptul dacă situațiile financiare sînt întocmite sub toate aspectele semnificative corect și oferă o imagine fidelă și reală asupra raportului financiar. În funcție de semnificația neregulelor constatate, pot fi exprimate opinii:

- **fără rezerve** – în cazul cînd auditorul concluzionează, în urma obținerii de probe de audit suficiente și adecvate, că situațiile financiare sînt întocmite, sub toate aspectele semnificative, în conformitate cu cadrul financiar aplicabil;
- **cu rezerve** – în cazul cînd auditorul concluzionează, în urma obținerii de probe de audit suficiente și adecvate, că denaturările, individuale sau cumulate, sînt semnificative, dar nu permanente pentru situațiile financiare;
- **contrară** – atunci cînd auditorul, în urma obținerii de probe de audit suficiente și adecvate, concluzionează că denaturările individuale sau cumulate sînt atît semnificative, cît și permanente pentru situațiile financiare;
- **imposibilitatea exprimării unei opinii** – atunci cînd auditorul nu este capabil să obțină suficiente probe de audit adecvate pe care să-și fundamenteze opinia și concluzionează că efectele posibile ale denaturărilor nedetectate asupra situațiilor financiare ar putea fi atît semnificative, cît și permanente.

IV.1 Inspectoratul Fiscal Principal de Stat

Pentru întreținerea organelor Serviciului Fiscal de Stat (în continuare – SFS), în anul 2013 au fost planificate din bugetul de stat alocații în sumă totală de 268,0 milioane lei, dintre care: de la

componenta de bază – 228,7 milioane lei, și mijloace speciale – 39,3 milioane lei. Veniturile din mijloace speciale au fost precizate în sumă de 38,2 milioane lei, fiind acumulate 39,7 milioane lei, ceea ce constituie 103,9%, sau cu 1,5 milioane lei mai mult față pe prevederile anuale.

Obiectivul auditului a constat în oferirea unei asigurări rezonabile referitor la faptul că activitățile, tranzacțiile și informațiile reflectate în situațiile financiare pe anul 2013 de către organele auditate ale SFS, sub toate aspectele semnificative, prezintă real situațiile financiare și patrimoniale, bazate pe datele evidenței contabile, iar gestionarea fondurilor publice este conformă prevederilor legale, cu formularea concluziei de audit asupra conformității și a opiniei de audit asupra raportului financiar consolidat.

Reieșind din rezultatele activităților de audit, Curtea de Conturi a expus *o opinie fără rezerve* prin care se atestă că raportul financiar consolidat al IFPS la situația din 31.12.2013, sub toate aspectele semnificative, cu excepția efectelor posibile ce decurg din reflectarea reală a situațiilor patrimoniale, acestea fiind generate de perioadele precedente, oferă o imagine reală și fidelă a situației financiare și a celei patrimoniale ale organelor SFS, fiind întocmite în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil entităților publice.

Principalele constatări

Sinteza constatărilor auditului Curții de Conturi a relevat:

- prezența problematicii condiționate de acordarea concomitentă a statutului de executori secundari de buget atât IFPS, cât și IFST, urmare a cărui fapt, în condițiile actualei structuri organizatorice a organelor SFS, se atestă situația suportării unor cheltuieli suplimentare, ceea ce determină întreprinderea măsurilor de optimizare, inclusiv prin posibilă centralizare instituțională;
- necesitatea reglementării disponibilului mijloacelor de transport, prin stabilirea numărului-limită al acestora pentru organele SFS, a căror activitate include frecvente deplasări în teritoriu;
- nereglementarea constituirii mijloacelor speciale provenite din prestarea serviciilor de dare în locațiune a spațiilor de către organele SFS;
- nerespectarea, în unele cazuri, a reglementărilor privind înregistrarea în evidența contabilă și legalizarea drepturilor asupra bunurilor gestionate de organele SFS, ceea ce afectează raportarea reală a situației patrimoniale;
- lipsa spațiilor proprii pentru IFPS și 12 IFST, fapt ce condiționează luarea în locațiune a spațiilor de la diverși agenți economici, în acest aspect auditul atestând necesitatea creării condițiilor de lucru optime și optimizării cheltuielilor aferente întreținerii acestora, inclusiv prin întreprinderea măsurilor de asigurare cu spații proprii.

De asemenea, auditul menționează nerespectarea de către Î.S. „Fiscservinform” a propriei Metodologii de calculare a prețurilor la serviciile prestate și bunurile livrate, precum și admiterea mai multor nereguli și carențe în administrarea fondurilor financiare și patrimoniale ale întreprinderii.

Concluzii

Inspectoratul Fiscal Principal de Stat a asigurat în anul 2013 conformitatea utilizării mijloacelor publice și gestionării fondurilor publice, cu excepția neconformităților admise la executarea cheltuielilor pentru retribuirea muncii, întreținerea mijloacelor de transport, efectuarea achizițiilor publice, gestionarea situației patrimoniale, precum și la formarea prețurilor pentru serviciile prestate de către Î.S. „Fiscservinform”, al cărei fondator este IFPS.

Raportul financiar consolidat al IFPS la situația din 31.12.2013, sub toate aspectele semnificative, oferă o imagine reală și fidelă a situației financiare și a celei patrimoniale ale organelor SFS, fiind întocmite în conformitate cu cadrul de raportare financiară, aplicabil entităților publice.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- examinarea situației referitor la necorespunderea atribuirii statutului, drepturilor și obligațiilor, în calitate de executori secundari de buget, concomitent IFPS și IFST, cu înaintarea propunerilor de reglementare în modul stabilit, inclusiv cu optimizarea și centralizarea instituțională, după caz;
- revizuirea cadrului regulator aferent evidenței contabile în instituțiile publice, cu includerea prevederilor ce țin de: (i) reflectarea cheltuielilor aferente dezvoltării și mentenanței adaptive a sistemelor informaționale la majorarea costului acestora; (ii) ajustarea valorii contabile la valoarea cadastrală a bunurilor imobile gestionate de instituțiile publice.

IV.2 Serviciul vamal

Pentru anul 2013, Serviciului Vamal i-au fost alocate mijloace de la bugetul de stat, pe toate componentele, în sumă totală de 299,0 milioane lei, cheltuielile de casă și cele efective constituind 296,0 milioane lei (99,0%) și, respectiv, 310,5 milioane lei (103,7%). Alocațiile de la componenta de bază au constituit 94,5%, care reprezintă ponderea majoră în totalul resurselor de finanțare a executării de casă a cheltuielilor. Pentru perioada auditată au fost precizate venituri de mijloace speciale în sumă de 3,3 milioane lei și cheltuieli în sumă de 3,4 milioane lei, fiind executate venituri în sumă de 3,8 milioane lei (115,6%) și cheltuieli în sumă de 3,3 milioane lei (99,5%).

Obiectivul auditului a constat în oferirea unei asigurări rezonabile referitor la faptul că activitățile, tranzacțiile și informațiile reflectate în raportul financiar consolidat pe anul 2013 al SV, în toate aspectele semnificative, prezintă real situațiile financiare și patrimoniale bazate pe datele evidenței contabile, iar gestionarea fondurilor publice este conformă prevederilor legale.

Reieșind din rezultatele activităților de audit, Curtea de Conturi a atestat că SV a admis carențe în elaborarea și aprobarea reglementărilor interne, în procesul de efectuare a unor cheltuieli, precum și deficiențe în sistemul de control intern la compartimentul gestionarea patrimoniului. Astfel, gestionarea fondurilor publice este conformă prevederilor legale, cu excepția unor deficiențe în aspectul conformității proceselor de executare a mijloacelor financiare și raportare a situației patrimoniale. În special, se atestă nevalorificarea mijloacelor acordate din surse externe, neconformități la administrarea patrimoniului public și gestionarea procesului de achiziții publice.

Totodată, echipa de audit a exprimat **o opinie cu rezerve** asupra raportului consolidat, prin care se atestă că acest raport, sub toate aspectele semnificative, oferă o imagine reală și fidelă a situațiilor financiare și patrimoniale ale SV, cu situația la 31.12.2013, fiind întocmit conform cadrului aplicabil de raportare financiară, cu excepția aspectelor ce țin de plenitudinea înregistrării în evidența contabilă a valorii imobilelor.

Principalele constatări

Deși unele procese operaționale ale SV au asigurat respectarea cadrului legislativ-normativ, altele generează anumite neconformități, precum:

- carențe în elaborarea și aprobarea reglementărilor interne, fapt ce reduce gradul de informare a salariaților despre drepturile lor și poate crea dificultăți în sancționarea abaterilor disciplinare, precum și poate influența deciziile judiciare pe cazurile legate de conflictele de muncă și recuperarea prejudiciilor;
- efectuarea cheltuielilor cu depășirea limitelor aprobate, ca rezultat al formării și utilizării stocurilor mari de materiale, neasigurând astfel o raportare veridică a mijloacelor publice;
- neînregistrarea în evidența contabilă a 29 de imobile cu suprafața totală de 1894,6 m² și la OCT a 30 de imobile cu suprafața totală de 6900 m²; incorectitudinea raportării unor imobile; abordarea nesistemică a regulilor privind inventarierea și evidența patrimoniului, generând raportarea neveridică a situației patrimoniale și riscul neasigurării integrității acestuia, concomitent nefiind înaintate propuneri de conformare a prevederilor Hotărârii Guvernului nr.351 din 23.03.2005²¹ la situația reală;
- nevalorificarea în anul 2013 a mijloacelor financiare acordate din surse externe, în sumă de 11,9 milioane lei, sau 91,0% din totalul sumei alocate în cadrul proiectului IMPEFO, cauzată de desfășurarea pe o perioadă îndelungată a procedurilor de achiziții;
- neasigurarea în deplină măsură a regularității procesului de achiziții, fapt ce relevă nivelul redus al activității grupurilor de lucru pentru achiziții la organizarea și documentarea procedurilor de achiziții, precum și la întocmirea dosarelor de achiziții.
- Se atestă și unele situații problematice, inclusiv generate de desfășurarea pe o perioadă îndelungată a procedurilor de achiziții, nevalorificarea în anul 2013 a mijloacelor financiare acordate din surse externe, în sumă de 11,9 milioane lei, sau 91,0% din totalul sumei alocate în cadrul proiectului IMPEFO.

Concluzii

Efectuarea, cu unele abateri, a cheltuielilor de către SV, nerespectarea procedurilor reglementate la contabilizarea unor imobile și a normelor de inventariere, unele carențe admise la efectuarea achizițiilor și neînregistrarea drepturilor asupra patrimoniului gestionat denotă necesitatea de identificare a remediilor adecvate și eficiente pentru corectarea abaterilor constatate și înlăturarea problemelor existente, în scopul consolidării managementului financiar și sistemului de audit intern.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- propuneri privind modificarea Hotărârii Guvernului nr.351 din 23.03.2005, ținând cont de situația reală privind patrimoniul administrat de SV.

IV.3 Ministerul Tineretului și Sportului

²¹ Hotărârea Guvernului nr.351 din 23.03.2005 „Cu privire la aprobarea listelor bunurilor imobile proprietate publică a statului și la transmiterea unor bunuri imobile”.

Pentru anul 2013 Ministerului Tineretului și Sportului i-au fost aprobate mijloace financiare de la bugetul de stat (pe toate componentele) în sumă totală de 88985,4 mii lei, fiind executate 87484,8 mii lei (98,3%). Comparativ cu anul 2010, MTS i-au fost majorate alocațiile bugetare cu 38071,9 mii lei. Peste 87,5% din mijloace au fost alocate măsurilor sportive, 6,6% – acțiunilor pentru tineret, iar 5,9% – cheltuielilor administrative.

Obiectivul auditului a constat în oferirea unei asigurări rezonabile referitor la faptul că raportul financiar consolidat, întocmit de MTS și de unele instituții din subordine pe anul 2013, în toate aspectele semnificative prezintă o imagine reală și fidelă asupra situațiilor financiare și patrimoniale raportate.

Reieșind din rezultatele activităților de audit, Curtea de Conturi a atestat disfuncționalități și neajunsuri de organizare și funcționare a sistemului financiar-contabil, nerespectarea prevederilor legale, acest fapt evidențiind curențe în procesul de planificare bugetară, iregularități la executarea și raportarea cheltuielilor, în organizarea și ținerea evidenței contabile, precum și un control insuficient asupra sistemului general de gestiune a patrimoniului public. Neregulile menționate au servit temei pentru exprimarea *opinieii cu rezerve asupra Raportului consolidat*.

Principalele constatări

Sinteza constatărilor auditului a relevat următoarele.

- Nerespectarea cadrului regulator și neasigurarea în deplină măsură a managementului ministerial asupra procesului de achiziții, fapt ce a permis admiterea unor nereguli.
- Nivelul insuficient al sistemului de control intern în cadrul MTS și instituțiilor subordonate a cauzat gestionarea irelevantă a patrimoniului, exprimată prin: neînregistrarea la OCT a unor imobile; neidentificarea apartenenței unor imobile; transmiterea în locațiune a unor imobile cu includerea în contract a unor clauze în defavoarea instituției; abordarea superficială și nesistemică a regulilor privind inventarierea și evidența patrimoniului.
- Nerespectarea cadrului legal la desfășurarea măsurilor sportive și acțiunilor pentru tineret, fapt ce a condiționat nivelul redus de monitorizare a mijloacelor alocate în aceste scopuri.
- Managementul insuficient în derularea proiectelor finanțate în cadrul Programului de granturi a afectat conformitatea modului de finanțare a proiectelor, organizarea și funcționarea comisiilor de evaluare și selectare a solicitanților, procedura de evaluare și selectare a proiectelor, executarea contractului de finanțare, procedura de raportare și justificare a cheltuielilor.
- Managementul financiar și controlul intern neadecvat constat la unele instituții din subordine nu a asigurat încasarea veniturilor la componenta mijloace speciale, conform calculelor efectuate.
- Nu a fost asigurată inventarierea tuturor elementelor de activ și pasiv, nefiind efectuată inventarierea patrimoniului, a decontărilor și nici determinate, la timp și corect, rezultatele inventarierii, fapt ce afectează corectitudinea rapoartelor financiare.
- Nu a fost respectată disciplina financiară, ceea ce a determinat efectuarea unor cheltuieli cu depășirea devizului aprobat.
- În lipsa unei planificări reale a cheltuielilor, nu au fost respectate principiile de bază și caracteristicile calitative ale contabilității, care prevăd separarea patrimoniului și datoriilor.
- Datoriile debitoare, la 31.12.2013, la toate componentele, au constituit suma de 12656,4 mii lei, sau cu o majorare față de începutul anului de 10492,2 mii lei, acestea fiind formate ca rezultat al plăților în avans pentru mărfuri, lucrări și servicii, conform contractelor încheiate, și al

neprezentării rapoartelor privind justificarea cheltuielilor în cadrul desfășurării acțiunilor pentru tineret și măsurilor sportive, precum și deconturilor de avans de către unii titulari de avans.

- De asemenea, s-a relevat o problemă majoră privind situația în care pregătirea și participarea sportivilor, antrenorilor și tehnicienilor la competițiile sportive internaționale se realizează din sursele financiare acordate de structurile internaționale și europene de profil etc., prin prisma cadrului legislativ național care conține prevederi contradictorii referitor la impozitarea acestor mijloace, precum și la calcularea contribuțiilor de asigurări sociale de stat și primelor de asigurări obligatorii de asistență medicală.

Concluzii

Managementul insuficient și lipsa elementelor de control intern în cadrul MTS și instituțiilor subordonate au condiționat neconformitatea utilizării unor mijloace financiare. Neregularitățile și abaterile constatate denotă curențe la toate etapele procesului bugetar. În special, se atestă deficiențe la etapele de planificare, executare și raportare a cheltuielilor, precum și de alocare și utilizare a mijloacelor publice destinate acțiunilor pentru tineret și măsurilor sportive.

Prin managementul financiar și controlul intern neadecvat stabilit la unele instituții din subordine nu a fost asigurată încasarea veniturilor de mijloace speciale conform calculelor efectuate, reflectarea în evidența contabilă a unor imobile, fiind efectuată superficial inventarierea elementelor de activ și pasiv. Nerespectarea disciplinei financiare a determinat efectuarea unor cheltuieli cu depășirea devizului aprobat.

Totodată, rămîne deschisă problema calculării și achitării unor contribuții, devenind stringentă necesitatea revizuirii cadrului legal în vederea soluționării situației create.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- examinarea situației privind necesitatea elaborării cadrului normativ referitor la uniformizarea normelor de drept aferente raporturilor sociale ce țin de impozitarea mijloacelor financiare acordate de structurile sportive internaționale și europene federațiilor naționale de profil și Comitetului Național Olimpic.

IV.4. Auditul situațiilor financiare ale Centrului pentru Drepturile Omului²²

Centrul pentru Drepturile Omului este o instituție publică independentă, funcțiile de bază ale căruia constau în garantarea respectării drepturilor și libertăților constituționale ale omului în Republica Moldova, perfecționarea legislației ce ține de domeniul apărării drepturilor omului, instruirea juridică a populației.

Obiectivul auditului a constat în atestarea corectitudinii întocmirii și prezentării, în toate aspectele semnificative, a situațiilor financiare raportate de entitate la situația din 31.12.2013, cu expunerea opiniei asupra raportului financiar.

²² Legea cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) nr.52 din 03.04.2014.

În baza activității de audit desfășurate, au fost constatate deficiențe în instituirea sistemului de evidență contabilă al instituției, care au generat un șir de erori și neconformități în contabilizarea mijloacelor publice și au afectat semnificativ veridicitatea informațiilor prezentate în Raportul financiar al instituției la situația din 01.01.2014. Astfel, echipa de audit a exprimat *opinia cu rezerve* a situațiilor financiare auditate.

Principalele constatări

Auditul a atestat situații problematice generate de prevederile contradictorii ale cadrului legal instituțional, cele din urmă referindu-se la structura organizatorică cu subordonări duble a Centrului și delegarea confuză a responsabilităților.

Totodată, au fost constatate unele neconcordanțe între diferite prevederi ale cadrului legislativ-normativ ce reglementează procedura de evaluare a performanței funcționarilor publici, care restricționează tratarea echitabilă a acestora.

Recomandări Parlamentului

- să revadă cadrul legislativ instituțional al Centrului pentru Drepturile Omului în vederea creării unii structuri organizatorice bine determinate și transparente;

Să solicite Guvernului:

- armonizarea cadrului legislativ-normativ ce reglementează procedura de evaluare a performanței funcționarilor publici.

CAPITOLUL V. Auditul conformității

Auditul conformității este o parte integrantă a mandatului Curții de Conturi, acesta avînd drept obiectiv verificarea conformității activităților din cadrul entităților sectorului public în raport cu cadrul legislativ-normativ, implicînd raportarea cu privire la gradul în care entitatea auditată este responsabilă pentru acțiunile sale și pentru exercitarea bunei guvernări.

Conform principiilor fundamentale de audit, auditul conformității este important prin faptul că organismele guvernamentale, programele și activitățile întreprinse sînt deseori create în virtutea unor legi speciale sau regulamente. Factorii de decizie trebuie să știe dacă baza legală și normativă a fost respectată, dacă are rezultatele dorite și dacă nu – ce revizuiuri sînt necesare.

V.1 Procesul de deetatare a proprietății publice și a activităților postprivatizare

Politica statului în domeniul administrării și deetatării proprietății publice este promovată de Ministerul Economiei, iar realizarea activităților de administrare și deetatare a proprietății publice de stat este exercitată de către Agenția Proprietății Publice (în continuare – APP), în limitele competențelor atribuite legal, inclusiv prin colaborarea cu organele centrale de specialitate ale administrației publice și cu AAPL.

Obiectivul auditului a constat în evaluarea dacă acțiunile APP au fost conforme cadrului legal, în scopul respectării și monitorizării proceselor de evidență și privatizare a proprietății publice prin modalitățile de privatizare, legal stabilite.

Principalele constatări

În perioada auditată APP, în calitatea sa de instituție responsabilă pentru asigurarea exercitării conforme a activităților de deetatare și postprivatizare a proprietății publice, a întreprins măsuri de realizare și monitorizare a acestor activități, inclusiv prin aprobarea proceselor sistemului de control intern, totodată fiind identificate unele nereguli și curențe la deetatarea proprietății publice și în activitățile postprivatizare. Astfel:

- în aspectul *evidenței patrimoniului public*, s-a constatat neconformitatea ținerii Registrului patrimoniului public, care nu conține date privind terenurile aferente. De asemenea, a fost identificată necorespunderea datelor privind suprafața bunurilor imobile din Registrul patrimoniului public, Registrul bunurilor imobile și din listele bunurilor imobile proprietate a statului, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.351 din 23.03.2005²³, ceea ce nu oferă o informație veridică/exhaustivă despre bunurile proprietate publică;
- cu referire la *vânzarea acțiunilor statului* la Bursa de Valori și la privatizarea bunurilor proprietate publică de stat prin licitații cu strigare, nu au fost stabilite neconformități semnificative. În același timp, privatizarea bunurilor statului prin aceste modalități nu a favorizat dezvoltarea bunurilor privatizate;
- la privatizarea bunurilor prin *concursuri comerciale și investiționale*, auditul a stabilit că desfășurarea acestor modalități este însoțită uneori de neconformități și dificultăți cauzate de aplicarea insuficientă a elementelor de control intern, precum: admiterea participanților la concurs ce nu întrunesc condițiile regulamentare; lipsa de monitorizare a îndeplinirii condițiilor suplimentare asumate prin contractele de vânzare-cumpărare; lipsa reglementărilor pentru situațiile de reducere a prețurilor inițiale de vânzare a bunurilor expuse la privatizare etc. La capitolul monitorizarea executării obligațiilor stabilite în contractele de vânzare-cumpărare a bunurilor proprietate publică, APP nu dispune de procese complexe de control intern, ceea ce, în unele cazuri, determină nerealizarea scopurilor propuse în vederea dezvoltării economice durabile a entităților;
- *privatizarea încăperilor nelocuibile date în locațiune* este însoțită de curențe și situații problematice, exprimate prin: lipsa, în unele cazuri, a acordului gestionarului; înstrăinarea patrimoniului public în baza deciziilor instanței de judecată, fapt ce condiționează un eventual risc de neobținere a unor posibile venituri în buget ca rezultat al diminuării valorii acestuia etc.;
- verificarea conformității *privatizării terenurilor aferente* a identificat situații problematice, condiționate de lipsa unor reglementări exhaustive. Astfel, prețul normativ al pământului, determinat conform actualelor reglementări, este în discordanță semnificativă cu prețul de piață, fapt ce determină neobținerea posibilelor venituri la buget. De asemenea, normele legale privind

²³ Hotărârea Guvernului nr.351 din 23.03.2005 „Cu privire la aprobarea listelor bunurilor imobile proprietate publică a statului și la transmiterea unor bunuri imobile” (în continuare – Hotărârea Guvernului nr.351 din 23.03.2005).

bunurile întreprinderilor de stat incluse în lista bunurilor nepasibile de privatizare nu stabilesc expres posibilitatea comercializării unor părți separate de bunul inclus în listă. În astfel de circumstanțe, s-a permis comercializarea acestora, care sînt parte integrantă a bunului nepasibil de privatizare;

- cu referire la proiectele de *parteneriat public-privat*, auditul a constatat unele probleme și neconformități la etapele de inițiere, implementare și raportare a rezultatelor executării proiectelor, situație ce impune necesitatea consolidării mai multor acțiuni, în special ce ține de elaborarea proceselor de control intern privind exercitarea competențelor de monitorizare și evaluare a parteneriatelor public-private;
- normele legale privind bunurile întreprinderilor de stat, incluse în lista bunurilor nepasibile de privatizare, nu stabilesc expres posibilitatea comercializării unor părți separat de bunul inclus în lista celor nepasibile de privatizare, iar în cazul comercializării – care ar fi acestea.

Concluzii

Sistemul de control intern insuficient privind evidența și privatizarea patrimoniului public nu asigură în deplină măsură: plenitudinea datelor din Registrul patrimoniului public; conformitatea privatizării bunurilor prin concurs comercial și concurs investițional și a încăperilor nelocuibile date în locațiune; monitorizarea executării obligațiilor stabilite în contractele de vânzare-cumpărare a bunurilor proprietate publică.

Reglementările actuale privind determinarea prețului normativ al pămîntului nu echilibrează/ajustează prețul de piață, ceea ce determină o discrepanță între aceste două prețuri, situație ce influențează la neobținerea veniturilor în buget.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- ajustarea datelor privind bunurile imobile proprietate a statului din Registrul patrimoniului public, Registrul bunurilor imobile și listele bunurilor imobile proprietate a statului, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr.351 din 23.03.2005;
- elaborarea și aprobarea, în modul stabilit, a reglementărilor privind obligativitatea comercializării bunurilor statului, în special a încăperilor nelocuibile date în locațiune și a terenurilor aferente, cu echilibrarea valorii acestora expuse spre vânzare la prețul de piață.

V.2 Procesul de avizare, aprobare și formare a prețurilor la medicamente

Ministerul Sănătății, prin intermediul Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, avizează, aprobă și înregistrează prețurile de producător la medicamente în conformitate cu metodologia aprobată de Guvern. Conform cadrului legal²⁴, AMDM îi revin responsabilitățile de avizare a prețului de producător la medicamente, precum și de administrare a Catalogului național de prețuri de producător la medicamente.

²⁴ Hotărîrea Guvernului nr.71 din 23.01.2013 „Cu privire la aprobarea Regulamentului, structurii și efectivului-limită ale Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale”.

Obiectivul auditului a constat în evaluarea conformității aplicării cadrului legal la exercitarea/realizarea proceselor de avizare, aprobare și formare a prețurilor la medicamente prin prisma responsabilităților atribuite AMDM, precum și MS.

Principalele constatări

Reieșind din rezultatele activităților de audit, Curtea de Conturi a atestat că, deși în procesul de aprobare și înregistrare a prețurilor de producător la medicamente nu au fost constatate abateri semnificative, cu excepția nerespectării, în unele cazuri, a termenului de publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a ordinelor MS privind înregistrarea prețului de producător la medicamente, totuși nivelul redus al sistemului MFC privind aplicarea cadrului legal în exercitarea/realizarea proceselor de avizare, aprobare și formare a prețurilor la medicamente prin prisma responsabilităților atribuite AMDM, precum și MS, a avut ca efect admiterea stabilirii unor costuri suplimentare pentru populație.

Sinteza constatărilor auditului Curții de Conturi a relevat următoarele.

- Monitorizarea neconformă a procesului privind avizarea prețurilor de producător la medicamente, fiind identificate unele nereguli și abateri de la prevederile legale.
- Nerespectarea de către AMDM a conformității procedurii de verificare a setului de documente prezentat pentru evaluarea prețului de producător la medicamente, iar de către MS – a procedurii de avizare a cererii și documentelor depuse de solicitanți.
- În acest context, auditul a identificat: 332 de medicamente la care prețurile au fost stabilite în lipsa fișei de evaluare; aprobarea neregulamentară a prețurilor de producător la 36 de medicamente generice în raport cu prețurile medicamentelor originale; nerespectarea normelor legale la avizarea prețurilor de producător pentru medicamentele produse în țările-membre ale Comunității Statelor Independente; nerespectarea prevederilor legale privind calcularea conformă a prețurilor de producător la unele medicamente.
- AMDM nu dispune de toate Cataloagele naționale de prețuri pentru perioadele precedente anului de gestiune, ceea ce confirmă lipsa evidenței sistemice a prețurilor aprobate la medicamente pentru perioadele precedente.
- Necalcularea conformă a prețurilor de producător la unele medicamente și aprobarea altor prețuri de producător decât cele calculate, ceea ce a avut ca efect stabilirea unor costuri suplimentare pentru populație, doar în cazurile identificate de audit acestea constituind suma estimativă de 4,9 milioane lei.
- Nerespectarea procedurii de avizare a cererii și documentelor de însoțire depuse de solicitanți.
- Stabilirea contrar prevederilor legale a prețurilor la unele medicamente în lipsa fișei de evaluare.
- Neregularitatea aprobării prețurilor de producător a unor medicamente generice în raport cu prețurile medicamentelor originale.
- Nefuncționalitatea deplină a SI automatizat „Nomenclatorul de stat al medicamentelor”, fapt ce a condiționat ținerea manuală a evidenței cantitativ-valorice a medicamentelor pe piața farmaceutică a Republicii Moldova.
- Nerespectarea normei legale la avizarea prețului de producător pentru medicamentele produse în CSI.

De asemenea, se remarcă prezența unor situații problematice rezultate din incertitudinile cadrului legal aferent procesului de avizare a prețurilor de producător la medicamente, ceea ce condiționează următoarele.

- Baza de comparare a prețurilor de producător la medicamentele produse în țările-membre ale CSI nu este una relevantă, dat fiind faptul că se operează cu noțiuni diferite după conținut.
- Nu sînt prevăzute acțiunile ce urmează să fie întreprinse de către AMDM în cazurile în care producătorul nu acceptă prețul calculat conform Regulamentului cu privire la modul de aprobare și înregistrare a prețurilor de producător la medicamente și altele.
- Deși implementarea integrală a SI automatizat „Nomenclatorul de stat al medicamentelor” era preconizată începînd cu anul 2006, nefuncționalitatea deplină a acestuia a determinat lipsa: informațiilor despre controlul asupra acumulării, păstrării și utilizării resurselor informaționale privind circulația medicamentelor; controlului importului/exportului medicamentelor înregistrate și al celor neînregistrate; monitorizării vânzărilor cu amănuntul a medicamentelor din farmacia; monitorizării livrărilor angro către farmaciile IMSP; controlului asupra producerii medicamentelor la întreprinderile autohtone de producție farmaceutică; analizei multiaspectuale a informațiilor calitativ-cantitativ-valorice despre medicamentele aflate legal pe piața farmaceutică.
- În aceste circumstanțe survine riscul nemonitorizării totale a situației pe piața farmaceutică din țară.

Totodată, buna realizare a proceselor de avizare, aprobare și formare a prețurilor la medicamente este afectată și de nivelul existent de implementare a elementelor sistemului de control intern. Acest fapt lipsește conducerea MS și a AMDM de oferirea unei asigurări rezonabile asupra îndeplinirii obiectivelor instituționale, potrivit competențelor delegate, din cauza: irelevanței mediului de control din cadrul AMDM asupra îndeplinirii de către angajați a sarcinilor și obligațiilor delegate; neidentificării și negestionării riscurilor care pot afecta sistemic procesele de avizare, aprobare și formare a prețurilor la medicamente; lipsei procedurilor de monitorizare a procesului de formare a prețului de producător, exprimată prin neimplicarea conducerii AMDM în punctele-cheie ale sistemului de control intern.

Se constată insuficiența comunicării și coordonării interinstituționale în cadrul proceselor de avizare, aprobare și formare a prețurilor de producător la medicamente, inclusiv lipsa verificărilor periodice din partea MS, fapt ce a condiționat deficiențe în realizarea acestor procese și care supune riscului asigurarea conducerii MS privind conformitatea aplicării de către AMDM a prevederilor legale.

Concluzii

Cu toate că MS, prin intermediul AMDM, a întreprins măsuri vizînd crearea unui mecanism de stabilire a modului de avizare, aprobare și formare a prețurilor de producător la medicamente, se atestă unele deficiențe și probleme ce influențează conformitatea desfășurării acestor procese, cu prezența unor situații privind incertitudinile cadrului legislativ-normativ aferent procesului de avizare a prețurilor de producător la medicamente, perfecționarea căruia ar trebui orientată spre stimularea reducerii prețurilor la producția de medicamente pe piața farmaceutică din Republica Moldova și ar determina un nivel conform de realizare a politicii statului în domeniul produselor medicamentoase.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- intensificarea monitorizării proceselor de avizare, aprobare și formare a prețurilor la medicamente în vederea realizării politicilor de domeniu, în special pentru asigurarea calității și accesibilității populației la sistemul de asistență cu produse medicamentoase;
- examinarea situației privind relevanța cadrului legal aferent proceselor de avizare, aprobare și formare a prețurilor la medicamente, cu perfectarea și înaintarea propunerilor de rigoare;
- consolidarea acțiunilor de asigurare a controlului asupra respectării modalității de formare a prețurilor la medicamentele comercializate și plasate pe piața internă.

V.3 Administrarea taxei pe valoarea adăugată

Responsabilitatea conducerii organelor *cu atribuții în reglementarea și administrarea TVA* constă în organizarea unui sistem eficient de control intern, care ar asigura conformitatea administrării TVA, cu respectarea principiilor transparenței și răspunderii, eficienței, eficacității și legalității, precum și elaborarea unor proceduri documentate privind prevenirea, descoperirea și raportarea suspiciunilor de fraudă.

Importanța TVA și impactul deosebit al variațiilor încasărilor din TVA asupra bugetului de stat sînt demonstrate de cota ridicată pe care această taxă o deține în totalul surselor bugetare în anul 2013, precum și în anii precedenți.

Misiunile de audit asupra conformității administrării TVA în anul 2013 s-au desfășurat la Serviciul Fiscal de Stat și la Serviciul Vamal.

Obiectivul auditului a constat în oferirea unei asigurări rezonabile că sistemul de management și control intern organizat de către aceste organe garantează conformitatea administrării TVA cu reglementările aprobate.

Auditul conformității administrării taxei pe valoarea adăugată de către Serviciul Fiscal de Stat

Veniturile din TVA administrate de organele SFS în anul 2013 au constituit 20% din totalul veniturilor încasate în BPN, înregistrînd o tendință de creștere față de anul 2012 cu 1,6 puncte procentuale. Potrivit datelor raportate, TVA administrată de organele SFS a fost încasată în sumă totală de 3989,8 milioane lei, inclusiv 3945,1 milioane lei TVA încasată în BS, și 44,6 milioane lei – la nivel de UTA Găgăuzia. Veniturile executate la capitolul TVA (3989,8 milioane lei) au atins un nivel de realizare față de indicii planificați de 99,8%, sau cu 13,8% mai mult față de anul 2012, iar față de calculul obligației fiscale a contribuabililor la capitolul TVA – un nivel de realizare de 95,5%. Ca rezultat al acestui grad de execuție față de BPN, a fost formată o diferență neachitată dintre calculat și încasat în sumă de 187,4 milioane lei.

Principalele constatări

Sinteza constatărilor auditului Curții de Conturi a relevat următoarele.

- Evoluția restanțelor fiscale la capitolul TVA ce atestă o tendință continuă de creștere a acestora de la 303,5 milioane lei în anul 2011 pînă la 488,9 milioane lei în anul 2013, fiind condiționată în unele cazuri de măsurile insuficiente de încasare a acestora de către organele SFS.

- Unele curențe privind administrarea supraplăților a determinat micșorarea sumelor calculate și îmbunătățirea nivelului de execuție a indicatorilor planificați și raportați cu circa 37,8 milioane lei.
- Neconlucrarea operativă a structurilor din cadrul organelor SFS responsabile de administrarea produsului informațional „Lista agenților economici înregistrați ca plătitori de TVA, ce nu au prezentat Declarația privind TVA” a afectat veridicitatea și actualitatea informațiilor prezentate.
- Abordarea diferită de către IFS teritoriale a administrării facturilor fiscale restituite de către agenții economici cărora li s-a anulat înregistrarea ca plătitori de TVA a fost condiționată de nestabilirea de către IFPS a mecanismului de restituire a facturilor fiscale de către agenții economici cărora li s-a anulat înregistrarea ca plătitori de TVA.
- Nerespectarea de către organele SFS a regulilor cadrului normativ ce reglementează procesul de anulare a înregistrării contribuabilului ca plătitor de TVA a cauzat, în unele cazuri, neinformarea și necalcularea TVA la stocul de mijloace fixe și mărfuri la procurarea cărora TVA a fost trecută în cont.
- Eliberarea de către organele SFS a formularelor de documente primare cu regim special agenților economici cărora deja li s-a anulat înregistrarea în calitate de plătitori de TVA sau în termene proximale datei de anulare a fost condiționată de monitorizarea insuficientă, în unele cazuri, a contribuabililor care prezintă risc pentru administrarea TVA.
- Lipsa unui produs informațional de asigurare a organelor SFS cu informații/date privind facturile fiscale declarate nevalabile ale contribuabililor cărora li s-a anulat înregistrarea ca plătitori de TVA a cauzat trecerea în cont a TVA (în cazurile constatate de audit) în sumă de 22,3 milioane lei.
- Imperfecțiunea cadrului legal cu privire la înregistrarea obligatorie în RGEFF a facturilor fiscale ce depășesc 100,0 mii lei a cauzat lipsa unei evidențe prompte a tranzacțiilor efectuate de agenții economici plătitori de TVA, în vederea depistării de către organele SFS a unor evaziuni fiscale și a pseudoactivității de întreprinzător, care au impact negativ asupra încasărilor în BPN, IFPS înaintînd, în acest sens, de nenumărate ori propuneri de depășire a situației respective, inclusiv prin modificarea Codului fiscal.
- În anul 2013, potrivit datelor raportate de SFS, au fost identificate și declarate 28 de firme-fantomă (cu valoarea estimată a obligației de 76,1 milioane lei), față de cele 38 înregistrate în anul 2012 (cu valoarea estimată a obligației de 127,0 milioane lei).
- Transmiterea neoperativă a informațiilor de către IFS teritoriale către IFPS; obținerea cu întîrziere a răspunsurilor de la IFPS referitor la solicitările parvenite din IFS teritoriale; tergiversarea efectuării controalelor și a vizitelor fiscale, a instituirii posturilor fiscale, precum și lacunele cadrului legal și normativ la acest compartiment au determinat efectuarea tranzacțiilor de către contribuabilii care prezintă risc pentru administrarea TVA cu efectuarea tranzacțiilor per ansamblu în volum de circa 749,1 milioane lei, nefiind achitată TVA la buget.
- Neexecutarea de către MF a documentelor de plată aferente restituirii TVA a avut o tendință de creștere, majorîndu-se cu 72,7 milioane lei față de anul 2012.

Concluzii

Administrarea TVA de către SFS în anul 2013, în linii generale, a fost conformă cadrului legal, însă unele procese necesită îmbunătățiri în vederea asigurării tuturor rigorilor conformității. Existența mai multor curențe se datorează imperfecțiunii cadrului legislativ-normativ în domeniu, prezenței unor

rezerve în consolidarea managementului administrării fiscale în vederea reducerii evaziunii fiscale și excluderii factorilor generatori de condiții favorabile pseudoactivității de întreprinzător, care au impact negativ asupra încasărilor la BPN. Totodată, activitățile auditului confirmă: (i) neregularități la formarea și raportarea supraplăților aferente TVA; (ii) existența rezervelor la capitolul înregistrarea și anularea înregistrării agenților economici în calitate de plătitori de TVA; (iii) carențe în procesul de administrare a facturilor fiscale; (iv) deficiențe în procesul de monitorizare a contribuabililor plătitori de TVA; și (v) neconformități în procesul de restituire a TVA.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- eliminarea normelor ce au admis situații specifice la formarea supraplăților nereale;
- înregistrarea obligatorie în Registrul general electronic al facturilor fiscale a facturilor fiscale cu totalul valorii impozabile ce nu depășește 100,0 mii lei;
- înștiințarea obligatorie și în termene proximale de către notari a organelor SFS privind modificarea fondatorilor;
- instituirea conturilor trezoreriale destinate TVA a contribuabililor, în scopul stopării evaziunilor fiscale în procesul de administrare a taxei respective.

Auditul conformității administrării taxei pe valoarea adăugată de către Serviciul Vamal

Veniturile administrate de către Serviciul Vamal în raport cu veniturile fiscale ale bugetului de stat au înregistrat o creștere continuă, partea semnificativă a acestora revenind tranzacțiilor de import. Sub aspectul funcțiilor de bază de administrare a TVA de către organele vamale, auditul a fost efectuat la Aparatul central al SV, ținându-se cont de faptul că totalitatea tranzacțiilor de import sînt stocate în Sistemul Informațional Integrat Vamal.

Veniturile administrate de către SV în anul 2013 au fost executate în sumă de 14606,1 milioane lei, fiind în creștere față de anul precedent cu 1993,8 milioane lei (15,8%) și, respectiv, cu o depășire de 105,3 milioane lei (0,7%) față de planul indicativ anual stabilit de MF, ponderea majoră a plăților vamale fiind deținută de TVA la import, care a constituit 10106,1 milioane lei (69,2%).

Principalele constatări

Reieșind din rezultatele activităților de audit, Curtea de Conturi a atestat următoarele.

- Deși veniturile au înregistrat o creștere și, în ansamblu, indicii de colectare a veniturilor BS pe anul 2013 real au fost executați, planul indicativ de încasare a veniturilor în aspectul unor categorii de plăți nu a fost executat.
- Administrarea TVA de către SV a fost conformă cadrului legal, însă unele activități necesită îmbunătățiri în vederea asigurării eliminării deficiențelor identificate.
- Astfel, auditul a confirmat că: (i) există rezerve la determinarea valorii în vamă, conform metodelor de vămuire, cu o posibilă ratare a unor venituri la BS, inclusiv la TVA; (ii) completarea lacunară a declarațiilor valorii în vamă DVV-2 generează riscuri privind corectitudinea calculării valorii în vamă a mărfurilor, cu determinarea drepturilor de import aferente acțiunilor de

majorare a valorii în vamă; (iii) menținerea restanțelor agenților economici, inclusiv la TVA formate în baza deciziilor de regularizare, denotă rezerve la disciplina de plată și un risc sporit de neîncasare a acestora; (iv) scutirile și facilitățile vamale acordate la plata drepturilor de import, inclusiv la TVA au un impact asupra volumului veniturilor bugetare.

- Ca rezultat al majorării la finele anului 2013 a planului indicativ de încasare a unor venituri, în aspectul categoriilor de plăți, nu au fost colectate accize în sumă totală de 14,1 milioane lei, inclusiv la gazul lichefiat – 6,7 milioane lei, la bere – 5,8 milioane lei, și la autoturisme – 1,6 milioane lei.
- Administrarea TVA de către SV dispune de unele rezerve la capitulul determinarea valorii în vamă, ceea ce condiționează ratarea unor venituri pasibile (TVA) în bugetul de stat, situațiile identificate de audit însumând circa 926,4 mii lei.
- Restanțele agenților economici față de BS au fost în creștere cu 47,3 milioane lei, care, la 31.12.2013, au constituit 304,9 milioane lei, inclusiv 75,2% din totalul restanțelor o constituie taxa pe valoarea adăugată, care reprezintă plățile în baza deciziilor de regularizare adoptate urmare a controalelor efectuate de subdiviziunile SV, ceea ce denotă rezerve la plata restanțelor.
- La onorarea angajamentelor de plată s-a format un sold creditor cumulativ al agenților economici, care, la 31.12.2013, constituia 166,9 milioane lei – excedentul din drepturile de import/export plătite în avans în perioada 2008-2013.
- Facilitățile fiscale și vamale acordate în temeiul cadrului legal la plata drepturilor de import, inclusiv la TVA, au înregistrat o creștere cu 26,7%, la 31.12.2013 constituind 36,6% din totalul veniturilor administrate de SV în perioada de referință, influențând încasările în BS.
- Tergiversarea integrării modulului „Economist” în Sistemul Informațional Integrat Vamal condiționează în continuare riscul raportării eronate a soldurilor debitoare și creditoare ale agenților economici.

Concluzii

Administrarea TVA a fost conformă cadrului legal, însă SV dispune de rezerve de îmbunătățire a sistemului MFC la determinarea valorii în vamă a mărfurilor, administrarea restanțelor agenților economici formate în baza deciziilor de regularizare, precum și la acordarea scutirilor și facilităților vamale unor rezidenți la plata drepturilor de import, cu impact asupra veniturilor BS.

Se atestă un nivel satisfăcător de conformare la recomandările și cerințele expuse în Hotărârile precedente ale Curții de Conturi, fapt ce a contribuit la îmbunătățirea controlului intern în cadrul proceselor de administrare a TVA, cu unele rezerve de ameliorare.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- intensificarea controlului vamal asupra respectării cadrului legislativ-normativ la trecerea mărfurilor, mijloacelor de transport și persoanelor peste frontiera vamală a Republicii Moldova și la perceperea drepturilor de import/export în BS;
- întreprinderea măsurilor de rigoare pentru fortificarea procesului de administrare a veniturilor, în vederea diminuării și/sau stopării creșterii restanțelor agenților economici la BS;

- revizuirea politicilor de acordare a facilităților fiscale și vamale la plata drepturilor de import, în scopul sporirii încasărilor în BS, cu prioritizarea celor destinate dezvoltării activităților de producție și creării locurilor de muncă;
- prezentarea propunerilor privind includerea produselor medicamentoase în lista mărfurilor importate, în scopul monitorizării lanțului valoric în comerțul interior.

V.4 Managementul financiar la Comisia Națională a Pieței Financiare

În condițiile extinderii și aprofundării reformelor bazate pe principiile economiei de piață, un rol decisiv în asigurarea creșterii economice aparține pieței financiare în ansamblu și participanților acesteia. Piața financiară este unul din principalele mecanisme de atragere a investițiilor și de redistribuire a capitalului, servind drept furnizor principal al resurselor investiționale prin transformarea economiilor în investiții.

Comisia Națională a Pieței Financiare, responsabilă față de Parlament în calitate de autoritate unică de reglementare și control a mai multor sectoare ale pieței financiare nebankare, inclusiv a valorilor mobiliare, asigurărilor, asociațiilor de economii și împrumut și organizațiilor de microfinanțare, este investită cu putere de decizie, de dispensă, de interdicție, de intervenție, de control și de sancționare disciplinară și administrativă, în limitele stabilite de cadrul legislativ-normativ.

Obiectivul auditului a constat în oferirea unei asigurări rezonabile că sistemul MFC organizat de către CNPF garantează că administrarea patrimoniului, precum și efectuarea operațiunilor financiare poartă un caracter legal și regulamentar, iar rapoartele financiare întocmite nu prezintă denaturări semnificative, oferind o imagine fidelă asupra situației financiare și patrimoniale.

Principalele constatări

În baza activității de audit desfășurate s-a constatat că diversitatea prevederilor actelor legislativ-normative, care reglementează activitatea CNPF, deseori sînt contradictorii și fac obiectul unor interpretări diferite din partea autorităților statului. Totodată, neimplementarea unui sistem suficient MFC nu permite îndeplinirea în totalitate a obiectivelor de bază ale CNPF prin respectarea principiilor de economicitate, eficiență, transparență, siguranță a activelor și pasivelor. Această simbioză de situații generează inconveniențe în procesul de administrare eficientă a patrimoniului public de către CNPF, materializate prin:

- planificarea neveridică a veniturilor și cheltuielilor în lipsa procedurilor descrise/metodologiilor de elaborare a bugetului;
- utilizarea tuturor mijloacelor financiare acumulate pentru întreținerea instituției și aprobarea bugetului anual cu deficit bugetar, a cărui sursă de finanțare servesc soldurile acumulate din an în an, acest fapt fiind determinat de lipsa unor reglementări privind formarea și utilizarea soldurilor acumulate, precum și nedelimitarea cu destinație precisă și limitată a mijloacelor financiare aferente cheltuielilor de întreținere a entității de cele necesare pentru dezvoltarea domeniului financiar nebankar;
- instituirea unui cadru normativ-regulator intern de salarizare netransparent, geneza acestui fenomen fiind caracterul neuniform și recomandabil al normelor legale ce reglementează salarizarea angajaților autorităților cu autonomie financiară și aplicarea de către CNPF a unor

metodologii de salarizare caracteristice diferitor ramuri de activitate și instituții/organizații, cu diverse tipuri de proprietate și forme de organizare juridică;

- întocmirea rapoartelor financiare cu abateri de la SNC, fără o descriere exhaustivă în Politica de contabilitate, fapt ce a condiționat denaturarea situațiilor financiare.

Totodată, noțiunea *autoritate publică autonomă* nefiind definită de Codul civil, generează neclarități în aplicarea cadrului legislativ-normativ ce reglementează activitatea CNPF, inclusiv în modul de organizare a evidenței contabile.

Concluzii

Implementarea insuficientă a sistemului MFC, instituit în cadrul CNPF, nu garantează pe deplin conformitatea administrării patrimoniului de stat și efectuării operațiunilor financiare, iar întocmirea rapoartelor financiare cu abateri de la SNC, fără o descriere exhaustivă în Politica de contabilitate, generează denaturarea situațiilor financiare.

În vederea excluderii deficiențelor atestate, sînt necesare: definirea formei organizatorico-juridice; elaborarea unui cadru normativ-metodologic de activitate compatibil cu statutul CNPF; determinarea metodologiei evidenței contabile aplicabilă domeniului și activității autorității; implementarea corespunzătoare a sistemului MFC în cadrul CNPF, care va contribui la remedierea aspectelor negative atestate și la obținerea performanțelor în activitate.

Recomandări Parlamentului

În scopul remedierii situațiilor constatate, să pună în sarcina Comisiilor parlamentare de profil, precum și a Guvernului examinarea problemelor ce țin de conformitatea managementului financiar la Comisia Națională a Pieții Financiare, în vederea:

- luării de atitudine privind statutul CNPF, inclusiv identificarea fondatorului acesteia;
- examinării posibilității de revedere a cadrului legislativ-normativ de reglementare a activității CNPF și delimitării cheltuielilor cu destinație precisă și limitată, în funcție de necesitățile publice de dezvoltare a domeniului financiar nebanca;
- dispunerii autorităților de resort elaborarea politicilor naționale și cadrului legislativ privind remunerarea în sectorul public, inclusiv uniformizarea principiilor și criteriilor de salarizare în autoritățile cu funcții regulatorii și activități noncomerciale.

V.5 Managementul financiar în cadrul Fondului Ecologic Național

Annual statul vizibil sporește alocațiile financiare (bugetare și provenite din fonduri străine) pentru dezvoltarea infrastructurii aferente securității ecologice și mediului ambiant. Gestiunea resurselor publice destinate acestor scopuri este exercitată de unitatea operațională – Fondul Ecologic Național.

Obiectivul auditului a constat în oferirea unei asigurări rezonabile că sistemul MFC organizat de Ministerul Mediului (inclusiv la utilizarea FEN) garantează conformitatea proceselor aferente elaborării, executării și raportării fondurilor publice cu reglementările existente.

Principalele constatări

Urmare a activităților de audit desfășurate în domeniul vizat, mai cu seamă în cadrul FEN și la 12 beneficiari de granturi ecologice (alocate din resursele FEN), precum și probelor de audit acumulate prin evaluarea sistemului de control intern, testarea controalelor-cheie, aplicarea testelor în detaliu asupra operațiunilor economico-financiare au fost stabilite abateri și nereguli, la originea cărora fiind un sistem managerial neracordat principiilor *bunei guvernări*, precum și absența unor strategii/obiective bine definite privind finanțarea acțiunilor de protecție a mediului, fapt ce a generat deficiențe și nereguli, condiționate de:

- neimplementarea de către Ministerul de resort a măsurilor aferente rigorilor legale privind sistemele de control intern;
- absența unor proceduri standardizate și formalizate privind evaluarea impactului, aprobarea, implementarea și monitorizarea proiectelor finanțate din resursele FEN, inclusiv privind criteriile de preselectare a proiectelor;
- inițierea, fără concurs adițional/autentic, a proiectelor investiționale per domeniu în lipsa studiilor de (pre)fezabilitate și de oportunitate, respectiv, fără cuantificarea impactului financiar și social;
- alocarea mijloacelor financiare unor persoane neavând calitatea de beneficiari finali ai proiectelor, cu riscul eludării de către acestea a clauzelor legale/procedurale, neluării în evidență și/sau pierderii drepturilor de proprietate asupra bunurilor rezultate din implementarea proiectelor;
- aprobarea finanțării etapizate a unor proiecte, ceea ce determină tergiversarea implementării acestora și riscul nefinalizării lor, respectiv, amplificarea fenomenului de irosire a resurselor materiale și financiare;
- neconformarea beneficiarilor de proiecte prevederilor Legii achizițiilor publice și neasigurarea de către aceștia a executării calitative a lucrărilor;
- manifestarea conflictelor de interese la aprobarea și implementarea unor proiecte investiționale;
- neîntreprinderea unor măsuri prudente și coerente pentru recuperarea datoriilor debitoare cu termen expirat de achitare, ceea ce determină riscul nerecuperării acestora etc.

Evaluări punctuale privind aprobarea proiectelor

Auditul public extern atestă un spirit dominat de ineficiență și de administrare/monitorizare neconformă a mijloacelor FEN, exprimat, în special, prin faptul că:

- aprobarea proiectelor spre finanțare din contul mijloacelor FEN se efectuează contrar cadrului normativ (în lipsa procedurilor de concurs), fără a fi efectuat un studiu relevant privind justificarea finanțării și/sau respingerii unui proiect;
- procesele-verbale nu sînt însoțite de concluziile de rigoare privind analiza cost-eficiență a proiectelor, care ar servi drept fundamentare pentru aprobarea/respingerea proiectelor ecologice inițiate; avizele experților, în acest sens, sînt preponderent formale, cu titlu recomandabil, expertizele de natură tehnică și financiară fiind neconcludente;
- lipsa de monitorizare din partea MM asupra calității implementării proiectelor, a criteriilor de selectare a proiectelor și a beneficiarilor determină neasigurarea finalității (realizării scopurilor) acestora și, respectiv, riscul imobilizării resurselor financiare;
- practicile de fragmentare a proiectelor (fiecare etapă fiind înregistrată ca proiect separat) nu oferă o imagine fidelă per ansamblu și per proiect, creînd astfel premise/riscuri de deficit al resurselor

financiare, implicit amplificînd fenomenul imobilizării și/sau irosirii acestora, iar obiectivul sectorial fiind compromis;

- irelevanța și/sau vidul cadrului normativ-metodologic/procedural privind modul de gestionare a digurilor de protecție și de raportare a valorii lor determină alocarea mijloacelor aferente proiectelor ecologice de reparație a acestora, fără a ține cont că sînt bunuri de interes public, care nu pot fi urmărite și sechestrate și nu sînt folosite în activitatea de antreprenariat, unii beneficiari fiind concomitent și antreprenori la aceste obiecte, respectiv, condiționează un risc semnificativ de neconformitate în procesul de realizare a proiectelor în cauză.

Referitor la etapa de implementare și monitorizare a proiectelor

Deși Consiliul de administrare (CA) are competențe de elaborare a regulamentelor și instrucțiunilor interne în domeniu, în prezent lipsește o metodologie cu privire la procesul de monitorizare a derulării proiectelor finanțate din FEN. Auditul extern a constatat că CA nu a examinat nici o chestiune privind proiectele monitorizate, precum și privind atingerea scopului proiectelor finanțate. În cadrul MM lipsește un registru exhaustiv al proiectelor monitorizate, cu specificarea la ce stadiu de implementare se află acestea. Procesul de monitorizare se derulează fără stabilirea procedurilor de control intern.

În contextul celor menționate, se atestă că:

- monitorizarea proiectelor finanțate din mijloacele FEN a fost efectuată de către Serviciul evidență și control al FEN cu unele carențe, printre care: modificarea frecventă a documentației de proiect și desenelor tehnice pe parcursul implementării proiectelor; lipsa unui mecanism eficient de monitorizare a calității lucrărilor de construcții, precum și lipsa de personal calificat în această privință; lipsa proiectelor-tip care ar permite utilizarea lor în proiectele similare din mai multe localități etc.;
- lipsa unor reglementări exhaustive privind documentele necesare pentru prezentare de către beneficiar la etapa de executare și finalizare a proiectului, în funcție de tipul lucrărilor executate, precum și a modului de confirmare a recepționării documentelor; neperfectarea în modul corespunzător a dosarelor adiționale;
- CA al FEN nu a aprobat regulamentar modul de confirmare a recepționării documentelor de la beneficiar. Contabilitatea FEN nu dispune de nici o descriere (listă) a documentelor primare care au stat la baza înregistrării cheltuielilor, acestea nefiind sistematizate în ordine cronologică. Ca urmare, lipsa unui mecanism clar, aprobat regulamentar, de acceptare și înregistrare a cheltuielilor aferente proiectelor generează riscul utilizării ineficiente a mijloacelor FEN;
- FEN a acceptat cheltuieli realizate de beneficiarii de proiect fără a deține documentele justificative necesare, fără a se asigura de realitatea valorii lucrărilor executate, precum și fără a avea confirmarea că acestea au fost utilizate conform destinației proiectului;
- deși procesul de execuție a lucrărilor este monitorizat de mai multe persoane și organizații, aceasta nu asigură realizarea calitativă a lucrărilor și ca urmare a generat diferențe privind volumele de lucrări executate;
- diluarea responsabilității privind verificarea volumului lucrărilor executate a condiționat unele cheltuieli suplimentare pentru verificarea calității în construcții, precum și a determinat riscul privind conflictele de interese;
- controalele de rigoare din partea IES privind verificarea corectitudinii de utilizare a mijloacelor financiare și lucrărilor efectuate, corectitudinea întocmirii documentelor justificative poartă un caracter formal și lipsește acest domeniu de monitorizările din partea acestei instituții;

- lipsa unui control intern adecvat la beneficiarii proiectelor, precum și deficiențele existente în cadrul autorităților centrale de profil și FEN în procesul de monitorizare a implementării proiectelor au cauzat majorarea neregulamentară a valorii lucrărilor executate și bunurilor procurate, prin includerea unor cheltuieli neconfirmate documentar privind: clădirile și edificiile provizorii; plata pentru conectarea la rețelele electrice, transportarea muncitorilor, deplasări; perioada rece a anului; consumul de energie electrică; întreținerea direcției, supravegherea tehnică, alte cheltuieli neprevăzute;
- achizițiile publice aferente proiectelor FEN au fost efectuate cu abateri semnificative de la prevederile cadrului legal-normativ în domeniu (efectuarea achizițiilor în condiții de conflict de interese; divizarea neregulamentară a contractelor de achiziții; descalificarea neargumentată a unor oferte; încheierea contractelor, precum și modificarea esențială a ofertei fără desfășurarea licitațiilor publice; majorarea nejustificată a valorii lucrărilor de deviz, precum și majorarea prețurilor la lucrările executate, fără a modifica valoarea lucrărilor contractate; modificări în devizele contractate, fără a întocmi acorduri adiționale; nesolicitarea garanției bancare pentru buna execuție a lucrărilor/contractelor; neasigurarea perfectării și păstrării dosarelor achiziției publice).

Managementul financiar-contabil și control intern

Se relevă o stare neconformă a managementului financiar-contabil, exprimată prin evidență și raportare neautentică, care nu oferă o imagine fidelă privind utilizarea mijloacelor financiare publice. Situația menționată a fost generată de faptul că:

- MM nu a demarat acțiunile de rigoare aferente implementării sistemului MFC;
- cadrul normativ privind metodologia de reflectare a utilizării mijloacelor FEN și a asistenței tehnice nerambursabile este imperfect și nu asigură raportarea tuturor situațiilor financiare;
- nu a fost organizată o comunicare eficientă între structurile implicate în implementarea proiectelor finanțate de FEN, iar Regulamentul UMP nu prevede distribuirea sarcinilor și atribuțiilor între membrii acesteia în vederea asigurării unui control intern adecvat; statutul juridic al oficiilor și unităților de implementare a proiectelor formate pe lângă MM nu corespunde cadrului juridic existent;
- nu au fost elaborate proceduri formalizate și eficiente de monitorizare a unor activități finanțate din contul mijloacelor FEN;
- sistemul de raportare și de consolidare a situațiilor financiare aplicat de către MM nu este unul sincronizat la cel internațional;
- reglementările privind raportarea transferurilor/alocațiilor sînt irelevante, iar sistemul de evidență și raportare financiară utilizat de către instituțiile/organizațiile beneficiare de mijloace financiare sub formă de transferuri nu este compatibil cu cel al instituțiilor publice.

În consecință:

- MM nu dispune de proceduri formalizate cu privire la controlul intern, nu are descrise procesele de lucru și nu are stabilite riscurile activității pentru toate domeniile de activitate, ceea ce afectează buna funcționare a MM și a subdiviziunilor acestuia (inclusiv FEN), precum și prestarea calitativă a serviciilor publice;
- lipsa unor proceduri (controale-cheie) standardizate și formalizate privind asigurarea conformității procesului de aprobare, implementare și monitorizare, finalizare și evaluare a impactului proiectelor finanțate din FEN a determinat existența mai multor abateri de la cadrul legal/normativ în vigoare, prezentarea unor informații neveridice, precum și utilizarea ineficientă a mijloacelor alocate din FEN;

- ca urmare a faptului că UMP din cadrul MM nu au dispus de proceduri formalizate și eficiente de monitorizare a activităților preconizate, a fost admisă autorizarea plăților pentru serviciile de consultanță fără a se asigura de conformitatea și prestarea efectivă a acestora, precum și de oportunitatea rambursării unor cheltuieli; MM nu a informat UIP privind obligațiile contractuale ale consultanților și domeniile în care aceștia urmau să asiste companiile, și nici nu a solicitat de la acestea informații privind perioada de timp utilizată și serviciile real prestate de consultanți; MM a acceptat cheltuielile companiilor de consultanță care nu corespund rigorilor legislației naționale;
- MM nu ține evidența cheltuielilor pentru gestiunea FEN separat de cheltuielile MM, ceea ce generează o situație imposibilă de a stabili exhaustiv cheltuielile aferente întreținerii MM și FEN;
- statutul juridic al oficiilor și unităților de implementare a proiectelor formate pe lângă MM nu corespunde cadrului juridic existent, ceea ce nu permite asigurarea din partea MM a unei monitorizări eficiente a activității acestora. Totodată, lipsesc fundamentările respective pentru funcționarea separată a acestor entități, ceea ce determină riscul utilizării iraționale a mijloacelor bugetare pentru activități administrative în loc să fie utilizate pentru protecția mediului;
- ca urmare a faptului că dările de seamă privind utilizarea mijloacelor FEN includ și rapoartele beneficiarilor de proiecte finanțate din bugetul de stat, care (atât cei finanțați din alte bugete, cât și organizațiile comerciale/necomerciale) nu prezintă MM rapoarte corespunzătoare, nu este asigurată o consolidare uniformă a indicatorilor privind utilizarea mijloacelor FEN, ceea ce nu asigură veridicitatea situațiilor financiare raportate; se relevă, în context, distorsionarea indicilor urmare a consolidării dărilor de seamă privind fondurile ecologice (FEN și fondurile ecologice locale);
- MM și FEN au înregistrat datorii debitoare cu termen de achitare expirat, formate în urma transferării avansurilor din mijloacele FEN și neexecutării lucrărilor și/sau neprezentării de către beneficiarii proiectelor a rapoartelor financiare privind executarea acestora, pentru care nu au fost întreprinse măsuri eficiente de rambursare; nu există actele respective de verificare privind situația datoriilor în cauză; nu au fost stabilite criterii clare de determinare a datoriilor debitoare cu termen expirat de achitare, formate urmare a valorificării mijloacelor FEN, totodată nefiind stabilit modul de conlucrare între serviciul contabil și serviciul juridic ale MM, ceea ce nu a permis recuperarea, în termenul oportun, a datoriilor în cauză.

Concluzii

Incapacitățile/slăbiciunile instituționale identificate în mare măsură reprezintă consecințe ale nealinierii managementului instituțional și financiar principiilor bunei guvernante. Astfel, se atestă perpetuarea, iar în unele cazuri amplificarea factorilor generatori de gestiune ineficientă a mijloacelor FEN, precum și un management necorespunzător, cu efecte negative intereselor publice. Aceste situații sînt cauzate de:

- neaprobarea de către MM a cadrului normativ-metodologic standardizat, precum și neimplementarea sistemelor de control intern, ceea ce generează carențe semnificative în administrarea fondurilor publice;
- lipsa unor strategii și obiective bine definite la gestionarea mijloacelor în cadrul FEN, ceea ce nu a permis realizarea întocmai a scopurilor privind protecția mediului, în ansamblu, și reconstrucția ecosistemelor, în particular;
- necorelarea politicilor din domeniu cu resursele financiare disponibile, neracordarea mijloacelor publice alocate la principiul cost-eficiență și rezultate;

- sistemul neadecvat de supraveghere și control asupra implementării proiectelor FEN;
- necunoașterea și/sau aplicarea eronată de către factorii responsabili atât din cadrul MM și FEN, cât și din cadrul beneficiarilor de proiecte a prevederilor legal-normative ce reglementează domeniul vizat;
- nerespectarea exigențelor managementului financiar-contabil, precum și a normelor de raportare financiară.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- examinarea, în comun cu autoritățile de resort, a problemelor constatate de auditul public extern ce țin de gestionarea FEN, o atenție sporită, în acest sens, acordând asupra relevanței:
 - conformării și demarării unor restructurări instituționale în domeniul administrării FEN;
 - revizuirii atribuțiilor și responsabilităților MM și instituțiilor subordonate în vederea optimizării acestora și eficientizării utilizării mijloacelor publice;
 - aprobării cadrului normativ în materie de evidență și raportare asupra formării și utilizării FEN.

V.6 Conformitatea gestionării fondurilor publice de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor

Auditul conformității gestionării fondurilor publice de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și unele entități subordonate a constatat în oferirea unei asigurări rezonabile că sistemul MFC organizat în cadrul entității garantează conformitatea gestionării fondurilor publice cu reglementările existente.

Obiectivul auditului a urmărit obținerea asigurării asupra faptului că fondurile publice administrate de MTID și unele entități din subordine sînt gestionate conform reglementărilor aprobate.

Principalele constatări

Reieșind din rezultatele activităților de audit, Curtea de Conturi a atestat că:

- MTID, fiindu-i alocate din BS 1705,9 milioane lei pe exercițiul bugetar 2013, a executat cheltuieli în sumă de 1647,7 milioane lei, inclusiv 1201,5 milioane lei – pentru gospodărirea drumurilor, și 407,4 milioane lei – investiții capitale din surse externe, nefiind admise depășiri ale limitei bugetare total aprobate.
- Grație investițiilor masive în anii 2011-2013 de mijloace publice în reabilitarea drumurilor naționale, situația în evoluție s-a ameliorat.
- Se menționează că în cadrul Aparatului central al MTID controalele interne au fost relativ satisfăcătoare, nefiind constatate erori la valorificarea și raportarea tranzacțiilor, fapt ce atestă o asigurare rezonabilă în aspectele semnificative asupra conformității gestionării fondurilor publice.

Sinteza constatărilor auditului Curții de Conturi a relevat următoarele.

- Lipsa unei baze legale și normative adecvate condițiilor și cerințelor actuale în întreținerea, reparația și construcția drumurilor publice, precum și netransmiterea de către MTID a funcției de „beneficiar” Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” (în continuare – Î.S. „ASD”), cu determinarea clară a relațiilor interdepartamentale asupra controlului privind utilizarea mijloacelor fondului rutier și proiectele finanțate din sursele externe.
- Nereflectarea în evidența contabilă de către fondator și, respectiv, neraportarea valorii capitalului social al entităților monitorizate (3404,7 milioane lei), precum și neînregistrarea drepturilor patrimoniale la organele cadastrale și în evidența contabilă în sumă de 64,6 milioane lei, condiționând riscul neasigurării integrității și raportării incorecte a patrimoniului.
- Neexecurarea veniturilor precizate din încasările în fondul rutier provenite din taxe în sumă de 9,8 milioane lei și posibile rezerve de încasări în fondul rutier datorită nesupunerii testării tehnice a circa 40,0% din mijloacele de transport înregistrate în Registrul de stat al transporturilor.
- Nerepartizarea și necoordonarea mijloacelor fondului rutier în sumă de 300,0 milioane lei conform Programelor anuale ale unor lucrări de reparație și întreținere a drumurilor publice în limitele concrete pe obiective și categorii de lucrări.
- Finanțarea spre finele anului de gestiune a unor cheltuieli din fondul rutier pentru întreținerea drumurilor, care în unele cazuri generează nevalorificarea deplină a acestora și/sau achitarea în avans a lucrărilor.
- Absorbția de către MTID, prin intermediul Î.S. „ASD”, a numai 40,0% din mijloacele financiare acordate de donatorii străini potrivit acordurilor de finanțare pentru implementarea Proiectului de Susținere a Programului în Sectorul Drumurilor.

Managementul instituțional al Î.S. „ASD” a admis următoarele.

- Nemonitorizarea conformității desfășurării activităților aferente achizițiilor publice din mijloacele fondului rutier, în condițiile respectării cadrului legal, soldate cu încheierea a 27 de contracte în valoare de 455,0 milioane lei, fără includerea contractelor în anunțul de intenție și în planul de achiziții publice pe anul 2013, precum și în lipsa alocării și repartizării mijloacelor în fondul rutier conform Programului anual al lucrărilor de reparație și întreținere a drumurilor publice, coordonat și aprobat în limite concrete și pe obiective distincte.
- Nerealizarea unor investiții prin verificarea execuției corecte a lucrărilor de construcție și reparație a drumurilor publice a determinat finanțarea unor volume de lucrări pe tipuri neprevăzute în devizele-ofertă ale contractelor în sumă de 43,7 milioane lei, precum și neajustarea costului lucrărilor executate conform modalității aprobate – de 41,7 milioane lei, admiterea unor depășiri ale plafonului maxim al valorii ofertelor, neîncasarea garanției de bună execuție și prolongarea unor contracte neexecutate în termen, fără aplicarea sancțiunilor financiare prevăzute de clauzele contractuale.
- Gestionarea neconformă a veniturilor/cheltuielilor prin încasarea neregulamentară din fondul rutier a 2,0 milioane lei datorită aplicării eronate a coeficientului la executarea lucrărilor de construcție și reparație a îmbrăcămînții rutiere a drumurilor publice.
- Imobilizarea mijloacelor în sumă de 31,3 milioane lei provenite din fondul rutier transferate în avans, fără a avea obligația fiscală de achitare a TVA și acumularea nejustificată a unor active materiale în curs de execuție pe termen lung în valoare de 80,7 milioane lei, finanțate în anii 1992-2011 din sursele fondului rutier și ale BS pentru elaborarea unor proiecte de execuție, construcții de drumuri și obiecte nefinanțate timp îndelungat.

- Achitarea neregulamentară a unor premii în sumă de 951,6 mii lei, efectuarea nejustificată a unor cheltuieli care nu țin de activitatea entității și aplicarea eronată a adaosurilor la norma de bază soldată cu casarea nejustificată a combustibilului în sumă de 206,3 mii lei.
- Transmiterea în locațiune a activelor neutilizate cu nereflectarea în rapoartele financiare a sumei de 1,14 milioane lei încasate din locațiune, formarea creanțelor la plata pentru chirie și neobținerea unor venituri în sumă de 894,7 mii lei determinate de stabilirea neuniformă în contractele de locațiune a plății anuale de arendă a terenurilor proprietate publică.
- Nereflectarea în evidența contabilă a unor terenuri cu valoarea cadastrală de 172,8 milioane lei, precum și achitarea unei societăți private a 6,3 milioane lei din veniturile obținute din fondul rutier conform unor titluri executorii, ca urmare a litigiilor de judecată privind apartenența imobilul aflat în gestiune.

Auditul întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni a relevat unele deficiențe ale managementului în gestionarea mijloacelor financiare și în evidența patrimoniului de stat, precum:

- nestabilirea de către fondator a indicilor economici conform prevederilor legale și înregistrarea pierderilor nete ca rezultat al activității economico-financiare a 5 întreprinderi de stat și 6 societăți pe acțiuni;
- aplicarea neregulamentară a principiilor de bază și a caracteristicilor calitative de ținere a contabilității, condiționând neînregistrarea în evidența contabilă și neraportarea în expresie cantitativă și valorică a terenurilor și imobilelor în sumă de 18,9 milioane lei, precum și a unor cheltuieli de 20,5 milioane lei;
- neutilizarea de către Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, conform Programului privind repartizarea mijloacelor fondului rutier pe anul 2013, a sumei de 18,1 milioane lei pentru amenajarea intersecțiilor la nivel cu drumurile publice;
- utilizarea contrar destinațiilor prevăzute de cadrul legal a 9,2 milioane lei pentru majorarea cotei statului în capitalul social al S.A. „Drumuri” și compensarea cheltuielilor privind răscumpărarea unor acțiuni și altele.

Concluzii

Constatările auditului denotă că, în linii generale, execuția bugetului și gestionarea patrimoniului este conformă prevederilor legale/regulatorii.

Totodată, existența unor carențe și deficiențe la utilizarea fondurilor publice este generată de imperfecțiunea cadrului legislativ-normativ în domeniul executării lucrărilor de întreținere, reparație și construcție a drumurilor publice, precum și de prezența rezervelor pentru eficientizarea managementului gestiunii administrative și financiare, care țin de competența entităților subordonate în interacțiune cu autoritatea publică centrală, responsabilă de funcționarea cadrului regulator în domeniul transporturilor și infrastructurii drumurilor.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- perfecționarea cadrului legislativ-normativ în domeniul întreținerii, reparației și construcției drumurilor publice, inclusiv a modalității de ajustare a valorii lucrărilor cu executare continuă achiziționate și executate;

- identificarea unor măsuri privind îmbunătățirea procesului de achiziție a unor materiale de construcții cu adaos comercial limitat, care influențează semnificativ costul lucrărilor, în vederea eficientizării utilizării mijloacelor publice destinate reparației și construcției drumurilor publice;
- prin intermediul Comitetului de supraveghere a Proiectului de susținere a Programului în sectorul drumurilor, să asigure fortificarea capacităților de valorificare a creditelor și granturilor acordate de donatorii externi ai Republicii Moldova.

CAPITOLUL VI.

Auditul performanței

Conform legii de organizare și funcționare, Curtea de Conturi efectuează auditul performanței utilizării resurselor financiare ale statului și ale sectorului public, efectuând o evaluare independentă asupra economicității, eficienței și eficacității cu care o entitate publică, un program, un proiect, un proces sau o activitate utilizează resursele publice alocate, pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite.

Prin auditul performanței se realizează o evaluare a calității managementului, prin management înțelegând toate deciziile, acțiunile și regulile elaborate de conducerea unei entități în vederea administrării resurselor materiale, umane și financiare de care dispune, corespunzător obiectivelor stabilite. Pentru aceasta, Curtea de Conturi programează desfășurarea acțiunilor de audit al performanței în domenii cu risc, unde se poate aduce un plus de valoare prin creșterea economicității, eficienței și eficacității în utilizarea fondurilor publice.

Auditul performanței permite Curții de Conturi să furnizeze Parlamentului, Guvernului, entităților publice auditate, instituțiilor interesate și contribuabililor rapoarte privind modul de utilizare a fondurilor publice, care includ și recomandările formulate de auditorii externi pentru îndeplinirea criteriilor de economicitate, eficiență și eficacitate.

VI.1 Eficiența programelor de ajutor social

Sînt administrate eficient fondurile Programelor de ajutor social și direcționate către păturile defavorizate ale populației?

Curtea de Conturi a planificat și realizat auditul performanței Proiectului „Consolidarea eficacității rețelei de asistență socială” în contextul angajamentelor Acordului încheiat cu Banca Mondială, pentru a evalua dacă criteriile de eligibilitate ale beneficiarilor de ajutoare sociale sînt aplicate corect, precum și pentru a determina dacă fondurile Programului de ajutor social ajung la păturile defavorizate ale populației. Totodată, auditul s-a axat pe evaluarea modului în care actorii responsabili de gestionarea programelor de ajutor social produc rezultatele dorite, identificînd procesele cu grad redus de executare și cauzele care au generat nerealizarea acestora.

Auditul a cuprins activitățile și măsurile întreprinse atît de subiecții implicați în procesul de implementare a noului mecanism de direcționare a celor 2 categorii de prestații sociale (ajutor social și ajutor pentru perioada rece a anului), cît și de instituțiile responsabile de acest domeniu. Misiunea

de audit a fost efectuată la nivelul MMPSF, Inspecției Sociale și la 6 DASPF, fiind solicitate și unele informații de la 6 ATOFM și 32 de UAT.

În vederea reducerii sărăciei prin îmbunătățirea eficienței sistemului de asistență socială, Asociația Internațională pentru Dezvoltare a oferit Guvernului Republicii Moldova un suport financiar în valoare de 37,0 milioane dolari SUA, prin intermediul unui credit finanțat în cadrul Proiectului „Consolidarea eficacității rețelei de asistență socială”, implementat de MMPSF. Obiectivul general al acestuia constă în susținerea creșterii eficienței și echității sistemului de protecție socială din Republica Moldova printr-o extindere și fortificare fiscal-durabilă a Programului de ajutor social.

Între anii 2011-2013 (9 luni), implementarea Programelor de ajutor social și de ajutor pentru perioada rece a anului, menite să protejeze familiile defavorizate, a beneficiat de o susținere financiară considerabilă de 1089,3 milioane lei (echivalentul a 91,3 milioane dolari SUA), din care 231,2 milioane lei (echivalentul a 19,2 milioane dolari SUA) grație împrumutului investițional specific, creditat de IDA, care reprezintă 21,2% din cheltuielile totale executate. Deși majoritatea prestațiilor de ajutor social au fost direcționate regulamentar, misiunile de audit, precum și verificările efectuate au constatat unele deficiențe și nereguli la aplicarea cadrului legal, care au determinat efectuarea unor plăți neregulate în anii 2008-2013 (9 luni) în sumă totală de 10,7 milioane lei.

Obiectivul auditului

Ținând cont de termenii de referință propuși de Banca Mondială, a fost determinat următorul obiectiv de ansamblu al auditului: „Procesele și procedurile stabilite pentru acordarea prestațiilor de ajutor social și de ajutor pentru perioada rece a anului sînt eficiente și compatibile cu obiectivele Proiectului și asigură acestea o gestionare eficace a fondurilor alocate?”.

Principalele constatări

MMPSF, în scopul consolidării capacităților de implementare a reformelor și de monitorizare a acestora, a evaluat competențele sale instituționale, inclusiv cele din domeniul protecției sociale, ca urmare fiind operate modificări în Regulamentul propriu, fiind elaborate și un șir de acte normative interne privind monitorizarea și evaluarea politicilor și programelor din domeniul asistenței sociale, organizarea și funcționarea structurii teritoriale de asistență socială. Cu toate acestea, au fost constatate următoarele puncte slabe.

- *Capacitățile instituționale ale MMPSF necesită fortificare.* MMPSF nu a reușit să asigure în măsură deplină DASPF cu mecanismele adecvate, bazate pe elemente ale managementului performanței, factor ce a cauzat neimplementarea integrală a reformelor în cadrul sistemului de prestații sociale și structurilor teritoriale din acest domeniu.
- *Actuala procedură de control pentru verificarea și evaluarea solicitantului/beneficiarului de prestații sociale nu este bine definită și necesită o îmbunătățire substanțială.* Astfel, în contextul conlucrării insuficiente dintre DASPF, autoritățile publice locale și MMPSF, lipsei unor proceduri interne sau a unor instrucțiuni clare privind modul de implementare a întregului proces de monitorizare, procedura de control la domiciliu nu s-a soldat în toate cazurile cu rezultatele scontate, în consecință fiind constatate erori la stabilirea ajutoarelor sociale.
- Procesul privind monitorizarea modificării cuantumului ajutorului social și încetării plăților direcționate în acest scop este inefficient și necesită reglementări suplimentare. S-a constatat că unele DASPF nu întreprind măsurile de rigoare în vederea modificării sau încetării plății ajutorului social, în cazurile în care se constată încălcări la stabilirea acestuia. Printre factorii care influențează soluționarea oportună și în termen a suspendării plăților stabilite se identifică: lipsa unor proceduri formalizate, explicite și transparente privind mecanismul de încetare a plăților

sociale; confuziile și vidul în prevederile ce țin de reglementarea responsabilităților și sancțiunilor pentru cazurile de acordare nejustificată a plăților, precum și față de beneficiarii care nu declară în termenele prevăzute toate modificările survenite.

- *Componentele sistemului de control intern în cadrul DASPF sînt dezvoltate insuficient.* Ca urmare a dezvoltării insuficiente a unor componente ale controlului intern, mecanismul de acordare a ajutorului social nu asigură în mod fiabil integritatea, veridicitatea și autenticitatea datelor și informațiilor care fundamentează aspectele decizionale. Drept rezultat, este subminată eficacitatea realizării beneficiilor scontate și eficientizarea mecanismului de acordare a prestațiilor sociale, iar neaplicarea bunelor practici în domeniul controlului intern compromite eficiența realizării obiectivelor stabilite.
- *Inspekția Socială nu are elaborate proceduri de realizare a controalelor interne.* În vederea consolidării capacității de supraveghere și control în domeniul protecției sociale, în cadrul Proiectului s-a prevăzut crearea unui mecanism pentru depistarea și reducerea neregulilor aferente prestațiilor sociale. Astfel, la finele anului 2011 a fost creată Inspekția Socială cu misiunea de a inspecta modul de aplicare corectă și unitară a legilor și a altor acte normative care reglementează acordarea ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului. Auditul a scos în evidență faptul că, deși noul serviciu de inspectare a depistat o rată impunătoare de nereguli constatînd achitarea nejustificată a ajutoarelor, în perioada 2008-2013 (9 luni), în sumă de 10,3 milioane lei, acesta nu are constituite tehnici de realizare a controalelor, de estimare a profilului de risc, ceea ce influențează eficacitatea procesului de inspekție. De asemenea, s-a constatat că deși potrivit legislației Inspekția Socială urma să înainteze propuneri de îmbunătățire a cadrului normativ din domeniile supuse inspekției, acest fapt nu s-a realizat. Astfel, în pofida faptului că în urma controalelor efectuate cele mai frecvente nereguli și neconcordanțe au fost atestate la stabilirea statutului ocupațional al persoanelor deținătoare de terenuri agricole, precum și privind accesul acestora la prestațiile de ajutor social și de ajutor pentru perioada rece a anului, în acest aspect Inspekția s-a limitat doar la consemnarea încălcărilor, stoparea plăților, fără a trata corect cadrul legal, la fel nefiind scoase în evidență cauzele și formulate propuneri de ajustări la cadrul normativ.
- O serie de probleme majore, persistente în sistemul prestațiilor sociale, precum: 1) lipsa noțiunii de „angajat pe cont propriu în agricultură”; 2) necalcularea corectă a veniturilor nete obținute din activitatea agricolă; 3) tratarea diferită a deținătorilor de terenuri care transmit terenurile în arendă și a celor care le prelucrează individual; 4) interpretarea eronată a unor prevederi legale privind prezentarea actelor necesare, rămîn nesoluționate, ceea ce provoacă mai multe neconcordanțe în domeniul stabilirii statutului ocupațional, creează dificultăți în activitatea asistenților sociali comunitari, precum și impedimente pentru familiile defavorizate la inițierea procesului de beneficiere de ajutor social.

Concluzii

Suportul acordat familiilor defavorizate a avut un efect benefic prin faptul că persoanele apte de muncă au fost susținute în vederea integrării lor sociale, iar pensionarii, familiile cu mulți copii și persoanele cu dizabilități care trec printr-o perioadă dificilă – pentru a le îmbunătăți situația financiară. Politicile promovate în domeniul asistenței sociale au fost în concordanță cu obiectivele Proiectului, însă eforturile depuse în scopul inversării tendinței de micșorare a numărului de beneficiari de ajutor social și de ajutor pentru perioada rece a anului nu au fost concludente și eficiente, mecanismul de creare a rețelei de asistență socială și implementare a acesteia fiind subminat de efectele unui sistem de control intern ineficient în cadrul DASPF, care nu asigură proceduri fiabile de evaluare și verificare a informațiilor la toate etapele procesului de acordare a prestațiilor sociale.

Recomandări Parlamentului:

Să solicite Guvernului:

- ajustarea cadrului legislativ la necesitățile existente;
- intensificarea acțiunilor de consolidare a sistemului de control intern și fortificarea capacităților instituționale ale autorităților implicate în acordarea prestațiilor sociale;
- redefinirea mecanismului de identificare a potențialilor solicitanți;
- responsabilizarea instituțiilor vizate în vederea respectării legislației și asigurării consecvenței decizionale.

VI.2 Implementarea mecanismului de restituire a bunurilor și achitare a compensațiilor persoanelor supuse represiunilor politice

Există probleme majore în implementarea mecanismului de restituire a bunurilor și achitare a compensațiilor persoanelor supuse represiunilor politice, fiind stringent necesară soluționarea lor.

Curtea de Conturi a programat efectuarea auditului în acest domeniu în scopul evaluării eficienței alocării și utilizării mijloacelor publice destinate plăților cuvenite persoanelor supuse represiunilor politice, identificării proceselor și instrumentelor aplicate de comisiile speciale la stabilirea și achitarea compensațiilor persoanelor supuse represiunilor politice, precum și determinării faptului dacă fondurile alocate din bugetul de stat sînt direcționate conform deciziilor adoptate. Totodată, auditul s-a axat pe examinarea modului în care autoritățile abilitate obțin rezultatele scontate și eficiente, indentificînd procesele cu riscuri majore de realizare neconformă a obiectivelor, astfel localizînd zonele vulnerabile, cu determinarea cauzelor care au generat iregularități.

Sfera auditului a cuprins realizarea acțiunilor în perioada 2008-2013 în domeniul restituirii sau achitării valorii bunurilor prin intermediul comisiilor speciale, Comisiei guvernamentale, precum și MF. Auditul s-a desfășurat în cadrul a 5 comisii speciale și la MF. Suplimentar, au fost solicitate și obținute informații de la Comisia guvernamentală și ARFC.

Pe parcursul ultimilor 18 ani (perioada 1989-2006), în vederea soluționării problemelor legate de protecția victimelor represiunilor politice au fost emise cîteva zeci de acte juridice, implementarea cărora a avut efecte reduse. În domeniul menționat s-a resimțit o eficientizare și o susținere corespunzătoare doar începînd cu anul 2006, urmare a modificărilor efectuate de Legislativ prin revizuirea și rectificarea mecanismului Legii nr.1225-XII din 08.12.1992²⁵ și, ulterior, în anul 2007, din partea Executivului, prin transpunerea în practică a noului mecanism de stabilire și achitare de compensații persoanelor supuse represiunilor politice²⁶.

În perioada supusă auditării au fost evidențiate următoarele progrese în ceea ce privește realizarea obiectivelor prestabilite în cadrul politicilor specifice domeniului auditat:

²⁵ Legea nr.186-XVI din 29.06.2006 pentru modificarea și completarea Legii nr.1225-XII din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

²⁶ Hotărîrea Guvernului nr.627 din 05.06.2007 „Pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice, precum și achitarea compensației în cazul decesului ca urmare a represiunilor politice”.

- contribuția considerabilă a Guvernului în susținerea financiară a domeniului vizat, fiind alocate de la bugetul de stat mijloace în sumă de 117,1 milioane lei;
- a fost constituită la nivel central Comisia guvernamentală pentru problemele victimelor represiunilor politice;
- comisiile speciale create în cadrul celor 32 de UAT au adoptat decizii privind restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice, 435 de beneficiari, în valoare totală de 139,2 milioane lei, iar ținând cont de tranșele de achitare, acestora le-au fost restituite mijloace financiare în sumă de 90,2 milioane lei.

Obiectivul general al acțiunii de audit a constatat în determinarea faptului dacă autoritățile abilitate au implementat un mecanism adecvat la stabilirea și achitarea compensațiilor persoanelor supuse represiunilor politice.

Obiectivele specifice:

- dacă comisiile speciale instituite de autoritățile executive locale au dispus de proceduri clare de lucru prin care să fie reglementate operațiunile atribuite în sarcina fiecărui membru din cadrul acestora;
- dacă modul de determinare a valorii averii ori a compensațiilor care urmează a fi restituite persoanei reabilitate corespunde cadrului legal.

Principalele constatări

Pe lângă evoluțiile pozitive înregistrate în implementarea noului mecanism de restituire a valorii averii prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice, auditul a identificat un șir de abateri și iregularități de ordin legal, care, în fond, au avut un impact negativ asupra eficienței utilizării banilor publici prin efectuarea unor cheltuieli defectuoase. În acest context, au fost elucidate următoarele vulnerabilități ale mecanismului și instrumentelor utilizate de către comisiile speciale auditate la compensarea plăților și prejudiciilor convenite victimelor represiunilor politice, care au generat probleme de sistem, de conformitate și de eficiență.

- Comisiile speciale au stabilit compensații pentru bunurile care nu se restituie. Deși art.12 alin.(1) din Legea nr.1225-XII din 08.12.1992 prevede exhaustiv că cetățenilor Republicii Moldova supuși represiunilor politice și ulterior reabilitați nu li se restituie terenurile, pădurile, plantațiile multianuale, obiectivele scoase din circuitul civil, auditul a constatat că problema respectivă a fost tratată diferit. Astfel, 3 comisii speciale, întreprinderi de evaluare și expertiză a bunurilor, precum și instanțele de judecată au adoptat decizii nefondate de achitare a valorii totale a terenurilor de 10,1 milioane lei, din care, pînă la momentul efectuării auditului, au fost achitate neregulamentar compensații în valoare totală de 3,0 milioane lei. Analogic, în 36 de cazuri (15,8 %) au fost stabilite compensații neîntemeiate în sumă totală de 1,8 milioane lei, aferente restituirii cheltuielilor pentru suprafața terenurilor semănate cu culturi agricole.
- Restituirea valorii bunurilor s-a dispus în baza mărturiilor depuse cu nerespectarea normelor de procedură. Ignorîndu-se normele prevăzute de Codul de procedură civilă²⁷ potrivit căruia declarațiile martorilor constituie probe doar în măsura în care sînt făcute în conformitate cu normele de procedură, iar declarațiile trebuie să se refere nu doar la cercul bunurilor deținute, dar și la faptul că aceste bunuri au fost trecute în proprietatea statului în legătură cu represiunile politice, toate comisiile speciale au admis încălcări la acest capitol. Astfel, în 121 de cazuri

²⁷ Art.117, art.129 și art.130 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr.225-XV din 30.05.2003.

acestea au fost autentificate doar de notari sau primarii localităților în care solicitantul avea domiciliu pînă la represiune. În consecință, au fost constatate plăți neregulamentare ale compensațiilor și utilizarea ineficientă a mijloacelor bugetare în sumă totală de 39,6 milioane lei.

- Au fost achitate compensații în lipsa certificatelor de moștenitor, eliberate legal. În urma examinării cererilor depuse de către solicitanți, precum și a documentelor care dovedesc dreptul la moștenire, auditul a constatat în 98 de cazuri, care reprezintă 43,2% din numărul total al cererilor auditate, acceptarea de către 4 comisii speciale a certificatelor de moștenitor care nu au fost perfectate legal sau în lipsa acestora. Se menționează că cele mai semnificative iregularități la acest compartiment, în 76 de cazuri (97,4%), au fost înregistrate în r-nul Rîșcani, fiind stabilite neregulamentar compensații în valoare totală de 29,6 milioane lei.
- S-a admis achitarea compensațiilor către persoanele supuse represiunilor politice în lipsa rapoartelor de evaluare a bunurilor imobile. Deși, conform art.11 din Legea nr.989-XV din 18.04.2002²⁸, efectuarea evaluării bunurilor imobile se finalizează cu întocmirea în mod obligatoriu a raportului de evaluare, care va conține opinia clară și neechivocă a evaluatorului privind valoarea obiectului evaluării, auditul a constatat în 6 cazuri că 2 comisii speciale au decis aprobarea compensațiilor pentru bunurile imobile în valoare totală de 0,6 milioane lei în lipsa rapoartelor de evaluare și a calculelor argumentate. De asemenea, auditul a relevat că, în 21 (9,1%) din 230 de cazuri analizate, evaluatorii nu au prezentat, iar comisiile speciale nu au solicitat rapoarte de evaluare a bunurilor imobile, fiind prezentate doar informații sau certificate despre valoarea bunurilor imobile evaluate, în baza cărora, contrar normelor legale, au fost acceptate compensații în sumă totală de 3,6 milioane lei.
- Activitatea necorespunzătoare a Comisiei speciale din mun. Chișinău a generat cheltuieli suplimentare în baza deciziilor instanțelor de judecată. Astfel, luarea de către comisia specială vizată a unor decizii cu care solicitanții nu au fost de acord, precum și neexaminarea în termenele stabilite a unor cereri depuse au condiționat situația cînd 34 de solicitanți de compensații s-au adresat în instanțele de judecată, ca urmare fiind efectuate cheltuieli în baza titlurilor executorii în sumă de 14,6 milioane lei. În consecință, 2 titluri executorii în sumă de 4,6 milioane lei au fost achitate din contul bugetului de stat și 10,0 milioane lei – din contul bugetului municipal. Se atestă că, din valoarea totală a cheltuielilor de 10,0 milioane lei achitate din bugetul municipiului pentru executarea deciziilor instanțelor judecătorești, doar 4,3 milioane lei (43,0%) sînt aferente achitării compensațiilor persoanelor represate și reabilitate, restul 5,7 milioane lei (57,0%) reprezintă cheltuielile legate de achitarea prejudiciului moral și de neexecutarea în termen a hotărîrilor instanțelor de judecată.
- Unii membri din cadrul comisiilor speciale au susținut, contrar prevederilor legale, interesele beneficiarilor în instanțele de judecată. În pofida faptului că, în condițiile art.12 din Legea nr.1225-XII din 08.12.1992, funcțiile de bază ale comisiilor speciale se referă la respectarea principiilor de corectitudine la stabilirea valorii averii și, deci, la utilizarea eficientă a mijloacelor bugetare, contrar acestor prevederi, un membru al Comisiei speciale din r-nul Strășeni, în 8 cazuri (27,6%) și-a atribuit funcții improprii, susținînd interesele beneficiarilor în instanțele de judecată, în detrimentul atribuțiilor sale directe.

Concluzii

Deși Legea cu privire la reabilitarea victimelor represiunilor politice constituie un pas important realizat de Republica Moldova în vederea revendicării averii beneficiarilor și prevede expres debitorul plăților care urmează a fi achitate persoanelor deportate, precum și mecanismul de

²⁸ Legea nr.989-XV din 18.04.2002 cu privire la activitatea de evaluare.

soluționare a cererilor, actorii participanți la procesul de implementare a legii s-au confruntat cu multiple probleme de ordin juridic, economic etc., ale căror efecte s-au materializat în unele decizii nereglementare/ilegale, cauzând stabilirea compensațiilor nejustificate în valoare totală de **50,9 milioane lei**. La nivelul comisiilor speciale și al AAPL continuă să se ateste o capacitate redusă de verificare a circumstanțelor care determină eligibilitatea solicitanților de compensații, cauzată de neimplementarea unui sistem de control intern, precum și de nereglementarea corespunzătoare a activității comisiilor speciale, situații care au generat curențe și vulnerabilități la toate etapele procesului de stabilire a compensațiilor victimelor represiunilor politice.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului și Comisiei guvernamentale pentru problemele victimelor represiunilor politice:

- întreprinderea măsurilor de consolidare a capacităților instituționale ale comisiilor speciale, prin elaborarea și implementarea unei metodologii interne care ar prevedea tehnici și criterii pentru controlul și asigurarea calității activității desfășurate de comisiile speciale, ar oferi răspunsuri la multiplele întrebări procedurale, precum și ar contribui la gestionarea eficientă a resurselor direcționate în acest domeniu;
- instituirea unei comunicări mai eficiente între Comisia guvernamentală pentru problemele victimelor represiunilor politice și comisiile speciale, ceea ce ar spori gradul de aplicare corectă a prevederilor legale.

VI.3 Performanța gestionării resurselor umane în domeniul ocrotirii sănătății

Managementul resurselor umane al Ministerului Sănătății și procedurile implementate de instituțiile medico-sanitare publice contribuie la gestionarea eficientă și eficace a personalului medical?

Curtea de Conturi a decis să auditeze domeniul gestionării resurselor umane din sistemul ocrotirii sănătății, ținând cont de rolul crucial al cadrelor medicale în menținerea și asigurarea dezvoltării unei societăți sănătoase, precum și de faptul că sistemul sănătății poate face față provocărilor actuale și cerințelor crescânde ale consumatorilor de servicii medicale doar dispunând de un personal medical suficient, calificat și repartizat uniform.

Auditul a evaluat performanțele politicilor implementate în domeniul administrării și dezvoltării resurselor umane din sectorul public al sănătății, inclusiv cu determinarea faptului dacă există principii și criterii clare de stabilire a normelor de asigurare cu personal medical în cadrul IMSP, precum și a apreciat eficacitatea resurselor direcționate de stat în scopul formării de cadre performante pentru sistemul de sănătate. Sfera auditului a cuprins acțiunile realizate în domeniul gestionării resurselor umane din sistemul ocrotirii sănătății în perioada 2009-2013 prin intermediul MS, CNMS și a 5 IMSP: AMT Ciocana; SCM nr.1; SCR; INN și CSPM Chișinău. Suplimentar, în procesul de

verificare au fost solicitate și utilizate informațiile necesare obținute de la 6 instituții de învățământ medical²⁹, precum și de la 6 IMSP³⁰.

- Problema resurselor umane din domeniul ocrotirii sănătății s-a plasat în ultimii ani în fruntea agendelor diverselor organisme internaționale și naționale sub aspectele ce țin de insuficiență, acces, distribuire, migrație, instruire, deprinderi, performanță, importanță, management.
- Reieșind din directivele Organizației Mondiale a Sănătății, începând cu anul 2007 Guvernul Republicii Moldova s-a angajat să consolideze cadrul de politici în sănătate și să asigure o planificare mai fundamentată și echilibrată a resurselor umane în domeniul ocrotirii sănătății³¹, în spiritul normelor și practicilor Uniunii Europene, orientate spre dezvoltarea capacităților naționale de asigurare a accesului echitabil la servicii integrate de sănătate.

Obiectivul auditului a constat în determinarea faptului dacă mecanismele existente în gestionarea resurselor umane sînt eficiente și contribuie la asigurarea sistemului public al sănătății cu personal medical necesar.

Principalele constatări

Cu toate că au fost depuse eforturi considerabile în vederea redresării situației în domeniul gestionării resurselor umane, totuși s-a atestat că activitățile realizate de actorii responsabili nu au asigurat în măsură deplină soluționarea problemelor existente. Așadar, deși nivelul de asigurare cu lucrători medicali este unul satisfăcător, se relevă o serie de probleme majore în actualul mecanism de planificare și estimare a necesarului de personal medical, precum și în procesul de formare, instruire, repartizare, recrutare și stimulare a acestuia, și anume:

- Nu au fost materializate integral, conform așteptărilor, acțiunile întreprinse de MS în vederea realizării obiectivelor prevăzute în documentele de politici. În pofida faptului că au fost direcționate resurse financiare creditare pentru elaborarea și aprobarea Strategiei de dezvoltare a resurselor umane, prevăzute de politicile strategice, acest document nu a fost aprobat, fiind substituit cu Concepția-cadru de dezvoltare a resurselor umane în sistemul sănătății, aprobată de MS. Deși factorii de decizie din MS pretind că acest document substituit în esență este identic cu proiectul de Strategie elaborat și diferă nesemnificativ doar în aspect de abordare a problemelor existente, la nivel de activități prevăzute, auditul a depistat o serie de divergențe sesizabile. În consecință, o serie de măsuri care urmau să contribuie la eficientizarea și optimizarea utilizării resurselor umane existente în sistemul sănătății, redefinirea abordării actuale a sistemului motivațional, promovarea durabilă a prestigiului profesiei medicale, implementarea unor mecanisme cost-eficientă de asigurare cu personal medical a sectoarelor deficitare nu au fost preluate în Concepția-cadru, ceea ce nu va asigura soluționarea promptă a unor probleme persistente în domeniul ocrotirii sănătății privind dezvoltarea resurselor umane. Concomitent, auditul a menționat consecințele juridice legate de necorespunderea prevederilor legale ce țin de forma autentică a actelor normative departamentale elaborate de MS. Astfel, neexpertizarea și neînregistrarea de stat a Concepției-cadru a lipsit formarea actului juridic de un element esențial – forma cerută ad validatem, fapt care atrage nulitatea actului nominalizat.
- **Resursele financiare direcționate de către stat pentru pregătirea specialiștilor în domeniul ocrotirii sănătății** nu sînt comensurabile cu numărul real al tinerilor specialiști încadrați în

²⁹ USMF „Nicolae Testemițanu”; Colegiile de Medicină din: Bălți; Cahul; Orhei; Ungheni și Colegiul Național de Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo”.

³⁰ IMSP: IMCo; Institutul Oncologic; Institutul de Cardiologie; SCM „Sf. Treime”; CNȘPMU; Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie.

³¹ Hotărîrea Guvernului nr.886 din 06.08.2007 „Cu privire la aprobarea Politicii Naționale de Sănătate”; Hotărîrea Guvernului nr.1471 din 24.12.2007 „Cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare a sistemului de sănătate în perioada 2008-2017”.

IMSP. Auditul a constatat că, în perioada 2009-2013, din sursele bugetare afectate pentru instruirea elevilor și studenților au fost utilizate inefficient circa 109,9 milioane lei, statul finanțând persoane care nu au dorit să devină medici sau asistenți medicali și pregătind specialiști pentru sectorul privat sau pentru muncă peste hotarele țării. Astfel, în perioada vizată, din numărul total al persoanelor întreținute din contul bugetului de stat, 757 de elevi, 510 studenți și 229 de rezidenți nu au finalizat studiile, ca urmare a exmatriculării acestora sau a abandonului din proprie inițiativă, ceea ce a constituit, în medie, 16,5% din numărul elevilor bugetari înmatriculați la studii medii medicale, 20,0% din numărul studenților bugetari înmatriculați la studii universitare, și, respectiv, 8,0% din numărul rezidenților înmatriculați la studii postuniversitare. Un alt segment pe care s-a axat echipa de audit pentru aprecierea comensurabilității mijloacelor direcționate de către stat la pregătirea specialiștilor în domeniul ocrotirii sănătății a constituit angajarea tinerilor specialiști în câmpul muncii. Acest indicator atestă o rată scăzută, fiind determinat de o serie de factori, printre care: refuzul tinerilor specialiști de a accepta angajarea în muncă în alte localități decât în municipii; nivelul de salarizare și practici de stimulare neatractive; ineficiența măsurilor coercitive în realizarea angajamentelor asumate etc. Prin urmare, deși statul finanțează formarea specialiștilor pe parcursul a 9-11 ani, din motivele specificate, cât și urmare a neaplicării prevederilor contractuale de restituire a cheltuielilor bugetare, nu se respectă dreptul contribuabilului care finanțează aceste cheltuieli în asigurarea accesului egal la asistență medicală calitativă. În plus, ținându-se cont de numărul studenților bugetari înmatriculați în instituțiile de învățământ medical care nu finalizează studiile și de rata de repartizare scăzută a medicilor conform necesităților sistemului ocrotirii sănătății, doar unul din doi studenți finanțați de la bugetul de stat ajung să activeze în beneficiul societății.

- Nu este elaborat un model de planificare strategică a necesarului de personal medical, iar procesul de planificare a acestuia este fundamentat pe informații incomplete. MS nu dispune de un model de planificare pe termen lung a necesarului de lucrători medicali, în timp ce studierea bunelor practici denotă că majoritatea țărilor asigură o planificare pe o perioadă de minimum 15 ani. În consecință, la moment MS nu cunoaște care va fi situația în asigurarea cu medici și personal medical pe termen lung, fiind incapabil să ia decizii argumentate în vederea operării unor măsuri corective la nivel de politici în domeniul respectiv. Totodată, în sistemul sănătății nu există o metodologie bine definită privind planificarea necesarului de resurse umane de către IMSP. Normativele aprobate de MS nu în toate cazurile sînt aplicabile și utile pentru calcularea numărului de personal necesar instituțiilor, fiind recomandate drept călăuză cu caracter orientativ.
- Nu este stabilit mecanismul de angajare și salarizare a medicilor rezidenți. Deși MS a obligat conducătorii IMSP, fondatorii, rectorul USMF să introducă în statele de personal ale instituțiilor funcții de medici-rezidenți, cu ulterioara angajare și salarizare a lor, acesta nu a operat completările de rigoare la Legea nr.264-XVI din 27.10.2005³² prin includerea medicilor rezidenți ca subiecți ai dreptului de a exercita profesiunea de medic. În plus, MS prin ordinul emis nu a adus claritate privind modalitatea de implementare a acestui mecanism, inclusiv nu a identificat sursele de acoperire a cheltuielilor aferente. Astfel, pentru salarizarea anuală a doar 825 de medici rezidenți, repartizați în 11 IMSP analizate, auditul a estimat că sînt necesare resurse suplimentare de circa 23,0 milioane lei, mijloace de care IMSP nu dispun.
- Subdiviziunile resurselor umane din cadrul IMSP nu au contribuit la asigurarea transparenței în procesul de recrutare și selectare a personalului medical. Astfel, IMSP, contrar reglementărilor în vigoare, nu fac publice posturile vacante de conducători de subdiviziuni, de medici și de

³² Legea nr.264-XVI din 27.10.2005 cu privire la exercitarea profesiei de medic.

personal medical mediu și nu organizează concursuri pentru suplinirea acestora, funcțiile vacante fiind completate la discreția factorilor de decizie.

- Concursurile organizate de către MS pentru ocuparea funcției de conducător al IMSP s-au compromis, fiind desfășurate formal și cu abateri de la cadrul normativ. Auditul a constatat că la desfășurarea concursurilor nu se asigură respectarea principiilor de transparență, obiectivitate și alegere după merit a candidaților, ceea ce a generat numirea în funcții a unor conducători care nu întruneau integral exigențele stabilite. De asemenea, s-a relevat că MS nu are instituit un control intern eficient asupra acestui proces, nu deține o evidență a conducătorilor IMSP republicane, municipale și raionale și nu a identificat un mecanism fiabil de monitorizare a performanțelor manageriale. În astfel de condiții, numirea în funcție a conducătorilor IMSP pe un termen de 5 ani se realizează fără a condiționa reușitele în gestionarea operațională a instituțiilor.

Concluzii

În conformitate cu politicile adoptate în domeniul managementului resurselor umane, reformele demarate urmau să susțină într-un mod coerent și fiabil inițiativele în utilizarea rațională a cadrelor existente, formarea adecvată și diversificată de cadre performante pentru sistemul de sănătate. Deși eforturile direcționate la realizarea acestui deziderat au fost considerabile, activitățile întreprinse nu au fost concludente și eficiente, nefiind atinse integral rezultatele scontate.

Recomandări Parlamentului

Să solicite comisiilor permanente ale Parlamentului: economie, buget și finanțe; protecție socială, sănătate și familie, de comun acord cu organele de resort, examinarea în cadrul unei ședințe comune a situației create în domeniul respectiv, pentru:

- implementarea unor măsuri concrete în vederea redefinirii priorităților din domeniul dezvoltării resurselor umane și intensificării activităților de monitorizare a realizării politicilor strategice;
- adoptarea cadrului regulator care să asigure transparența în procesul de recrutare a personalului medical;
- instituirea unui sistem de control eficient la desfășurarea concursurilor privind numirea în funcție a conducătorilor IMSP, inclusiv redefinirea actualului sistem motivațional în domeniul sănătății.

CAPITOLUL VII.

Auditul sistemelor informaționale

Auditul tehnologiilor informaționale (TI) a devenit una dintre componentele de bază ale auditurilor efectuate de către Instituțiile Supreme de Audit din întreaga lume. Interesul față de auditurile TI este un răspuns firesc la tentativele din ce în ce mai multe de automatizare a proceselor operaționale guvernamentale și ale organizațiilor din sectorul public. Sistemele informatice utilizate trebuie să asigure în mod obligatoriu protecția datelor și activelor organizației, în aceeași măsură în care susțin aspectele funcționale, financiare, dar și alte obiective specifice. În timp ce utilizarea tot mai largă a

TI a determinat îmbunătățirea eficienței și eficacității serviciilor prestate, acestea (domeniul TI) presupun riscuri și vulnerabilități asociate cu bazele de date computerizate și aplicațiile de afaceri care definesc, de regulă, un mediu de lucru automatizat. Rolul auditului TI în furnizarea de asigurări că procesele utilizate de entități sînt suficiente pentru gestionarea riscurilor TI, dar și a vulnerabilităților, este esențială în cazul în care ISA urmărește scopul de a raporta progresele semnificative de eficiență și eficacitate a proceselor **operaționale** guvernamentale și ale sectorului public.

VII.1 Progresele și perspectivele automatizării proceselor în domeniul afacerilor interne

Curtea de Conturi a inițiat auditul tehnologiilor informaționale cu elemente de performanță la MAI în vederea identificării registrelor, serviciilor și proceselor interne de interes sporit, evaluării modului de aplicare a tehnologiilor informaționale pentru eficientizarea activităților aferente, precum și localizării zonelor problematice.

Reieșind din domeniul supus auditului, în conformitate cu procedurile aplicate și aspectele evaluate, echipa de audit a constatat numeroase impedimente și constrîngeri, care s-au soldat cu rezultate modeste în automatizarea proceselor în domeniul afacerilor interne, situație ce trezește îngrijorare pentru capacitatea Ministerului de a-și atinge scopurile în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC), stabilite de cadrul legal.

Dezvoltarea strategică generală a instituției nu include ca parte componentă direcțiile, obiectivele, resursele, termenele de realizare și cheltuielile necesare aspectelor ce țin de domeniul TIC. În acest scop nu a fost efectuat un studiu de fezabilitate sau o analiză amplă a oportunităților și a nivelului optim al investițiilor, bazate pe o argumentare tehnico-financiară, cu stabilirea domeniilor de risc.

MAI, în calitate de actor-cheie în domeniul ordinii publice, precum și al gestionării activelor de importanță statală nu a asigurat o bună gestiune a banilor publici în cadrul achiziționării unor SI și o monitorizare adecvată a executării unor contracte importante. Astfel, cheltuielile efectuate de MAI în domeniul TI nu au generat rezultatele scontate. Toate acestea sînt consecințele implicării necorespunzătoare a managementului MAI în procesul de implementare a proiectelor și de asigurare a respectării cadrului legal, precum și ale deficiențelor în funcționarea instrumentelor manageriale interne aferente monitorizării executării contractelor.

Principalele constatări

În contextul evaluării situației curente, performanțelor obținute și furnizării de plusvaloare, au fost constatate rezultate modeste, perspectivele de remediere în perioadele apropiate fiind incerte. Situația curentă este rezultatul interpolării mai multor factori interni și externi și amplificării efectelor acestora datorită implicării ineficiente a factorilor de decizie, responsabili de fiecare element în parte. Dintre cele mai importante cauze care au generat performanțe reduse în automatizarea proceselor interne trebuie menționate următoarele:

- dispersarea și divizarea activităților și responsabilităților aferente gestionării domeniului TIC, precum și existența de proiecte variate, cu domenii conexe dezvoltate separat. Drept urmare, au fost posibile investiții în domenii cu activități acoperite parțial sau integral de alte proiecte;

- cooperarea și colaborarea inefficientă cu alte instituții de stat;
- disponibilitatea și exactitatea redusă a datelor externe necesare;
- managementul inefficient al proiectelor și nerespectarea cadrului legal în domeniul proiectelor TIC;
- implicarea insuficientă a conducerii unor entități din cadrul MAI la toate etapele proiectelor TIC;
- reticența și rezistența personalului, care trebuie să fie parte componentă și nemijlocită la toate etapele de realizare a proiectelor;
- dotarea insuficientă cu tehnică de calcul;
- fragmentarea excesivă a domeniilor de automatizare și interoperabilitatea redusă a soluțiilor.

Evaluările generale asupra gestiunii domeniului TIC în baza contrapunerii cu Standardele naționale și internaționale, precum și cu bunele practici au scos în evidență următoarele aspecte importante care urmează a fi îmbunătățite, cu formularea recomandărilor în vederea ameliorării situației și excluderii pe viitor a efectelor negative:

- lipsa concordanței între direcțiile strategice de dezvoltare a domeniului afacerilor interne cu cele din sectorul TIC;
- reglementarea insuficientă a domeniului TIC, lipsa de politici și proceduri exacte și actuale pentru procesele de bază;
- neinventarierea activelor (inclusiv a informațiilor), neclasificarea și nedesemnarea proprietarilor acestora;
- neimplementarea gestionării riscurilor atât la nivel de instituție, cât și de proiecte separate;
- îmbunătățirea asigurării securității informațiilor și protecției datelor cu caracter personal;
- crearea unei infrastructuri comune de comunicații, precum și a unei unități funcționale pentru suport, consultanță și instruire.

Executarea prevederilor Strategiei de dezvoltare a sectorului TIC în cadrul MAI urmează a fi calificată drept o foaie de parcurs și drept un indicator al maturității instituției și capacității acesteia de a face față provocărilor progresului, pentru reformarea eficientă a activității și obținerea de plusvaloare. Integrarea aspectelor de gestionare a domeniului TIC în obiectivele strategice ale oricărei activități din domeniul afacerilor interne și consolidarea capacităților tehnice și umane interne vor fi cu siguranță un factor determinant al reușitei rezultatului final.

VII.2 Progresele și perspectivele automatizării Registrului unic de licențiere

Curtea de Conturi a inițiat auditul tehnologiilor informaționale cu elemente de performanță la Camera de Licențiere în vederea identificării registrelor, serviciilor și proceselor interne de interes sporit, evaluării modului de aplicare a tehnologiilor informaționale pentru eficientizarea activităților aferente, precum și localizării zonelor problematice.

Echipa de audit a depistat numeroase impedimente și limitări, care au generat rezultate modeste în automatizarea proceselor în domeniul reglementării prin licențiere a activității de întreprinzător. Situația curentă reprezintă un risc pentru capacitatea Camerei de Licențiere de a-și atinge obiectivele

în domeniul aplicării tehnologiilor informaționale și comunicațiilor pentru micșorarea poverii administrative și facilitarea activității de antreprenoriat, conform prevederilor cadrului legal.

În prezent, deși au fost realizate mai multe activități care au vizat direct sau indirect dezvoltarea Subsistemului informațional automatizat Registrul unic de licențiere în cadrul Camerei de Licențiere, se constată un nivel redus al performanțelor atinse la acest capitol și o pondere scăzută a automatizării business-proceselor aferente domeniului reglementării prin licențiere a activității de întreprinzător.

Misiunea de audit a identificat diferiți factori și numeroase impedimente, ale căror efecte nu au putut fi atenuate din cauza lipsei de activități structurate la capitolul gestiunea riscurilor și managementul proiectelor. Astfel, în contextul complexității aspectelor necesare automatizării, efectele negative au avut un impact considerabil, fiind amplificate de situația nefavorabilă în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicațiilor la nivel de țară, de subfinanțarea domeniului și reticența factorilor externi.

Se atestă că scopurile trasate privind automatizarea Registrului unic de licențiere nu au fost atinse, iar în prezent posibilitățile de redresare a situației pot fi privite doar din perspectiva conceptualizării unei abordări noi asupra modului de automatizare a proceselor aferente domeniului licențierii. Astfel, în condițiile problemelor tehnice și funcționale existente, subsistemul respectiv nu poate asigura la un nivel tolerant exactitatea, veridicitatea, integritatea și disponibilitatea datelor. Acest fapt generează riscuri asociate și afectează direct procesul de formare și funcționare a altor sisteme importante, dintre care menționăm Registrul de stat al unităților de drept și serviciul electronic „e-licențiere”.

În prezent Camera de Licențiere, ca și majoritatea instituțiilor de stat, se confruntă cu probleme în asigurarea unei gestiuni conforme și eficiente a domeniului TIC, din mai multe motive, după cum urmează:

- lipsa posibilității de a asigura instituția cu suficient personal calificat în domeniul TIC și fluctuația mare a acestuia, dat fiind nivelul scăzut de salarizare a specialiștilor în TI, care, deși activează în instituții publice, nu au statut de funcționari publici;
- nivelul general scăzut al cunoștințelor și culturii angajaților în domeniul TIC;
- lipsa directivelor strategice de dezvoltare a domeniului TIC și necorelarea inițiativelor în domeniu cu obiectivele strategice ale instituției;
- investițiile nesemnificative și lipsite de continuitate în domeniu;
- ineficiența proceselor interne din perspectiva automatizării acestora;
- lipsa descrierii business-proceselor și modificările frecvente ale cadrului de reglementare și metodologic;
- reglementarea incompletă a domeniului TIC în țară;
- lipsa/inexactitatea resurselor informaționale, a clasificatoarelor și a identificatorilor.

În situația creată, reieșind din importanța domeniului, dependența de circulația datelor și beneficiile care vor putea fi obținute prin automatizarea proceselor, este esențială conlucrarea constructivă între părțile interesate: MEc; MTIC; Camera de Licențiere; Î.S. „CRIS „Registru””; Î.S. „Camera Înregistrării de Stat” și alte instituții care eliberează acte cu caracter permisiv în domeniu.

VII.3 Sistemul informațional de management al datoriei publice

Curtea de Conturi a inițiat auditul tehnologiilor informaționale cu elemente de performanță la Ministerul Finanțelor, Directoratul Liniei de Credit pe lângă Ministerul Finanțelor și Î.S. „Fintehinform” în vederea evaluării eficienței activităților de automatizare în domeniul managementului datoriei publice prin prisma furnizării de rezultate, respectării cadrului legal specific, cu stabilirea problemelor și constrângerilor aferente domeniului, precum și cu identificarea metodelor și căilor adecvate de optimizare a rezultatelor.

SI utilizate în cadrul entității urmau să asigure eficiența business-proceselor aferente managementului datoriei publice, precum și să minimizeze riscul și eventualele efecte negative legate de factorul uman (erori și/sau posibile intenții frauduloase).

În urma evaluării situației create, performanțelor obținute și furnizării de plusvaloare, au fost constatate rezultate modeste, perspectivele de remediere în perioadele apropiate fiind incerte. Situația actuală este rezultatul interpolării mai multor factori interni și externi și al amplificării efectelor acestora, datorită implicării ineficiente a factorilor de decizie, responsabili de fiecare element în parte.

Reieșind din faptul că SI „DMFAS” reprezintă o soluție software procurată la pachet, adaptarea acesteia la necesitățile Ministerului Finanțelor a fost limitată. Adaptarea și actualizarea conform prevederilor normativ-legale au fost efectuate sub egida elaboratorului (UNCTAD) cu suportul Î.S. „Fintehinform”, dar nu s-a soldat cu automatizarea tuturor proceselor aferente domeniului auditat (integrarea tuturor registrelor nu a avut loc). La moment, SI „DMFAS” asigură doar o parte din procesul de raportare necesar entității, totodată aplicațiile utilizate la ținerea registrelor de stat nu au fost certificate.

Se menționează că soluțiile aplicate se confruntă în prezent cu un șir de probleme tehnice și constrângeri care nu permit automatizarea proceselor aferente și implică riscuri asociate utilizării acestor aplicații, dintre care specificăm:

- dependența totală de elaborator (UNCTAD). Multe din problemele tehnice nu au fost înlăturate o perioadă îndelungată de timp și încă persistă. Totodată, versiunea 5.3 a SI „DMFAS” este moral învechită, din 2009 existînd versiunea 6.0, care la moment se utilizează în multe țări;
- SI „DMFAS” nu reprezintă o soluție complexă care ar satisface cerințele privind automatizarea proceselor interne ale Ministerului Finanțelor, aferente domeniului auditat, astfel nu poate fi asigurată eficientizarea activității;
- în condițiile nivelului nesatisfăcător al controalelor generale TI și învechirea echipamentului, pot avea loc evenimente care ar compromite securitatea, integritatea și disponibilitatea datelor. Posibilitatea coruperii, deteriorării sau modificării neautorizate a datelor nu poate fi eliminată complet, iar în cazul producerii acestor fenomene – nu va putea fi identificată;
- capacitățile funcționale, precum și posibilitățile de interacțiune informațională nu pot asigura atingerea obiectivelor de automatizare a business-proceselor Ministerului Finanțelor, aferente domeniului auditat.

Pentru buna funcționare a aplicațiilor utilizate este necesară interoperabilitatea acestora și realizarea schimbului de date în mod automatizat, fără implicarea factorului uman. Schimbul neeficient de date poate afecta calitatea informației conținute în registrele de stat, astfel persistă riscul ca aceasta să nu corespundă cerințelor de integritate, exactitate și veridicitate a datelor.

În prezent MF, precum și multe instituții din stat se confruntă cu probleme în asigurarea unei gestiuni eficiente a domeniului TIC în sfera auditată, din mai multe motive:

- lipsa viziunii conceptuale privind dezvoltarea și mentenanța SI de management al datoriei publice;
- lipsa prioritizării direcțiilor de investiții, inclusiv financiare;
- nivelul general scăzut al cunoștințelor și culturii angajaților în domeniul securității informaționale;
- lipsa directivelor strategice de dezvoltare a domeniului TIC și necorelarea inițiativelor în domeniu cu obiectivele strategice ale instituției;
- investițiile nesemnificative și lipsite de continuitate în domeniul auditat;
- ineficiența proceselor interne din perspectivele automatizării acestora;
- reglementarea incompletă a domeniului TIC în țară.

În această ordine de idei, orice tentativă de automatizare este supusă unor riscuri considerabile, nefiind posibilă asigurarea eficienței și eficacității business-proceselor interne ale MF. De menționat că domeniul managementului datoriei publice se identifică drept unul important pentru realizarea obiectivelor entității și se consideră oportună examinarea posibilității de automatizare a SI de management al datoriei publice în ansamblu.

Notă: Se menționează că pe parcursul misiunii de audit entitatea a evaluat posibilitățile în vederea identificării unui numitor comun cu privire la conceptul *registre de stat* aferente managementului datoriei publice. Astfel, la propunerea entității au fost operate unele modificări la Legea nr.419-XVI din 22.12.2006, inclusiv prin substituirea noțiunii *registre de stat* cu noțiunea *raport*.

Concluzii

Pentru a putea identifica căile univoce în abordarea problemelor existente la capitolul automatizarea proceselor prin aplicarea pe larg a tehnologiilor informaționale, este primordială implicarea mai activă și eficientă a Guvernului în gestiunea și monitorizarea strictă a proiectelor TI, precum și în stabilirea corectă a priorităților de finanțare.

Implicarea tuturor instituțiilor de stat cu domenii de responsabilitate aferente formării primare sau înregistrării datelor și evenimentelor în crearea unui spațiu informațional integrat unic la nivel de țară trebuie privită drept sarcină primordială, care urmează a fi promovată de Guvern și de instituțiile abilitate în domeniu.

CAPITOLUL VIII.

Audituri realizate în conformitate cu angajamentele internaționale

VIII.1 Auditul proiectelor finanțate din surse externe

Pe parcursul ultimilor ani, ținând cont de vectorul european al Republicii Moldova, activitatea Curții de Conturi a fost orientată spre auditarea unor domenii de interes public în care Guvernul promovează reforme susținute de partenerii de dezvoltare din Comunitatea Europeană și alți parteneri internaționali. În acest context, Curtea de Conturi, reieșind din mandatul său, este responsabilă de prezentarea către donatori, Parlamentul Republicii Moldova, Guvernul și, nu în ultimul rând, societatea civilă informațiilor veridice privind utilizarea conformă și eficientă a finanțării.

VIII.1.1 Proiectul „Servicii de sănătate și asistență socială”

În scopul sporirii accesului la serviciile de sănătate și asistență socială, Banca Mondială/Asociația Internațională pentru Dezvoltare a acordat Guvernului Republicii Moldova două credite consecutive în sumă totală de circa 27,2 milioane dolari SUA, în baza a două Acorduri de finanțare din 03.07.2007 și, respectiv, din 20.12.2011, pentru implementarea Proiectului „Servicii de Sănătate și Asistență Socială”, care a fost stabilit pentru perioada 2007-2014.

Funcțiile de management al Proiectului au fost delegate: MS, pentru modernizarea sistemului de sănătate, fiindu-i afectate 22,3 milioane dolari SUA (Componenta 1 și subcomponenta 3.1), și MMPSF, pentru îmbunătățirea sistemului de protecție și asistență socială, fiindu-i alocată suma de 5,3 milioane dolari SUA (Componenta 2 și subcomponenta 3.2), cadrul de rezultate fiind definit în acordurile de finanțare.

Astfel, pentru atingerea indicatorilor stabiliți în vederea susținerii reformei și dezvoltării sistemului de asistență medicală, MS a realizat activități ce țin de: (i) elaborarea și implementarea Conturilor Naționale în Sănătate; dezvoltarea capacităților și reglementarea parteneriatului public-privat, precum și dezvoltarea și reforma resurselor umane în sistemul de sănătate; (ii) elaborarea strategiei de extindere a acoperirii cu asigurări obligatorii de asistență medicală și implementarea sistemului de plată a prestatorilor de servicii medicale bazat pe indicatori de performanță și complexitatea cazului tratat; (iii) dezvoltarea asistenței medicale primare prin reabilitarea instituțiilor medicale primare în localitățile rurale; (iiii) evaluarea capacității spitalelor pentru modernizarea acestora.

În scopul consolidării funcțiilor Guvernului de identificare a păturilor sărace, MMPSF a realizat activități de implementare a Programului de ajutor social orientat spre facilitarea colectării și procesării eficiente a informațiilor pentru un proces decizional adecvat.

Obiectivul auditului a constat în formularea concluziilor privind gestionarea conformă și eficientă a mijloacelor financiare alocate din Proiectul „Servicii de Sănătate și Asistență Socială”, bazate pe probele de audit, precum și pe rezultatele implementării activităților prevăzute de Proiect.

Principalele constatări

La MS și unele structuri implicate în realizarea activităților Proiectului prin prisma competențelor și responsabilităților de administrare a cheltuielilor operaționale ale Componentei 1 s-a constatat că activitățile au fost divizate în 4 subcomponente, care în aprilie 2014 au fost finalizate ori se aflau la etapa de finalizare. Auditul, aplicînd diferite metode, inclusiv vizualizarea la fața locului a 20 centre de sănătate din mediul rural, a stabilit că majoritatea indicatorilor au fost atinși, totodată fiind admise unele neconformități și situații problematice. Astfel,

- nu a fost elaborată baza normativ-legală pentru autorizarea Conturilor Naționale de Sănătate la nivel național, nefiind prezentate datele de către prestatorii privați care activează în domeniul sănătății și nefiind publicate rapoartele anuale ale CNS;
- nu a fost elaborată și adoptată o strategie privind resursele umane, ca rezultat al ignorării propunerilor și recomandărilor consultanților implicați, fiind aprobată doar Concepția-cadru de dezvoltare a resurselor umane în sistemul sănătății, fapt ce poate influența negativ calitatea ajutorului medical acordat populației și nu asigură durabilitatea acestui domeniu;
- nu au fost realizate pe deplin recomandările consultantului privind trecerea treptată la nivel național pînă în anul 2014 la noul sistem de plată bazat pe complexitatea cazului tratat, acesta fiind implementat în anul 2013 fără a se ține cont de gradul suficient de pregătire a instituțiilor medicale din țară;
- nu a fost monitorizată suficient derularea lucrărilor de construcție a centrelor de sănătate în mediul rural, determinînd, în majoritatea cazurilor, tergiversarea executării acestora, iar în unele cazuri – utilizarea inefficientă a mijloacelor creditare. De asemenea, de către 23 de beneficiari de bunuri imobile renovate (centre de sănătate) nu a fost asigurată înregistrarea drepturilor patrimoniale asupra bunurilor proprietate publică în valoare de 41,3 milioane lei;
- nu au fost elaborate reglementări privind procedurile de monitorizare a utilizării protocoalelor clinice standardizate ale locului de muncă pentru medicii de familie, fapt ce diminuează posibilitatea gestionării procesului de implementare sau modificare oportună a acestora;
- nu au fost definite activitățile-cheie ce țin de eliminarea barierelor în furnizarea serviciilor private de sănătate și de operare integrată a serviciilor publice și private în Republica Moldova.

Verificările de audit la MMPSF au constatat unele erori și abateri ce țin de:

- înregistrarea tranzacțiilor financiare ce țin de primirea/predarea echipamentului TI;
- extinderea termenului prestabilit de elaborare a softului ca rezultat al dificultăților întîmpinate în procesul elaborării acestuia;
- neînregistrarea drepturilor de proprietate intelectuală asupra softului elaborat, în vederea evitării riscului de încălcare a drepturilor patrimoniale ale MMPSF.

Concluzii

Misiunea de audit a rezumat că Proiectul „Servicii de Sănătate și Asistență Socială” prezintă un suport pentru realizarea vectorului de durată al Guvernului orientat spre eficiența și eficacitatea cheltuielilor pentru sectorul medical și social din Republica Moldova, care prin realizarea activităților planificate a susținut inițierea reformelor în aceste sectoare.

Pentru asigurarea implementării mai eficiente și durabile a schimbărilor inițiate, misiunea de audit a înaintat autorităților publice responsabile un șir de recomandări în vederea remedierii deficiențelor constatate și consolidării eforturilor în atingerea în totalitate a scopurilor propuse.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- informare privind realizarea integrală a scopurilor propuse pentru reformarea politicilor în domeniul sănătății și sectorul social, cu raportarea, după caz, Parlamentului.

VIII.1.2 Proiectul „Consolidarea eficacității rețelei de asistență socială”

Guvernul Republicii Moldova, în scopul demarării reformelor din domeniul prestațiilor sociale, a încheiat cu Asociația Internațională pentru Dezvoltare Acordul de finanțare în valoare echivalentă cu 22,9 milioane Drepturi Speciale de Tragere, sau de 37,0 milioane dolari SUA, ratificat prin Legea nr. 174 din 28.07.2011³³.

În baza sprijinului financiar, alocat sub formă de credit, Guvernul susține sporirea eficienței și echității sistemului de protecție socială prin intermediul Proiectului „Consolidarea eficacității rețelei de asistență socială”, implementat de către Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei în anii 2011-2016.

Auditul situațiilor financiare ale Proiectului „Consolidarea eficacității rețelei de asistență socială” pe anul 2013 a fost inițiat și efectuat la solicitarea Băncii Mondiale, în condițiile prevăzute de Acordul de finanțare.

Obiectivul auditului a constat în identificarea faptului, dacă sistemul de management financiar și control implementat în cadrul Proiectului asigură elaborarea autentică și veridică a situațiilor financiare. De asemenea, a fost vizată conturarea opiniilor reale, dacă Rapoartele financiare interimare și Rapoartele financiare bugetare pe anul 2013, în toate aspectele semnificative, prezintă o imagine reală și fidelă asupra situațiilor financiare.

Concluzii

Urmare a auditării contului de execuție pe anul 2013 și evaluării funcționalității controalelor interne, auditorii au concluzionat, că sistemul de management financiar și control implementat de către MMPSF la realizarea Proiectului, asigură veridicitatea situațiilor financiare, nefiind constatate abateri, nereguli și cheltuieli neeligibile.

Echipa de audit a exprimat opinia fără rezerve a situațiilor financiare auditate. Astfel, situațiile financiare, încheiate la 31.12.2013 de către MMPSF și reflectate în Rapoartele financiare interimare, Rapoartele financiare bugetare, oferă o imagine reală și fidelă, sub toate aspectele semnificative, a poziției financiare a Proiectului.

³³ Legea nr.174 din 28.07.2011 privind ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Proiectului „Consolidarea eficacității rețelei de asistență socială”.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- evaluarea și monitorizarea periodică a realizării Proiectului, prin estimarea și identificarea continuă a riscurilor caracteristice componentelor și etapelor de implementare a acestuia, pentru minimizarea efectelor nedorite.

VIII.2 Auditul mediului

Sensibilizarea privind problemele globale de mediu a crescut rapid, accentele fiind puse în special pe subiecte importante, precum distrugerea pădurilor, poluarea apelor, eroziunea și utilizarea nesustenabilă a terenurilor etc. Sporirea activităților, dar și necesitatea de identificare a responsabililor de poluare, precum și a cauzelor acesteia implică raportarea consecințelor unor asemenea acțiuni. Totodată, devine imperativă verificarea declarațiilor făcute în rapoartele de mediu ale diferitor instituții responsabile, la rândul lor acestea urmînd a fi supuse unui audit extern independent.

Astfel, în contextul auditului de mediu accentul este plasat pe situația activelor și pasivelor de mediu, conformitatea cu legislația și acordurile naționale și internaționale, dar și pe măsurile instituite de entitatea auditată pentru promovarea economicității, eficienței și eficacității activităților de protecție a mediului.

VIII.2.1 Protecția și utilizarea durabilă a apelor din râuri și fluvii

Utilizarea durabilă a apelor din râuri și fluvii în Republica Moldova presupune realizarea unor măsuri de gospodărire durabilă a apelor, prin asigurarea protecției cantitative și calitative a apelor, apărarea împotriva acțiunilor de distrugere a acestora, precum și prin valorificarea potențialului apelor în raport cu cerințele dezvoltării durabile a societății și în acord cu actele internaționale la care Republica Moldova este parte, inclusiv cu acquis-ul comunitar în domeniu. Totodată, în conformitate cu Acordul de Asociere³⁴, Republica Moldova s-a angajat în abordarea unei măsuri cooperante privind gestionarea calității resurselor de apă, armonizînd legislația sa cu actele legislative ale Uniunii Europene și cu instrumentele internaționale.

Politica statului privind utilizarea și protecția apelor din fluvii și râuri se axează pe folosirea durabilă și protecția acestora, precum și pe amenajarea zonelor de protecție a ecosistemelor aferente zonelor acvatice.

Obiectivul auditului a constat în evaluarea faptului dacă mecanismele existente și cele aplicate permit realizarea unei politici de gospodărire durabilă a apelor din râuri și fluvii.

Auditul a analizat realizarea obiectivelor politicii de stat privind utilizarea durabilă a apelor din râuri și fluvii, exercitarea atribuțiilor de către autoritățile de resort și existența instrumentelor necesare

³⁴ Acordul de Asociere dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte.

pentru îndeplinirea acestora. Misiunea de audit s-a desfășurat la MM, ca autoritate centrală de specialitate, fiind colectate probe și de la alte autorități cu atribuții în acest domeniu.

Totodată, reieșind din interesul statelor riverane fluviului Dunărea și din necesitatea revizuirii progreselor în conformitate cu Convenția privind cooperarea pentru protecția și utilizarea durabilă a fluviului Dunărea, a fost analizată realizarea prevederilor Convenției, rezultatele obținute la acest capitol și impactul aderării Republicii Moldova la Convenție. În acest sens, a fost stabilit în calitate de *subiectiv* al auditului evaluarea instrumentelor aplicate și activităților derulate pentru realizarea angajamentelor în conformitate cu Convenția pentru protecția fluviului Dunărea.

Principalele constatări

Auditul a relatat unele probleme la capitolul politici în domeniu, cât și la gestionarea resurselor acvatice, precum:

- în Republica Moldova gestionarea utilizării și protecției apelor din râuri și fluvii nu este fundamentată pe o strategie de dezvoltare a resurselor de apă, nefiind definită direcția de dezvoltare și managementul resurselor de apă din râuri;
- Neprioritizarea politicilor, cum ar fi Conceptul, Strategia, Programul și Planurile de activități în domeniu, invocă lipsa de uniformitate și coerență în elaborarea documentelor de politici ale statului;
- În lipsa unei strategii de domeniu, nu sînt stabilite sarcinile-cheie relevante și nu sînt argumentate necesitățile financiare cu evaluările de rigoare. În același timp, nu au fost realizate planificări detaliate ale măsurilor care să stabilească condiții adecvate sectorului acvatic și să determine principiile și metodele caracteristice unui management integrat al resurselor de apă;
- Totodată, autoritățile de specialitate nu au finisat elaborarea unor planuri de gestionare a bazinelor hidrografice, auditul menționînd importanța stabilirii de activități concrete pentru asigurarea protecției apelor din fluvii, prin diminuarea efectelor negative și reducerea surselor de poluare;
- au fost generate daune considerabile resurselor acvatice ca rezultat al nerespectării de către unii agenți economici a prevederilor cadrului normativ, prin efectuarea unor lucrări în albia râurilor și fluviilor;
- Pe parcursul realizării misiunii de audit au fost identificate cazuri cînd, în lipsa coordonărilor necesare, au fost efectuate lucrări de extragere a nisipului din râul Prut. Astfel, Î.S. „Portul fluvial Ungheni” efectuează periodic lucrări de curățare și dragare a șenalului râului Prut, prin coordonări cu I.P. „Căpitanăia Portului Giurgiulești” și MTID. Concomitent, lucrările menționate nu au fost coordonate cu organele de mediu, fiind realizate în lipsa unor studii și proiecte fundamentate privind impactul asupra resurselor acvatice;
- În opinia specialiștilor în domeniu, lucrările neautorizate de extragere a nisipului au urmări grave pentru ecosistemele bazinelor acvatice naturale, condiționînd dispariția peștelui. Aceste lucrări pun în pericol construcțiile hidrotehnice existente în râuri/fluviu din motivul substituirii straturilor solide ale albiilor. Totodată, prin extragerea nisipului și prundișului, considerate drept filtre naturale ale apei, se reduce capacitatea de autoepurare a apei râurilor, fapt ce determină majorarea costurilor de tratare a apelor pentru utilizare în scopuri potabile;
- s-a evidențiat insuficiența informării societății, dar și implicarea redusă a acesteia în procesul de protecție a apelor din râuri, totodată constatîndu-se o integrare sumară a problemelor de mediu în programele și activitățile APL. Analiza și sistematizarea informațiilor prezentate de APL indică

o implicare scăzută a populației în luarea deciziilor privind protecția și utilizarea apelor din râuri, dar și a mediului înconjurător în general, societatea nefiind informată despre riscurile aferente poluării și gestionării neadecvate a apelor din râuri și fluvii;

- lipsa subdiviziunilor sau specialiștilor din domeniul mediului în cadrul APL, care ar fi antrenați în activități destinate protecției și utilizării apelor din râuri. Datele primite de la APL, indică că doar în 4 cazuri (din 27) există subdiviziuni cu atribuții ce țin de mediu, ceea ce nu asigură un nivel calitativ de exploatare și protecție a apelor din râuri, prescripțiile înaintate de către IES nefiind examinate și soluționate;
- gestionarea separată de către APL a problemelor economice de cele ale mediului determină lipsa integrării obiectivelor de protecție a mediului. Eliberarea de către administrația publică locală a autorizațiilor de amplasare și funcționare a unităților economice în imediata apropiere a râurilor și ecosistemelor acestora în lipsa coordonării cu organele de mediu (IES) implică neasigurarea protejării zonelor de protecție a râurilor;
- deversarea în râuri a apelor uzate fără asigurarea epurării suficiente a acestora implică riscuri majore de mediu, situația fiind condiționată și de starea precară a stațiilor de epurare a apelor uzate. Majoritatea stațiilor de epurare din țară funcționează la indici foarte reduși și necesită reconstrucție capitală, astfel încât apele reziduale neepurate se deversează în râuri. În perioada 2010-2013 numărul stațiilor care funcționau eficient a fost în continuă scădere (de la 26 în anul 2010 până la 4 unități în 2012);
- deși cadrul normativ-legal stabilește limitări/restricții privind poluarea apelor din râuri și fluvii, progresele la acest capitol sînt lente. Nu sînt luate în calcul „costurile” de mediu și cele legate de resursele asociate impactului negativ asupra râurilor, nefiind respectat principiul „poluatorul plătește”, principiu transpus de legislația comunitară prin Directiva-cadru pentru prevenirea și repararea pagubelor pe baza unei responsabilități de mediu;
- În prezent plățile pentru poluare și cele de amendare pentru încălcarea regimului de protecție a râurilor sînt ne semnificative comparativ cu costurile de reabilitare a ecosistemelor acvatice. Spre exemplu, în perioada de referință, cu toate că stațiile de epurare achită regulamentar plata pentru poluarea apelor de suprafață (2,7 milioane lei/anual), deversările apelor poluate excepțional, ca rezultat al nefuncționării stațiilor de epurare, provoacă pagube mult mai semnificative (23,3 milioane lei/lunar);
- nedelimitarea zonelor cu fișii riverane râurilor cauzează impedimente în întreținerea și protecția acestora. Deși cadrul normativ prevede întreprinderea măsurilor de stabilire a zonelor și fișiiilor riverane de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă, pînă în prezent nu au fost delimitate terenurile aferente acestora, Agenția „Apele Moldovei” nemarcînd pe teren hotarele prin indicatoare de modelul corespunzător.

În lipsa unui plan de lucru cu detalierea intențiilor și activităților privind realizarea obligațiilor în conformitate cu *Convenția pentru protecția fluviului Dunărea*, nu sînt determinate punctele forte și slabe instituționale și legale, precum și nu este posibilă o evaluare a costurilor de implementare. În același timp, nu au fost determinate mecanismele de coordonare și organizare, nefiind stabilite prioritățile și determinate obiectivele în acest sens, iar coordonarea implementării prevederilor Convenției de către Grupul de lucru, precum și activitatea acestuia nu sînt clar stabilite, nefiind întocmite procese-verbale ale ședințelor Grupului de lucru din țară.

În contextul în care se consideră fundamentală integrarea în legislația națională a unor politici precum tratarea apelor uzate, diminuarea concentrației de nitrați, prevenirea și controlul poluării, Republica Moldova deocamdată se află la o etapă incipientă de adaptare a cadrului normativ la prevederile

Convenției. Astfel, la finele anului 2013 prin acte normative au fost aprobate reglementări cu privire la prevenirea poluării apelor din activități agricole, cerințe de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale.

În același timp, Republica Moldova nu a asigurat metode, activități și măsuri suficiente de operare privind aplicarea unor tehnologii aferente celor mai mici riscuri. Apele uzate deversate în râul Prut, în special de către stațiile de epurare, nu sînt tratate corespunzător, probele prelevate de către IES relevînd un potențial pronunțat de poluare a apelor de suprafață. Potrivit datelor SHS, se observă o concentrație mai mare a poluanților, în special în aval de localitățile urbane care nu dispun de stații de purificare a apelor reziduale și la confluența cu afluenții râului Prut.

Concluzii

Gestionarea resurselor de apă din râuri și fluvii în Republica Moldova nu este asigurată de o implementare efectivă a politicilor de sector, iar instrumentele și mecanismele necesare în acest sens urmează a fi definitivate. În același timp, auditul a stabilit că domeniul nu are definite sarcini exhaustive, iar măsurile necesare a fi întreprinse nu sînt planificate detaliat și nu determină principii și metode relevante unui management integrat al resurselor de apă.

Realizarea prevederilor Convenției privind protecția și utilizarea durabilă a fluviului Dunărea în Republica Moldova nu este însoțită de aplicarea instrumentelor și derularea unor activități suficiente care să asigure o protecție și utilizare durabilă a fluviului Dunărea.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- elaborarea și aprobarea Strategiei privind resursele de apă, inclusiv a celor din râuri și fluvii;
- coordonarea de comun acord între MTID și MM a lucrărilor ce țin de efectuarea lucrărilor în zonele de protecție a apelor din râuri și fluvii.

VIII.2.2 Utilizarea durabilă a terenurilor agricole

Dependența economiei de agricultură și, implicit, de resursele de sol determină acest domeniu drept unul important pentru dezvoltarea durabilă a țării. Importanța și actualitatea domeniului a determinat Curtea de Conturi de a iniția auditul mediului privind utilizarea durabilă a terenurilor agricole, pentru a cuantifica realizarea activităților ce țin de protecția acestora și a identifica dificultățile și cauzele în realizarea politicilor de domeniu.

Obiectivul auditului a fost stabilit pentru a răspunde la întrebarea: *Este politica de stat în domeniul utilizării durabile a terenurilor agricole dezvoltată suficient și adecvat, iar organele de resort dispun de instrumente suficiente și eficiente pentru realizarea obiectivelor stabilite?*

Principalele constatări

Auditul a identificat unele probleme atât la capitolul politicilor în domeniu, cât și la gestionarea resurselor funciare, astfel:

- în lipsa unei legi speciale a solului este dificilă elaborarea de politici în domeniul terenurilor agricole, fapt care ar asigura protecția terenurilor agricole și a funcțiilor sale de mediu, economice, sociale și ecologice. Autoritatea centrală de specialitate în domeniu a relatat drept una dintre cauzele principale ale exploatării nechibzuite a terenurilor agricole lipsa unei legi organice, ca Legea solului, care ar include supravegherea stării de calitate a terenurilor agricole și reglementarea utilizării acestuia;
- În aceste condiții devine dificilă asigurarea reglementării activităților de protecție, conservare și ameliorare a calității solurilor, bazate pe principii științifice, agrotehnice și organizatorice. Elaborarea unei legi a solului devine imperativă deoarece Republica Moldova urmează să se alinieze la acquis-ul comunitar, avînd și obligația de a respecta cerințele europene în domeniu;
- nu a fost identificată o abordare integrată în dezvoltarea teritoriilor, caracterul acestora fiind unul haotic și nu ține cont de armonizarea politicilor economice, sociale, ecologice și culturale, stabilite la nivel național și local. Cea mai mare parte a localităților se dezvoltă fără a avea planuri de dezvoltare sau dezvoltarea acestora se realizează fără a lua în considerare vulnerabilitatea unor zone agricole din vecinătatea altor amplasamente și fără o evaluare a impactului asupra terenurilor agricole;
- Gestionarea durabilă a resurselor funciare necesită politici și planificare care să se bazeze pe cunoștințe ce țin de amploarea și natura resurselor funciare, modul în care terenul a fost alocat pentru utilizare și cum va răspunde utilizărilor;
- monitorizarea stării terenurilor agricole și adoptarea unor decizii sînt dificile în condițiile lipsei unor informații relevante privind starea lor. Astfel, s-a constatat că activitățile de ameliorare, sporire a fertilității, organizare și planificare a terenurilor agricole nu se realizează în baza unor date și informații detaliate privind solurile, gradul de degradare, parametrii fizico-chimici ai acestora. Aceste date sînt deținute fragmentar de ARFC, MAIA, instituțiile din subordine și APL, nefiind însă integrate într-o bază de date unică;
- Autoritățile de specialitate ale administrației publice centrale nu planifică și nu realizează activități privind înaintarea de recomandări utilizatorilor de terenuri privind: organizarea asolamentelor și rotației acestora; respectarea structurii culturilor agricole; fertilizarea fundamentată științific, ameliorarea funciară;
- Totodată, informațiile înregistrate în sistemul de date actual al Cadastrului funciar (suprafața) nu permite verificarea datelor din cauza lipsei materialelor cartografice corespunzătoare (materialelor actualizate de evidență grafică). În localitățile rurale inginerii pentru reglementarea regimului funciar utilizează materiale de evidență grafică care nu sînt actualizate. În aceste condiții, nu se asigură un schimb relevant de date cu alte sisteme informaționale, nefiind asigurat un control strict al datelor prezentate la toate nivelurile;
- în lipsa activităților sistematice privind controlul eficient în domeniul folosirii raționale și protecției terenurilor agricole, se constată deficiențe în cadrul monitoringului privind utilizarea durabilă a acestora. Astfel, s-a constatat lipsa unor activități care ar implica o monitorizare continuă a calității resurselor funciare, atribuție legală a ARFC, care urma să realizeze controlul privind conformitatea măsurilor antierozionale și de ameliorare a terenurilor, precum și utilizarea acestora conform destinației și exigențelor stabilite de lege. În acest sens, MAIA nu a stabilit activități privind controlul asupra executării măsurilor de protecție a solului în cadrul practicilor agricole, atribuție care îi revine;

- neasigurarea unui monitoring ecologic eficient nu determină protecția terenurilor agricole, astfel încât nu sînt stabilite activități sau realizate acțiuni eficiente și sistematice la acest capitol. Inspecțiile ecologice teritoriale care dețin atribuțiile de rigoare nu în toate cazurile stabilesc și realizează activități de exercitare a unui control sistematic privind întreprinderea de către utilizatorii de terenuri agricole a acțiunilor de prevenire a eroziunii, neadmiterea poluării acestora sau respectarea normelor care ar permite protecția mediului și utilizarea terenurilor agricole în măsura în care acestea să prevină exploatarea nesustenabilă a lor;
- nerespectarea tehnologiilor de prelucrare, precum și degradarea terenurilor agricole reprezintă o consecință inclusiv a fragmentării excesive a acestora. În condițiile unei fragmentări sporite a terenurilor agricole, se denotă carențe organizaționale și instituționale pentru cadrul de reglementare a sectorului agrar, precum și lipsa capacităților de autogestiune eficientă a acestuia. S-a constatat și înrăutățirea condițiilor de mediu ca rezultat al practicării agriculturii intensive și imposibilitatea aplicării unor practici agricole economic viabile și prietenoase mediului.

Lucrările ameliorative și de îmbunătățiri funciare realizate în conformitate cu Programul de conservare și sporire a fertilității solurilor pentru anii 2011-2020 nu în toate cazurile au produs efecte semnificative asupra ameliorării, sporirii fertilității terenurilor agricole sau protecției solului.

În conformitate cu informațiile oferite de IPAPS „Nicolae Dimo”, unele proiecte aprobate și lucrări executate în cadrul Programului menționat din punct de vedere științific nu corespund în toate cazurile măsurilor de conservare, sporire a fertilității solurilor sau prevenire și/sau combatere a eroziunii (3 proiecte în valoare de 3,1 milioane lei).

Concluzii

Lipsa unei legi speciale a solului determină fragmentarea atribuțiilor responsabililor de domeniu, ceea ce implică deficiența unui management integrat al terenurilor agricole, astfel fiind necesare activități și instrumente adiționale unor bune practici agricole și inofensive mediului. Totodată, este necesară stabilirea obiectivelor concrete și a măsurilor detaliate pentru realizarea de activități caracteristice unei utilizări durabile a terenurilor agricole.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- identificarea de soluții privind concentrarea atribuțiilor, inclusiv prin oferirea de pîrghii și mecanisme autorității centrale de specialitate în vederea gestionării durabile a terenurilor agricole;
- revizuirea Programului de conservare și sporire a fertilității solurilor pentru anii 2011-2020 prin excluderea activităților care nu țin de îmbunătățirile funciare a terenurilor agricole.

Să solicite Comisiilor permanente ale Parlamentului: agricultură și industrie alimentară, mediu și schimbări climatice:

- examinarea, definitivarea și înaintarea spre aprobare a proiectului Legii solului.

CAPITOLUL IX.

Audituri realizate la solicitarea fracțiunilor parlamentare

Potrivit art.30 din Legea nr.261-XVI din 05.12.2008, Curtea de Conturi decide în mod independent asupra programului sau de activitate, precum și asupra modului de executare a acestuia. Totodată, Parlamentul sau fracțiunile parlamentare, o dată în semestru, pot solicita Curții de Conturi efectuarea unor acțiuni de audit neprevăzute în programul anual aprobat. În perioada de referință, Curtea de Conturi a efectuat la solicitarea fracțiunilor parlamentare 2 misiuni de audit:

- auditul privind managementul financiar al Î.S. „CRIS „Registru””, solicitarea parvenind din partea Frațiunii Partidului Comuniștilor din Republica Moldova;
- auditul conformității gestionării fondurilor publice de către Direcția Sănătății a Consiliului municipal Chișinău, solicitarea parvenind din partea Frațiunii Partidului Liberal Reformator din Republica Moldova.

IX.1 Managementul financiar al Î.S. „CRIS „Registru””

Întreprinderea de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru””, al cărei capital social aparține în întregime statului, iar funcțiile de fondator sînt atribuite MTIC, este abilitată cu ținerea resurselor informaționale de stat de bază, a unor registre de stat, precum și cu confecționarea și perfectarea actelor de importanță statală.

Î.S. „CRIS „Registru”” în anul 2013 în urma activității economico-financiare a obținut un profit de 10,0 milioane lei, sau cu 1,4 milioane lei mai mult față de anul precedent. Situația privind principalii indicatori ai activității economico-financiare este influențată de formarea creanțelor înregistrate în mărime de 39,7 milioane lei, în special a celor compromise – de 13,9 milioane lei, și a datoriilor – de 100,8 milioane lei, inclusiv 60,3 milioane lei – serviciile neacoperite.

Obiectivul auditului a constat în evaluarea conformității managementului financiar al Î.S. „CRIS „Registru”” în vederea asigurării că tranzacțiile financiare și informațiile aferente acestora sînt, sub toate aspectele semnificative, conforme reglementărilor legale.

Principalele constatări

Reieșind din rezultatele activităților de audit, Curtea de Conturi a atestat că managementul financiar al Î.S. „CRIS „Registru””, în general, este funcțional și atestă o asigurare rezonabilă în aspectele semnificative asupra conformității gestionării resurselor financiare și bunurilor patrimoniale.

Totodată, s-a relevat admiterea mai multor nereguli și curențe, în special:

- prezența creanțelor (inclusiv a celor compromise), formarea datoriilor, majorarea cheltuielilor pentru activitatea de bază din contul cheltuielilor neproductive, ceea ce afectează situațiile financiare, avînd impact asupra mărimii tarifelor;

- neconformitatea gestionării fondurilor patrimoniale, exprimată prin neraportarea valorii bunurilor administrate, neînregistrarea drepturilor de proprietate, iregularitatea și ineficiența dării în locațiune/comodat a încăperilor neutilizate, înstrăinarea unor părți semnificative ale patrimoniului prin fondarea întreprinderilor-fiice și schimbarea formei de proprietate, diminuarea valorii patrimoniului statului, precum și finanțarea lor în condiții de activitate neprofitabilă;
- menținerea situației problematice privind aplicarea tarifelor neaprobată în condiții legale și transparente, fiind atestată lipsa fundamentării costurilor incluse actualmente în plățile percepute pentru serviciile prestate care au impact social.
- Concomitent, s-a evidențiat repetat persistența aceluiași deficiențe și carențe în managementul financiar al întreprinderii, constatate și de auditurile precedente ale Curții de Conturi, în condițiile neimplementării recomandărilor înaintate.

Sinteza constatărilor a relevat următoarele:

- deși rezultatul din activitatea economico-financiară a Î.S. „CRIS „Registru”” a înregistrat un profit de 10,0 milioane de lei, fiind în creștere față de perioada precedentă, întreprinderea urmează să identifice căi de optimizare continuă a consumurilor;
- înregistrarea cheltuielilor nelegate de activitatea de bază (2,3 milioane lei), acestea fiind atribuite la cheltuieli pentru activități operaționale, influențând rezultatul financiar;
- neasigurarea formării conforme a rezervelor întreprinderii (cu 201,9 milioane lei mai mult) a condiționat prezentarea neveridică a unor indicatori din raportul financiar;
- neînregistrarea în modul stabilit în evidența contabilă a patrimoniului administrat, în special a valorii terenurilor transmise în folosință (36,7 milioane lei);
- neîntreprinderea măsurilor pentru perfectarea regulamentară a dreptului de proprietate asupra a 16 terenuri în valoare de 29,5 milioane lei;
- neasigurarea identității datelor privind patrimoniul real gestionat cu cele din Lista bunurilor imobile proprietate publică a statului, aprobată de Guvern;
- managementul neadecvat și lipsa procedurilor de control intern în aspectul transmiterii în locațiune/comodat a încăperilor au generat neîncasarea unor pasibile venituri în sumă nesemnificativă (0,6 milioane lei);
- admiterea formării stocurilor de bunuri materiale fără mișcare, neutilizate în procesul tehnologic (3,7 milioane lei), a generat defecțiunile mijloacelor financiare și efectuarea cheltuielilor ineficiente pentru păstrare;
- menținerea creanțelor în sume semnificative (39,7 milioane lei), inclusiv compromise (13,9 milioane lei) și cu risc de nerecuperare (7,0 milioane lei), ca urmare a neonorării obligațiilor de către debitori;
- acumularea datoriilor (100,8 milioane lei), în majoritate față de persoane fizice, pentru perfectarea documentelor înregistrate incorect în evidența contabilă ca avansuri;
- contractarea creditelor comerciale și a liniei de credit (44,3 milioane lei) a generat cheltuieli suplimentare în sumă de 1,3 milioane lei;
- managementul întreprinderii la capitolul achiziții de mărfuri, lucrări și servicii este influențat de nivelul redus al conformității activității grupului de lucru pentru achiziții, precum și de necalificarea ca autoritate contractantă a acesteia, urmare a neutilizării drepturilor prevăzute legal;

- carențele și neconformitățile la stabilirea și aplicarea tarifelor pentru serviciile prestate, cauzate de lipsa unei metodologii, aprobate în condiții legale, privind determinarea mărimii tarifelor, inclusiv a celor acordate în regim de urgență, afectează situația economico-financiară a întreprinderii și are un impact social;
- aprecierea incorectă a consumurilor indirecte de producție incluse în tarifele pentru prestarea serviciilor a determinat neîncasarea unor posibile venituri;
- neuniformitatea aplicării nivelului de rentabilitate stabilit la costul tuturor serviciilor prestate, precum și a coeficientului majorat la unele servicii a determinat încasarea unor venituri suplimentare, a căror pondere este nesemnificativă;
- nerespectarea propriilor reglementări aferente modificării/justificării mărimii tarifelor la unele tipuri de servicii prestate;
- aplicarea coeficienților de urgență și a taxelor fixe la unele servicii în lipsa reglementărilor și justificării acestora, ca rezultat fiind obținute venituri nete suplimentare (6,6 milioane lei);
- lipsa unui Regulament intern care ar reglementa exhaustiv autorizarea sponsorizărilor la perfectarea gratuită și parțial gratuită a serviciilor de documentare a populației și determinarea sursei de acoperire a cheltuielilor suportate în acest scop.

Concluzii

Se denotă un nivel redus/scăzut al disciplinei manageriale, care se explică prin gestionarea neconformă a patrimoniului, admiterea efectuării cheltuielilor ineficiente, reflectarea rezultatelor însoțite de unele neconformități, reglementări neadecvate în procesul de achiziții, admiterea creanțelor compromise și cu risc de nerecuperare, formarea datoriilor și creșterea gradului de îndatorare, precum și lipsa unei politici tarifare relevante.

În acest context se impune necesitatea consolidării managementului financiar și intensificării dezvoltării elementelor sistemului de control intern în vederea asigurării bunei guvernări a fondurilor publice.

Managementul financiar al întreprinderii, urmare a nerespectării regulilor generale de organizare și evidență contabilă, precum și de raportare financiară nu a asigurat pe deplin veridicitatea, corectitudinea și plenitudinea unor indicatori economico-financiar și o bună gestionare a patrimoniului public administrat, fapt ce se exprimă prin: neîncasarea integrală a veniturilor, determinată de lipsa unei metodologii aprobate în condiții legale și de neconformitățile la stabilirea/actualizarea și aplicarea tarifelor pentru serviciile prestate; admiterea mai multor nereguli la gestionarea patrimoniului administrat, în special ce țin de evidența și înregistrarea acestuia, fiind relevante riscuri de neasigurare a integrității patrimoniului și de suportare a unor cheltuieli iraționale la gestiunea acestuia; menținerea/creșterea continuă a creanțelor, inclusiv a celor compromise și cu risc de nerecuperare; admiterea efectuării cheltuielilor ineficiente la achizițiile de mărfuri, lucrări și servicii în lipsa unei analize exprese în vederea asigurării utilizării raționale și eficiente a resurselor financiare disponibile, situații condiționate de nefuncționarea unor elemente ale sistemului de control intern.

Situația privind creanțele (39,7 milioane lei), în special a celor compromise (13,9 milioane lei), precum și admiterea datoriilor (100,8 milioane lei, inclusiv 60,3 milioane lei – servicii neacoperite) prezintă un risc de dezechilibru al rezultatelor financiare ale întreprinderii, fiind evidentă necesitatea consolidării acțiunilor MTIC, în calitate de fondator, și organelor de conducere ale Î.S. „CRIS „Registru”” în vederea analizei și monitorizării permanente a activității acesteia.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- aprobarea Metodologiei privind determinarea mărimii tarifelor la serviciile prestate de către Întreprinderea de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru””;
- reglementarea restricțiilor în cazurile de fondare de către întreprinderile de stat a întreprinderilor-fiice prin diminuarea valorii patrimoniului statului în urma schimbării formei de proprietate.

IX.2 Principalele constatări ale auditului conformității gestionării fondurilor publice de către Direcția Sănătății a Consiliului municipal Chișinău

Pentru anul 2013, Direcției Sănătății a Consiliului municipal Chișinău (în continuare – Direcția Sănătății) i-au fost alocate mijloace financiare de la bugetul municipal Chișinău în sumă de 37,8 milioane lei, cheltuielile de casă și cele efective constituind 37,6 milioane lei (99,4%), fiind orientate preponderent spre susținerea activității instituțiilor medico-sanitare publice municipale (34,1 milioane lei).

Obiectivul auditului a constat în oferirea unei asigurări rezonabile că sistemul MFC organizat de către Direcția Sănătății garantează că administrarea patrimoniului, precum și efectuarea operațiunilor financiare poartă un caracter legal și regulamentar.

Principalele constatări

Auditul a identificat:

- situații incerte la numirea în funcție a șefului interimar al Direcției Sănătății și la delegarea acestuia a unor atribuții care nu se încadrează în prevederile legale, ceea ce poate cauza unele disensiuni pentru actele emise în procesul gestionării mijloacelor alocate și raporturilor de muncă;
- neactualizarea de către managementul entității a documentelor aferente aspectelor instituționale;
- nereglementarea modului de acordare a unor suplimente la salariu și/sau documentarea necorespunzătoare a unor acțiuni, ceea ce a determinat efectuarea unor plăți/cheltuieli neargumentate;
- gestionarea și evidența neconformă a patrimoniului public, exprimată prin: neînregistrarea regulamentară a dreptului patrimonial asupra bunurilor imobile (3 imobile în valoare de 2,5 milioane lei); existența în evidența contabilă a stocurilor de bunuri uzate integral și neutilizate în activitatea instituției; neefectuarea inventarierii patrimoniului la schimbarea gestionarului și la finele perioadei de gestiune. Aceste situații au condiționat neconfirmarea existenței reale a resurselor și obligațiilor cu înregistrările contabile;
- neconformități în procesul de efectuare a cheltuielilor destinate imobilului gestionat de către Direcția Sănătății, determinate de: achiziția și executarea lucrărilor de reparație capitală a blocului din str. București nr.35 cu abateri de la prevederile legale (neefectuarea expertizei tehnice a clădirii, nelaborarea proiectului de execuție, divizarea lucrărilor în contracte separate,

necorespunderea ofertei câștigătoare cerințelor de calificare, modificarea lucrărilor contractate, nerespectarea procedurilor la recepția finală a lucrărilor executate, etc.); nerespectarea prevederilor cadrului legal de către Direcția Sănătății la organizarea și desfășurarea procedurilor de achiziție pentru procurarea lucrărilor de reparații capitale a edificiilor instituțiilor medico-sanitare publice municipale, a utilajului medical pentru dotarea acestora și a serviciilor de sănătate. Astfel, Direcția Sănătății și-a atribuit rolul de autoritate contractantă, substituind atribuțiile instituțiilor medico-sanitare publice municipale beneficiare de bunuri și lucrări;

- iregularități admise de IMSP municipale la recepționarea și achitarea unor lucrări necontractate, nemonitorizarea termenului de execuție a lucrărilor achiziționate; achitarea unor lucrări prevăzute în deviz, dar neîndeplinite, majorarea prețului unor lucrări la contractările suplimentare, comparativ cu cel de deviz contractat inițial;
- monitorizarea insuficientă a respectării prevederilor contractelor de achiziții a determinat livrarea cu întârziere a utilajului medical; necorespunderea specificațiilor componentelor din contract cu cele indicate în facturile fiscale și procesele-verbale de punere în funcțiune a mijloacelor fixe; nedeținerea certificatelor de calitate și de origine a mărfii, fapt ce a creat imposibilitatea confirmării calității produselor;
- lipsa monitorizării înregistrării și eliberării conforme de către IMSP municipale a bunurilor și serviciilor (seturi de accesorii pentru glucometre; medicamente; produse lactate pentru copii; servicii stomatologice).

În cadrul verificării înregistrărilor în evidență a tranzacțiilor economice și cheltuielilor aferente au fost identificate unele situații când înregistrarea a fost efectuată anterior documentării faptelor economice sau în baza documentelor destinate altor instituții (instituțiilor medico-sanitare publice municipale).

Concluzii

Indisciplina managerială în cadrul Direcției Sănătății a Consiliului municipal Chișinău a creat premise pentru admiterea unor nereguli și deficiențe în procesul de gestionare a fondurilor publice. Totodată, activitatea instituției publice a fost însoțită de unele neconformități determinate de actele emise de Primarul general al municipiului Chișinău.

Încheiere

În concluzie, ținem să punctăm că, indiferent de sursa de proveniență și de destinația banilor publici, în calitatea sa de auditor extern, Curtea de Conturi verifică dacă fondurile publice sînt corect contabilizate, colectate și cheltuite în conformitate cu prevederile cadrului legislativ-normativ, precum și examinează și analizează dacă entitățile publice consolidează toate eforturile pentru obținerea în activitatea lor a unui raport optim între resursele alocate și rezultatele atinse.

Diversitatea necesităților guvernării naționale și mediul de dezvoltare în continuă schimbare aduc cu sine noi cerințe și provocări pentru Curtea de Conturi. Astfel, sîntem puși în situația de a face față schimbărilor și de a preveni efectele nedorite ale acestora asupra societății, asumîndu-ne un rol proactiv. Este extrem de important să constatăm unde au fost încălcate prevederile legale și unde au fost cheltuiți în mod ilegal și ineficient banii publici, însă, în egală măsură, este foarte important să

recuperăm aceste prejudicii și să nu admitem prezența lor în viitor. Pentru a avea un progres semnificativ în această direcție, este vital un angajament ferm în îmbunătățirea managementului financiar al tuturor actorilor implicați în gestionarea și auditul fondurilor publice.

Anexe

*Anexa nr.1
la Raportul asupra administrării și
întrebuințării resurselor financiare
publice și a patrimoniului public*

**Lista Hotărîrilor adoptate de Curtea de Conturi în perioada
noiembrie 2013 - septembrie 2014 și a entităților supuse auditului**

Nr. crt.	Denumirea hotărîrii	Nr. rapoarte de audit	Entitățile auditate
1.	Hotărîrea nr.57 din 05 noiembrie 2013 „Privind Raportul auditului tehnologiilor informaționale cu elemente de performanță „Care au fost progresele reale și care sînt perspectivele automatizării proceselor în domeniul afacerilor interne?”	1	Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul Tehnologii Informaționale al MAI; Inspectoratul General de Poliție; Biroul Migrației și Azil Entitățile de la care au fost solicitate informații: Centrul de Guvernare Electronică; Î.S. „CRIS „Registru””; Î.S. „Centrul de Telecomunicații Speciale”; Biroul Național Central Interpol; Departamentul Poliției de Frontieră; Serviciul Protecției Civile și Situații Excepționale
2.	Hotărîrea nr.58 din 25 noiembrie 2013 „Privind Raportul auditului bugetelor și gestionării patrimoniului public în cadrul autorităților publice locale din raionul Cantemir pe anii 2011-2012”	1	Aparatul președintelui raionului; primăriile or.Cantemir, comunelor Gotești, Ciobalaccia, Țiganca, Lingura și s. Lărguța, 11 întreprinderi municipale (Î.M. „Gospodăria locativ-comunală Cantemir”, Î.M. „Apă-Canal Cantemir”, Î.M. „Colser-Servicii”, Î.M. „Umbra Plopului”, Î.M. „Biroul de proiectare-producere a arhitectului principal al raionului Cantemir”, Î.M. „Codrii Cociuliei”, Î.M. „Lina-Cristalina”, Î.M. „Stoianovca-Service”, Î.M. „Tart-Local-Service”, Î.M. „Sadîc-Servis”, Î.M. „Primcan”) Probe de audit au fost acumulate la: 27 de primării; IFS Cantemir; Secția raională de statistică Cantemir; Oficiul Cadastral Teritorial Cantemir; Camera Înregistrării de Stat Cahul
3.	Hotărîrea nr.59 din 25 noiembrie 2013 „Privind Raportul auditului regularității managementului financiar pe anul 2012 în cadrul Ministerului Mediului și Fondului Ecologic Național”	1	Ministerul Mediului; Fondul Ecologic Național; 12 beneficiari ai granturilor ecologice alocate din sursele FEN
4.	Hotărîrea nr.63 din 13 decembrie 2013 „Privind Raportul auditului gestionării patrimoniului public de către Agenția „Moldsilva” și întreprinderile din subordine pe anii 2011-2012”	1	Agenția „Moldsilva” și 8 întreprinderi pentru silvicultură (Chișinău, Bălți, Edineț, Glodeni, Șoldănești, Orhei, Soroca, ICAS)
5.	Hotărîrea nr.64 din 13 decembrie 2013 „Privind Raportul auditului bugetelor și gestionării patrimoniului public în cadrul autorităților publice locale din raionul Nisporeni pe anii 2011-2012”	1	Aparatul președintelui raionului; Direcția Finanțe; DITS; Secția cultură; primăriile: or. Nisporeni, satelor/comunelor Boldurești, Iurceni, Vărzărești, Grozești, Milești, Bursuc, Marinici, Șișcani, Bălănești) Probe de audit au fost acumulate la 15 entități: IMSP SR, IMSP CMF și primăriile comunelor/satelor: Zberoaia, Vinători, Bălăurești, Bărboieni, Bolțun,

			Brătuleni, Călimănești, Ciorești, Ciutești, Cristești, Seliște, Soltănești, Valea-Trestieni.
6.	Hotărîrea nr.65 din 17 decembrie 2013 „Privind Raportul auditului performanței „ Sînt administrate eficient fondurile Programelor de ajutor social și direcționate către păturile defavorizate ale populației? ””	1	MMPSF; Inspecția Socială și 6 DASPF selectate din cadrul structurilor teritoriale de asistență socială
7.	Hotărîrea nr.1 din 04 februarie 2014 „Privind Raportul auditului performanței în domeniul mediului „Protecția și utilizarea durabilă a apelor din râuri și fluvii””	1	Ministerul Mediului și 4 instituții din subordine: Inspectoratul Ecologic de Stat; Agenția „Apele Moldovei”; Fondul Ecologic Național; Serviciul Hidrometeorologic de Stat, fiind colectate probe, efectuate interviuări/înaștere chestionare la 27 autorități ale administrației publice locale și agenții economici responsabili de poluarea apelor din râuri și fluvii, precum și solicitate informații de la autoritățile centrale de specialitate
8.	Hotărîrea nr.2 din 07 februarie 2014 „Privind Raportul auditului conformității la Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale privind avizarea, aprobarea și formarea prețurilor la medicamente pe anii 2012-2013”	1	Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale. Probele de audit au fost colectate la Ministerul Sănătății
9.	Hotărîrea nr.3-S din 20 februarie 2014 „Privind Raportul auditului situațiilor financiare, regularității gestionării fondurilor/patrimoniului public la Serviciul de Informații și Securitate în anul 2013”	1	Serviciul de Informații și Securitate
10.	Hotărîrea nr.4-S din 25 februarie 2014 „Privind Raportul auditului situațiilor financiare și regularității gestionării fondurilor publice la Agenția Rezerve Materiale în anul 2013”	1	Agenția Rezerve Materiale
11.	Hotărîrea nr.5 din 27 februarie 2014 „Privind Raportul auditului tehnologiilor informaționale cu elemente de performanță „Care au fost progresele reale și care sînt perspectivele automatizării Registrului unic de licențiere? ””	1	Camera de Licențiere; Entități de la care au fost solicitate informații: Centrul de Guvernare Electronică; Î.S. „CRIS „Registru””; Î.S. „Camera Înregistrării de Stat”
12.	Hotărîrea nr.11 din 18 martie 2014 „Privind auditul conformității gestionării fondurilor publice și situațiilor financiare ale Ministerului Tineretului și Sportului, inclusiv ale unor instituții subordonate pe exercițiul bugetar 2013”	2	Aparatul central al Ministerului Tineretului și Sportului și 12 instituții din subordine: Contabilitatea centralizată; Centrul sportiv de pregătire a loturilor naționale; Școala sportivă specializată republicană de tenis; Școala sportivă specializată a rezervelor olimpice; Școala sportivă specializată republicană de fotbal; Școala sportivă specializată republicană de acrobatică și rugby; Școala sportivă specializată de

			atletism (mun. Chişinău); Şcoala sportivă specializată de caiac-canoe; Şcoala sportivă specializată de fotbal; Şcoala sportivă specializată de înot; Şcoala sportivă specializată de judo şi Întreprinderea de Stat „Manejul de atletică uşoară”, monitorizată de Ministerul Tineretului şi Sportului
13.	Hotărîrea nr.12 din 25 martie 2014 „Privind Raportul auditului conformităţii managementului financiar al Întreprinderii de Stat „Centrul Resurselor Informaţionale de Stat „Registru”” pe anul 2013”	1	Î.S. „CRIS „Registru””
14.	Hotărîrea nr.13 din 28 martie 2014 „Cu privire la Raportul auditului conformităţii privind deetimizarea proprietăţii publice şi a activităţilor postprivatizare pe anii 2012-2013”	1	Agenţia Proprietăţii Publice Auditul a utilizat informaţiile solicitate suplimentar de la autorităţile centrale de specialitate (Ministerul Finanţelor; Banca Naţională a Moldovei; Agenţia Relaţii Funciare şi Cadastru), precum şi de la companiile imobiliare referitor la preţurile medii de piaţă a imobilelor şi terenurilor aferente
15.	Hotărîrea nr.21 din 08 aprilie 2014 „Privind Raportul auditului conformităţii administrării fondurilor publice în cadrul întreprinderilor municipale pe anul 2013”	1	225 de ÎM fondate de AAPL din mun. Chişinău şi raioanele Edineţ, Drochia, Floreşti, Sîngerei, Făleşti, Ungheni, Orhei, Teleneşti, Hînceşti, Anenii Noi, Cahul
16.	Hotărîrea nr.22 din 06 mai 2014 „Privind Raportul auditului operaţional al Proiectului „Servicii de Sănătate şi Asistenţă Socială” pentru perioada 2011-2013”	1	Ministerul Sănătăţii; Ministerul Muncii, Protecţiei Sociale şi Familiei Probe de audit au fost acumulate de la CNAM; 20 centre de sănătate; oficiile asistenţilor sociali din raioanele Cahul, Vulcăneşti, Ocnîţa, Orhei, Ştefan Vodă, Hînceşti, Cimişlia, Nisporeni, Cantemir, Anenii Noi şi Leova
17.	Hotărîrea nr.23 din 16 mai 2014 „Cu privire la Raportul auditului conformităţii cu elemente de performanţă „Există probleme majore în implementarea mecanismului de restituire a bunurilor şi achitare a compensaţiilor persoanelor supuse represiunilor politice, care necesită soluţionare stringentă””	1	Ministerul Finanţelor şi în cadrul a 5 comisii speciale
18.	Hotărîrea nr.25 din 20 mai 2014 „Privind Raportul auditului conformităţii gestionării fondurilor publice de către Ministerul Transporturilor şi Infrastructurii Drumurilor şi unele entităţi subordonate”	1	Ministerul Transporturilor şi Infrastructurii Drumurilor; Î.S. „Administraţia de Stat a Drumurilor”; S.A. „Drumuri Criuleni”; S.A. „Drumuri Ialoveni”; S.A. „Drumuri Străşeni”; S.A. „Drumuri Bălţi”; Î.S. „Calea Ferată din Moldova”
19.	Hotărîrea nr.26 din 26 mai 2014	1	Casa Naţională de Asigurări Sociale

	„Cu privire la Raportul auditului Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2013”		
20.	Hotărîrea nr.27 din 12 iunie 2014 „Privind Raportul auditului conformității executării bugetelor și gestionării patrimoniului public în cadrul autorităților publice locale din raionul Anenii Noi pe anul 2013”	1	Aparatul președintelui raionului; Direcția Finanțe; primăriile or. Anenii Noi, satelor/comunelor Chetrosu, Geamăna, Gura Bîcului, Hîrbovăț, Bulboaca, Telița Probe de audit acumulate la: 26 AAPL din cadrul UAT din raionul Anenii Noi; IFS Anenii Noi; DRS Anenii Noi; Î.S. „Cadastru” și OCT Anenii Noi; CÎS; IE Anenii Noi
21.	Hotărîrea nr.29 din 13 iunie 2014 „Privind Raportul auditului conformității managementului financiar la Comisia Națională a Pieței Financiare pe exercițiul bugetar 2013”	1	Comisia Națională a Pieței Financiare
22.	Hotărîrea nr.30 din 27 iunie 2014 „Privind Raportul auditului asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2013”	1	Ministerul Finanțelor
23.	Hotărîrea nr. 31 din 27 iunie 2014 „Privind auditul asupra managementului datoriei publice și asupra sistemelor informaționale de management la Ministerul Finanțelor, Directoratul Liniei de Credit pe lângă Ministerul Finanțelor și Î.S. „Fintehinform””	2	Ministerul Finanțelor și Directoratul Liniei de Credit pe lângă Ministerul Finanțelor; Î.S. „Fintehinform”, cu colectarea probelor la Banca Națională a Moldovei
24.	Hotărîrea nr.32 din 27 iunie 2014 „Privind Raportul auditului situațiilor financiare ale Proiectului „Consolidarea eficacității rețelei de asistență socială” pe anul 2013”	1	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei
25.	Hotărîrea nr.33 din 30 iunie 2014 „Privind Raportul auditului conformității exercițiului bugetar și gestionării patrimoniului public în cadrul autorităților publice locale din raionul Fălești pe anul 2013”	1	Aparatul președintelui raionului; DGFE; DÎTS; Liceul teoretic „Mihai Eminescu”; AAPL de nivelul I (or. Fălești, satele/comunele Ciolacu Nou, Sărata Veche, Albinețul Vechi, Călugăr, Fălești Noi, Taxobeni, Glinjeni, Ișcălău, Pîrlița) Probe de audit acumulate la: DASPF; Secția cultură; IMSP SR; IMSP CMF și 23 de primării ale comunelor/satelor
26.	Hotărîrea nr.34 din 30 iunie 2014 „Privind Raportul auditului conformității exercițiului bugetar și gestionării patrimoniului public în cadrul autorităților publice locale din raionul Leova pe anul 2013”	1	Aparatul președintelui raionului; primăriile or. Leova și or. Iargara; 4 întreprinderi municipale (Î.M. „Salubr-Leova”; Î.M. „Servicii Beștemac”, Î.M. „Biroul de sistematizări și proiectări din Leova”; Î.M. „Servicii Cazangic”) Probe de audit acumulate la: 25 de primării; IFS Leova; Secția raională statistică Leova; Oficiul

			Cadastral Teritorial Leova; Camera Înregistrării de Stat, filiala Hîncești
27.	Hotărîrea nr.35 din 03 iulie 2014 „Cu privire la Rapoartele auditurilor situațiilor financiare și conformității gestionării fondurilor publice la Instituția Medico-Sanitară Publică Centrul Național Științifico-Practic de Medicină Urgentă și la Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul Oncologic în anul 2013”	2	IMSP Centrul Național Științifico-Practic de Medicină Urgentă; IMSP Institutul Oncologic
28.	Hotărîrea nr.36 din 03 iulie 2014 „Cu privire la Raportul auditului asupra Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în exercițiul bugetar 2013”	1	Compania Națională de Asigurări în Medicină
29.	Hotărîrea nr.37 din 10 iulie 2014 „Privind Raportul auditului situațiilor financiare ale Centrului pentru Drepturile Omului pe exercițiul bugetar 2013”	1	Centrul pentru Drepturile Omului
30.	Hotărîrea nr.38 din 15 iulie 2014 „Cu privire la Raportul auditului mediului privind utilizarea durabilă a terenurilor agricole”	1	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Ministerul Mediului; Agenția Relații Funciare și Cadastru Probe și informații solicitate de la alte autorități centrale de specialitate
31.	Hotărîrea nr.39 din 21 iulie 2014 „Cu privire la Raportul auditului performanței „Managementul resurselor umane al Ministerului Sănătății și procedurile implementate de instituțiile medico-sanitare publice contribuie la gestionarea eficientă și eficace a personalului medical?”	1	Ministerul Sănătății; Centrul Național de Management în Sănătate, precum și la 5 IMSP: Spitalul Clinic Republican; Spitalul Clinic Municipal nr.1, Institutul de Neurologie și Neurochirurgie; Asociația Medicală Teritorială Ciocana, Centrul de Sănătate Publică mun. Chișinău Entități de la care au fost solicitate informații: Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”; Colegiile de Medicină din: Bălți; Cahul; Orhei și Ungheni; Colegiul de Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo”; Institutul Oncologic; Institutul de Cardiologie; Spitalul Clinic Municipal „Sf. Treime”; Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie; Centrul Național Științifico-Practic de Medicină Urgentă, Institutul de Cercetări Științifice în domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului
32.	Hotărîrea nr.40 din 22 iulie 2014 „Privind Raportul auditului conformității administrării taxei pe valoarea adăugată de către Serviciul Vamal în anul 2013	1	Serviciul Vamal

33.	Hotărîrea nr.41 din 22 iulie 2014 „Cu privire la auditul conformității privind utilizarea mijloacelor financiare publice și gestionarea patrimoniului public de către Serviciul Vamal și unele birouri vamale pe anul 2013”	1	Serviciul Vamal; Birourile vamale din subordine (Chișinău, Cahul, Bender, Briceni, Bălți, Leușeni și Ungheni)
34.	Hotărîrea nr.42 din 23 iulie 2014 „Privind Raportul auditului conformității exercițiului bugetar și gestionării patrimoniului public în cadrul autorităților publice locale din raionul Telenești pe anul 2013”	1	Aparatul președintelui raionului; DF; DE; DASPF; primăriile or. Telenești, satelor/comunelor Chiștelnița, Scorțeni Entități de la care au fost acumulate probe de audit: 26 AAPL din cadrul UAT din raionul Telenești; IFS Telenești; DRS Telenești; OCT Telenești; CÎS
35.	Hotărîrea nr.44 din 24 iulie 2014 „Privind Raportul auditului conformității administrării taxei pe valoarea adăugată de către Serviciul Fiscal de Stat în anul 2013”	1	Inspectoratul Fiscal Principal de Stat; Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău; Direcția generală administrarea marilor contribuabili și 9 inspectorate fiscale de stat teritoriale: IFS Ialoveni, IFS Strășeni, IFS Călărași, IFS Orhei, IFS Nisporeni, IFS Hîncești, IFS Taraclia, IFS Leova și IFS Soroca
36.	Hotărîrea nr.45 din 24 iulie 2014 „Cu privire la auditul conformității privind utilizarea mijloacelor publice și gestionarea patrimoniului public de către Inspectoratul Fiscal Principal de Stat și unele inspectorate fiscale de stat teritoriale pe anul 2013”	1	Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, inspectoratele fiscale de stat teritoriale din: mun. Chișinău, Anenii Noi, Ialoveni, Orhei, Taraclia, Cantemir Probe de audit acumulate de la Î.S. „Fiscservinform”
37.	Hotărîrea nr.46 din 25 iulie 2014 „Cu privire la Raportul auditului conformității gestionării fondurilor publice de către Direcția Sănătății a Consiliului municipal Chișinău, pentru exercițiul bugetar 2013”	1	Direcția Sănătății a Consiliului municipal Chișinău
TOTAL		40	630

*Anexa nr.2
la Raportul asupra administrării și
întrebuințării resurselor financiare
publice și a patrimoniului public*

Opiniile/concluziile exprimate de auditorii Curții de Conturi ca rezultat al misiunilor de audit la entitățile auditate în perioada noiembrie 2013 - septembrie 2014

Nr. crt.	Nr. hotărârii, data aprobării	Denumirea raportului de audit	Entitățile auditate (conform rapoartelor de audit)	Concluzii	Opinie cu rezerve privind:	Opinie fără rezerve privind:	Opinie contrară privind:	Refuz de opinie privind:
					situațiile financiare	situațiile financiare	situațiile financiare	situațiile financiare
1.	Hotărârea nr.57 din 05.11.2013	Raportul auditului tehnologiilor informaționale cu elemente de performanță „Care au fost progresele reale și care sînt perspectivele automatizării proceselor în domeniul afacerilor interne?”	Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul Tehnologii Informaționale al MAI; Inspectoratul General de Poliție; Biroul Migrației și Azil	1	-	-	-	-
2.	Hotărârea nr.58 din 25.11.2013	Raportul auditului bugetelor și gestionării patrimoniului public în cadrul autorităților publice locale din raionul Cantemir pe anii 2011-2012	Aparatul președintelui raionului; primăriile or.Cantemir, comunelor Gotești, Ciobalaccia, Țiganca, Lingura și s. Lărguța; 11 întreprinderi municipale (Î.M. „Gospodăria locativ-comunală Cantemir”, Î.M. „Apă-Canal Cantemir”, Î.M. „Colser-Servicii”, Î.M. „Umbra Plopului”, Î.M. „Biroul de proiectare-producere a arhitectului principal al raionului Cantemir”, Î.M. „Codrii Cociuliei”, Î.M. „Lina-Cristalina”, Î.M. „Stoianovca-Service”, Î.M. „Tart-Local-Service”, Î.M. „Sadîc-Servis”, Î.M. „Primcan”). De asemenea, unele probe de audit au fost acumulate la: 27 de primării; IFS	1	-	-	-	-

Nr. crt.	Nr. hotărîrii, data aprobării	Denumirea raportului de audit	Entitățile auditate (conform rapoartelor de audit)	Concluzii	Opinie cu rezerve privind:	Opinie fără rezerve privind:	Opinie contrară privind:	Refuz de opinie privind:
					situațiile financiare	situațiile financiare	situațiile financiare	situațiile financiare
			Cantemir; Secția raională statistică Cantemir; Oficiul Cadastral Teritorial Cantemir; Camera Înregistrării de Stat Cahul					
3.	Hotărîrea nr.59 din 25.11.2013	Raportul auditului regularității managementului financiar pe anul 2012 în cadrul Ministerului Mediului și Fondului Ecologic Național	Ministerul Mediului; Fondul Ecologic Național și 12 beneficiari ai granturilor ecologice alocate din sursele FEN	1	-	-	-	-
4.	Hotărîrea nr.63 din 13.12.2013	Raportul auditului gestionării patrimoniului public de către Agenția „Moldsilva” și întreprinderile din subordine pe anii 2011-2012	Agenția „Moldsilva” și 8 întreprinderi pentru silvicultură (Chișinău, Bălți, Edineț, Glodeni, Șoldănești, Orhei, Soroca, ICAS)	1	-	-	-	-
5.	Hotărîrea nr.64 din 13.12.2013	Raportul auditului bugetelor și gestionării patrimoniului public în cadrul autorităților publice locale din raionul Nisporeni pe anii 2011-2012	Aparatul președintelui raionului; Direcția Finanțe, DÎTS, Secția cultură și primăriile: or.Nisporeni, satelor/comunelor Boldurești, Iurceni, Vărzărești, Grozești, Milești, Bursuc, Marinici, Șișcani, Bălănești) Probe de audit au fost acumulate la 15 entități: IMSP SR, IMSP CMF și primăriile satelor/comunelor: Zberoaia, Vinători, Bălăurești, Bărboieni, Bolțun, Brătuleni, Călimănești, Ciorești, Ciutești, Cristești, Seliște, Soltănești, Valea-Trestieni	1	-	-	-	-
6.	Hotărîrea nr.65 din 17.12.2013	Raportul auditului performanței „Sînt administrate eficient fondurile Programelor de ajutor social și direcționate către păturile defavorizate ale populației?”	MMPSF; Inspecția Socială și 6 DASPF selectate din cadrul structurilor teritoriale de asistență socială	1	-	-	-	-

Nr. crt.	Nr. hotărârii, data aprobării	Denumirea raportului de audit	Entitățile auditate (conform rapoartelor de audit)	Concluzii	Opinie cu rezerve privind:	Opinie fără rezerve privind:	Opinie contrară privind:	Refuz de opinie privind:
					situațiile financiare	situațiile financiare	situațiile financiare	situațiile financiare
7.	Hotărârea nr.1 din 04.02.2014	Raportul auditului performanței în domeniul mediului „Protecția și utilizarea durabilă a apelor din râuri și fluvii”	Ministerul Mediului și 4 instituții din subordine: Inspectoratul Ecologic de Stat; Agenția „Apele Moldovei”; Fondul Ecologic Național; Serviciul Hidrometeorologic de Stat	1	-	-	-	-
8.	Hotărârea nr.2 din 07.02.2014	Raportul auditului conformității la Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale privind avizarea, aprobarea și formarea prețurilor la medicamente pe anii 2012-2013	Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	1	-	-	-	-
9.	Hotărârea nr.3-S din 20.02.2014	Raportul auditului situațiilor financiare, regularității gestionării fondurilor/patrimoniului public la Serviciul de Informații și Securitate în anul 2013	Serviciul de Informații și Securitate	-	-	1	-	-
10.	Hotărârea nr. 4-S din 25.02.2014	Raportul auditului situațiilor financiare și regularității gestionării fondurilor publice la Agenția Rezerve Materiale în anul 2013	Agenția Rezerve Materiale	-	-	1	-	-
11.	Hotărârea nr.5 din 27.02.2014	Raportul auditului tehnologiilor informaționale cu elemente de performanță „Care au fost progresele reale și care sînt perspectivele automatizării Registrului unic de licențiere?”	Camera de Licențiere	1	-	-	-	-

Nr. crt.	Nr. hotărârii, data aprobării	Denumirea raportului de audit	Entitățile auditate (conform rapoartelor de audit)	Concluzii	Opinie cu rezerve privind:	Opinie fără rezerve privind:	Opinie contrară privind:	Refuz de opinie privind:
					situațiile financiare	situațiile financiare	situațiile financiare	situațiile financiare
12.		Raportul auditului conformității gestionării fondurilor publice de către Ministerului Tineretului și Sportului, inclusiv ale unor instituții subordonate pe exercițiul bugetar 2013	Aparatul central al Ministerului Tineretului și Sportului, precum și 12 instituții din subordine: Contabilitatea centralizată; Centrul sportiv de pregătire a loturilor naționale; Școala sportivă specializată republicană de tenis; Școala sportivă specializată a rezervelor olimpice; Școala sportivă specializată republicană de fotbal; Școala sportivă specializată republicană de acrobatică și rugby; Școala sportivă specializată de atletism (mun. Chișinău); Școala sportivă specializată de caiac-canoe; Școala sportivă specializată de fotbal; Școala sportivă specializată de înot; Școala sportivă specializată de judo și Î.S. „Manejul de atletică ușoară”, monitorizată de Ministerul Tineretului și Sportului	1	-	-	-	-
13.	Hotărârea nr.11 din 18.03.2014	Raportul auditului situațiilor financiare ale Ministerului Tineretului și Sportului, inclusiv ale unor instituții subordonate pe exercițiul bugetar 2013	Școala sportivă specializată de atletism (mun. Chișinău); Școala sportivă specializată de caiac-canoe; Școala sportivă specializată de fotbal; Școala sportivă specializată de înot; Școala sportivă specializată de judo și Î.S. „Manejul de atletică ușoară”, monitorizată de Ministerul Tineretului și Sportului	-	1	-	-	-
14.	Hotărârea nr.12 din 25.03.2014	Raportul auditului conformității managementului financiar al Întreprinderii de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”” pe anul 2013	Î.S. „CRIS „Registru””	1	-	-	-	-
15.	Hotărârea nr.13 din 28.03.2014	Raportul auditului conformității privind deetimizarea proprietății publice și a activităților postprivatizare pe anii 2012-2013	Agenția Proprietății Publice	1	-	-	-	-

Nr. crt.	Nr. hotărîrii, data aprobării	Denumirea raportului de audit	Entitățile auditate (conform rapoartelor de audit)	Concluzii	Opinie cu rezerve privind:	Opinie fără rezerve privind:	Opinie contrară privind:	Refuz de opinie privind:
					situațiile financiare	situațiile financiare	situațiile financiare	situațiile financiare
16.	Hotărîrea nr.21 din 08.04.2014	Raportul auditului conformității administrării fondurilor publice în cadrul întreprinderilor municipale pe anul 2013	225 ÎM fondate de AAPL din mun. Chișinău și raioanele Edineț, Drochia, Florești, Sîngerei, Fălești, Ungheni, Orhei, Telenești, Hîncești, Anenii Noi, Cahul	1	-	-	-	-
17.	Hotărîrea nr.22 din 06.05.2014	Raportul auditului operațional al Proiectului „Servicii de Sănătate și Asistență Socială” pentru perioada 2011-2013	Ministerul Sănătății; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	1	-	-	-	-
18.	Hotărîrea nr.23 din 16.05.2014	Raportul auditului conformității cu elemente de performanță „Există probleme majore în implementarea mecanismului de restituire a bunurilor și achitare a compensațiilor persoanelor supuse represiunilor politice, care necesită soluționare stringentă”	Ministerul Finanțelor; 5 comisii speciale	1	-	-	-	-
19.	Hotărîrea nr.25 din 20.05.2014	Raportul auditului conformității gestionării fondurilor publice de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și unele entități subordonate	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor; Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”; S.A. „Drumuri Criuleni”; S.A. „Drumuri Ialoveni”; S.A. „Drumuri Strășeni”; S.A. „Drumuri Bălți”; Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	1	-	-	-	-
20.	Hotărîrea nr.26 din 26.05.2014	Raportul auditului Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2013	Casa Națională de Asigurări Sociale	1	-	-	-	-
21.	Hotărîrea nr.27 din 12.06.2014	Raportul auditului bugetelor și gestionării patrimoniului public în	Aparatul președintelui raionului; Direcția Finanțe; primăriile or. Anenii Noi,	1	-	-	-	-

Nr. crt.	Nr. hotărârii, data aprobării	Denumirea raportului de audit	Entitățile auditate (conform rapoartelor de audit)	Concluzii	Opinie cu rezerve privind:	Opinie fără rezerve privind:	Opinie contrară privind:	Refuz de opinie privind:
					situațiile financiare	situațiile financiare	situațiile financiare	situațiile financiare
		cadrul autorităților publice locale din raionul Anenii Noi pe anul 2013	satelor/comunelor: Chetrosu, Geamăna, Gura Bîcului, Hîrbovăț, Bulboaca, Telița Probe de audit acumulate la: 26 AAPL din cadrul UAT din raionul Anenii Noi; IFS Anenii Noi; DRS Anenii Noi; Î.S. „Cadastru” și OCT Anenii Noi; CÎS; IE Anenii Noi					
22.	Hotărârea nr.29 din 13.06.2014	Raportul auditului conformității managementului financiar la Comisia Națională a Pieței Financiare pe exercițiul bugetar 2013	Comisia Națională a Pieței Financiare	1	-	-	-	-
23.	Hotărârea nr.30 din 27.06.2014	Raportul auditului Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2013	Ministerul Finanțelor	1	-	1		-
24.	Hotărârea nr.31 din 27.06.2014	Raportul auditului managementului datoriei publice pe anul 2013 la Ministerul Finanțelor și Directoratul Liniei de Credit pe lângă Ministerul Finanțelor	Ministerul Finanțelor și Directoratul Liniei de Credit pe lângă Ministerul Finanțelor, cu colectarea probelor la Banca Națională a Moldovei	1	-	-	-	-
25.		Raportul auditului asupra sistemelor informaționale de management al datoriei publice la Ministerul Finanțelor, Directoratul Liniei de Credit pe lângă Ministerul Finanțelor și Î.S. „Fintehinform”	Ministerul Finanțelor; Directoratul Liniei de Credit pe lângă Ministerul Finanțelor și Î.S. „Fintehinform”	1	-	-	-	-
26.	Hotărârea nr.32 din 27.06.2014	Raportul auditului situațiilor financiare ale Proiectului „Consolidarea eficacității rețelei de asistență socială” pe anul 2013	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	-	-	1		-

Nr. crt.	Nr. hotărârii, data aprobării	Denumirea raportului de audit	Entitățile auditate (conform rapoartelor de audit)	Concluzii	Opinie cu rezerve privind:	Opinie fără rezerve privind:	Opinie contrară privind:	Refuz de opinie privind:
					situațiile financiare	situațiile financiare	situațiile financiare	situațiile financiare
27.	Hotărârea nr.33 din 30.06.2014	Raportul auditului conformității exercițiului bugetar și gestionării patrimoniului public în cadrul autorităților publice locale din raionul Fălești pe anul 2013	Aparatul președintelui raionului; DGFE; DITS; Liceul teoretic „Mihai Eminescu”; AAPL de nivelul I (or. Fălești, satele/comunele Ciolacu Nou, Sărata Veche, Albinețul Vechi, Călugăr, Făleștii Noi, Taxobeni, Glinjeni, Ișcălău , Pîrlița). Probe de audit acumulate la: DASPF; Secția cultură; IMSP SR; IMSP CMF; 23 de primării ale comunelor/satelor	1	-	-	-	-
28.	Hotărârea nr.34 din 30.06.2014	Raportul auditului conformității exercițiului bugetar și gestionării patrimoniului public în cadrul autorităților publice locale din raionul Leova pe anul 2013	Aparatul președintelui raionului; primăriile or. Leova și or. Iargara; 4 întreprinderi municipale (Î.M. „Salubr-Leova”, Î.M. „Servicii Beștemac”, Î.M. „Biroul de sistematizări și proiectări din Leova”, Î.M. „Servicii Cazangic”). Probe de audit acumulate la: 25 de primării; IFS Leova; Secția raională statistică Leova; Oficiul Cadastral Teritorial Leova; Camera Înregistrării de Stat, filiala Hîncești	1	-	-	-	-
29.	Hotărârea nr.35 din 03.07.2014	Raportul auditului situațiilor financiare și conformității gestionării fondurilor publice la Instituția Medico-Sanitară Publică Centrul Național Științifico-Practic de Medicină Urgentă în anul 2013	IMSP Centrul Național Științifico-Practic de Medicină Urgentă	1	1	-	-	-
30.		Raportul auditului situațiilor financiare și conformității gestionării fondurilor publice la Instituția Medico-Sanitară	IMSP Institutul Oncologic	1	1	-	-	-

Nr. crt.	Nr. hotărîrii, data aprobării	Denumirea raportului de audit	Entitățile auditate (conform rapoartelor de audit)	Concluzii	Opinie cu rezerve privind:	Opinie fără rezerve privind:	Opinie contrară privind:	Refuz de opinie privind:
					situațiile financiare	situațiile financiare	situațiile financiare	situațiile financiare
		Publică Institutul Oncologic în anul 2013						
31.	Hotărîrea nr.36 din 03.07.2014	Raportul auditului asupra Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în exercițiul bugetar 2013	Compania Națională de Asigurări în Medicină	1	-	-	-	-
32.	Hotărîrea nr.37 din 10.07.2014	Raportul auditului situațiilor financiare ale Centrului pentru Drepturile Omului din Moldova pentru exercițiul bugetar 2013	Centrul pentru Drepturile Omului	-	1	-	-	-
33.	Hotărîrea nr.38 din 15.07.2014	Raportul auditului mediului privind utilizarea durabilă a terenurilor agricole	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Ministerul Mediului; Agenția Relații Funciare și Cadastru. Probe de audit și informații solicitate de la alte autorități centrale de specialitate	1	-	-	-	-
34.	Hotărîrea nr.39 din 21.07.2014	Raportul auditului performanței „Managementul resurselor umane al Ministerului Sănătății și procedurile implementate de instituțiile medico-sanitare publice contribuie la gestionarea eficientă și eficace a personalului medical?”	Ministerul Sănătății; Centrul Național de Management în Sănătate; 5 IMSP: Spitalul Clinic Republican; Spitalul Clinic Municipal nr.1; Institutul de Neurologie și Neurochirurgie; Asociația Medicală Teritorială Ciocana și Centrul de Sănătate Publică mun. Chișinău Informații solicitate de la: Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”; Colegiile de Medicină din Bălți, Cahul, Orhei și Ungheni; Colegiul de Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo”; Institutul Oncologic; Institutul de	1	-	-	-	-

Nr. crt.	Nr. hotărârii, data aprobării	Denumirea raportului de audit	Entitățile auditate (conform rapoartelor de audit)	Concluzii	Opinie cu rezerve privind:	Opinie fără rezerve privind:	Opinie contrară privind:	Refuz de opinie privind:
					situațiile financiare	situațiile financiare	situațiile financiare	situațiile financiare
			Cardiologie; Spitalul Clinic Municipal „Sf. Treime”; Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie; Centrul Național Științifico-Practic de Medicină Urgentă; Institutul de Cercetări Științifice în domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului					
35.	Hotărârea nr.40 din 22.07.2014	Raportul auditului conformității administrării taxei pe valoarea adăugată de către Serviciul Vamal în anul 2013	Serviciul Vamal	1	-	-	-	-
36.	Hotărârea nr.41 din 22.07.2014	Raportul auditului conformității privind utilizarea mijloacelor financiare publice și gestionarea patrimoniului public de către Serviciul Vamal și unele birouri vamale pe anul 2013	Serviciul Vamal; birourile vamale (Chișinău, Cahul, Bender, Briceni, Bălți, Leușeni și Ungheni)	1	1	-	-	-
37.	Hotărârea nr.42 din 23.07.2014	Raportul auditului conformității exercițiului bugetar și gestionării patrimoniului public în cadrul autorităților publice locale din raionul Telenești pe anul 2013	Aparatul președintelui raionului; DF; DE; DASPF; primăriile or. Telenești, satelor/comunelor Chiștelnița, Scorțeni Probe de audit acumulate la: 26 AAPL din cadrul UAT din raionul Telenești; IFS Telenești; DRS Telenești; OCT Telenești; CÎS	1	-	-	-	-
38.	Hotărârea nr.44 din 24.07.2014	Raportul auditului conformității administrării taxei pe valoarea adăugată de către Serviciul Fiscal de Stat în anul 2013	Inspectoratul Fiscal Principal de Stat; Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău; Direcția generală administrarea marilor contribuabili și 9 inspectorate fiscale de stat teritoriale (IFS Ialoveni, IFS Strășeni, IFS Călărași, IFS Orhei, IFS Nisporeni, IFS Hîncești, IFS Taraclia, IFS Leova și IFS Soroca)	1	-	-	-	-

Nr. crt.	Nr. hotărîrii, data aprobării	Denumirea raportului de audit	Entitățile auditate (conform rapoartelor de audit)	Concluzii	Opinie cu rezerve privind:	Opinie fără rezerve privind:	Opinie contrară privind:	Refuz de opinie privind:
					situațiile financiare	situațiile financiare	situațiile financiare	situațiile financiare
39.	Hotărîrea nr.45 din 24.07.2014	Raportul auditului conformității privind utilizarea mijloacelor publice și gestionarea patrimoniului public de către Inspectoratul Fiscal Principal de Stat și unele inspectorate fiscale de stat teritoriale pe anul 2013	Inspectoratul Fiscal Principal de Stat; IFST din: mun. Chișinău, Anenii Noi, Ialoveni, Orhei, Taraclia, Cantemir Probe de audit acumulate de la Î.S. „Fiscservinform”	1	-	1		-
40.	Hotărîrea nr.46 din 25.07.2014	Raportul auditului conformității gestionării fondurilor publice de către Direcția Sănătății a Consiliului municipal Chișinău, pentru exercițiul bugetar 2013	Direcția Sănătății a Consiliului Municipal Chișinău	1	-	-	-	-
	37 HCC	40 rapoarte de audit	630 entități supuse verificărilor	35	5	6	-	-